

Handläggare
Susanna Nytell
Telefon: 08-508 150 29Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2021-02-04

Verksamhetsberättelse VB 2020 för Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Bokslut och verksamhetsberättelse för år 2020 godkänns.
2. Uppföljning av internkontroll för år 2020 godkänns.
3. Nämnden begär att ackumulerat netto 10,2 miljoner kronor avseende resultatenheter överförs till 2021.
4. Ärendet lämnas till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
5. Ärendet justeras omedelbart.

Maria Mathiasson Laxvik

Stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	5
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	6
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	10
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	15
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	21
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	34
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	43
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	44
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	45
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	46
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	48
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	53
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	58
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	59
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	61
Uppföljning av ekonomi.....	68
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	68
Resultatenheter	77
Investeringar	78
Medel för lokaländamål.....	78
Analys av balansräkning	79
Särskilda redovisningar	80

Agenda 2030	80
Konsekvenser av Covid-19-pandemin	82
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	87
Systematiskt kvalitetsarbete.....	88

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och målen för verksamheterna uppnås. Under 2020 har den pågående pandemin haft en omfattande påverkan på förvaltningens verksamheter och anpassningar och förändringar har gjorts, vilket har haft effekter både för förvaltningens medarbetare och för de vi är till för. Trots de utmaningar pandemin har inneburit är måluppfyllelsen för året god, förvaltningen bedömer att tio av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena uppnås helt och två uppnås delvis. Av nämndmålen bedöms 19 uppnås helt och fyra uppnås delvis.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att alla verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt. Nio underliggande nämndmål uppfylls helt under året och ett uppfylls delvis. Pandemin har haft stor påverkan på många verksamheter. Genom olika former av anpassning och nya lösningar, bland annat digitala, har verksamheterna ändå kunnat tillgodose invånarnas behov och uppnått goda resultat. Exempelvis har behovet av ekonomiskt bistånd ökat något under året, men samtidigt har många, framför allt unga vuxna, kunnat uppnå självförsörjning. Ökad utevistelse i förskolan har lett till att pedagogiken har utvecklats och barnen har rört sig mer. Inom äldreomsorgen har pandemin medfört utveckling inom arbetet med riskanalyser och basala hygienrutiner, och brukarundersökningarna har visat på goda resultat trots de stora utmaningarna för verksamheten. Pandemin har även medfört att fler vistas i parker och grönområden vilket har ställt ökade krav på skötseln och underhåll. Stadens trygghetsmätning visar att tryggheten i stadsdelsområdet ökar. Ett nytt lokalt samverkansavtal har utformats med Polismyndigheten.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att fyra verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt och ett uppnås delvis. Av de underliggande nämndmålen uppnås åtta helt och ett delvis. Klimat- och miljöarbetet har bedrivits enligt plan under året. Förvaltningens energiförbrukning har minskat, andelen ekologisk mat i verksamheterna har ökat ytterligare och arbete för att minska matsvinnet har påbörjats. Flera verksamheter inom kultur och fritid har påverkats av pandemin, bland annat har många evenemang och aktiviteter på Skarpnäcks kulturhus ställts in, men vissa anpassade aktiviteter har genomförts, främst för barn och unga. Fritidsgårdarna har hållit öppet under nästan hela året och en mätning av upplevd trygghet visade att 95 procent av besökarna kände sig trygga på fritidsgårdarna.

En ekonomiskt hållbar och innovativ stad för framtiden

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att det ena underliggande verksamhetsområdesmålet uppnås helt och det andra delvis. Två nämndmål uppnås helt under året och två uppnås delvis. Behovet av personal har ökat inom flera verksamheter, dels på grund av att sjukfrånvaron har ökat, och dels utifrån behov av anpassningar och förstärkningar i verksamheterna. Ett närvarande ledarskap och ett aktivt medarbetarskap har krävts för att möta nya behov, ny kunskap och nya arbetssätt. Digitala sätt att arbeta och mötas har utvecklats, både inom förvaltningens, nämndens och rådets arbete.

Den pågående pandemin har påverkat förvaltningens ekonomi i hög grad, men förvaltningen har budgetföljsamhet och redovisar en ekonomi i balans för året.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att alla verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt. Nio underliggande nämndmål uppfylls helt under året och ett uppfylls delvis.

Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att ge individuellt stöd och insatser till personer som ansöker om ekonomiskt bistånd, för att öka deras möjlighet till egen försörjning och ökad självständighet. Antalet hushåll som mottar ekonomiskt bistånd har ökat med 4 procent under året. Ökningen beror främst på att fler personer söker försörjningsstöd till följd av arbetslöshet som är relaterad till pandemin.

Stadsdelsförvaltningen fortsätter att arbeta aktivt med förebyggande och trygghetsskapande arbete. Genom bland annat lokalt områdesarbete, Community Work, ökar upplevelsen av trygghet och stävjas social oro. Enligt stadens trygghetsmätning ökar tryggheten generellt i stadsdelsområdet. Ett nytt lokalt samverkansavtal har utformats med Polismyndigheten under året.

Flickor och pojkar i Skarpnäcks kommunala förskolor får en god grund för ett livslångt lärande. Under året har barnen vistats i utemiljö i större utsträckning än vanligt, till följd av pågående pandemi. Förskolorna har behövt hitta arbetsmetoder för att genomföra undervisningen i utemiljö, och det har haft en positiv effekt i form av ökad fysisk aktivitet. Den ökade utevistelsen har även förstärkt arbetet inom projektet Hållbar framtid, då hållbarhetsperspektiven kunnat integreras ytterligare i undervisningen.

Antalet våldsutsatta som söker stöd ökade med 25 procent under hösten. Fler än normalt har behövt skyddat boende. Förvaltningens vräkningsförebyggande arbete har haft ett märkbart ökat inflöde men trots det har andelen avhysningar som kunnat förhindras ökat. Individ- och familjeomsorgens indikatorer har mestadels förbättrade värden. Pandemin har i stor utsträckning påverkat personer med funktionsnedsättning. Skattad möjlighet att påverka insats samt upplevt bemötande har sjunkit i brukarundersökningen, men resultaten är i linje med stadens målvärde.

Arbetet för en mer personcentrerad äldreomsorg, med utgångspunkt i den enskildes behov och önskemål, har fortgått under hela året trots ansträngd situation i och med coronapandemin. Den sammantagna bedömningen från genomförda uppföljningar, brukarundersökningar och internkontroll är att de äldre känner sig trygga med de insatser som ges. Pandemin har försvårat arbetet och har krävt förändrade arbetssätt. Samtliga verksamheter har höjt kunskapsnivån om samt utvecklat sina arbetssätt med basala hygienrutiner för att minimera risk för smittspridning av covid-19.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att fortsätta vidareutveckla arbetssätt för att ge individuellt stöd och insatser till personer som ansöker om ekonomiskt bistånd. Stödet syftar till att öka den enskildes möjlighet till egen försörjning och ökad självständighet. Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås utifrån att målvärden för alla indikatorer uppnås, och underliggande nämndmål bedöms uppfyllas.

Antal hushåll som mottar ekonomiskt bistånd har ökat från 428 i november 2019 till 446 i november 2020, en ökning med 18 hushåll eller 4 procent. Ökningen beror främst på att fler personer söker försörjningsstöd till följd av arbetslöshet som är relaterad till pandemin. Under perioden mars till och med november 2020 har 76 hushåll sökt försörjningsstöd på grund av arbetslöshet kopplad till pandemin. I många fall har det handlat om personer som har fått ekonomiskt bistånd i väntan på A-kassa, och som därefter inte har behövt fortsatt försörjningsstöd. Trots de rådande omständigheterna har många, framför allt unga vuxna, kunnat uppnå självförsörjning.

Den försämrade situationen på arbetsmarknaden påverkar även tillgången till arbetslivsrehabiliterande insatser hos Arbetsförmedlingen och Jobbtorg Stockholm. Detta har i sin tur direkt påverkat möjligheten att komma ut på arbetsmarknaden och lett till ett ökat behov av ekonomiskt bistånd, främst inom målgruppen arbetslösa. Under 2020 har 20 personer fått anställning inom Stockholmsjobb, varav 12 kvinnor och åtta män. Fyra kvinnor anställdes inom ramen för föräldrasatsningen. Förvaltningens resultat avseende Stockholmsjobb står sig mycket väl i jämförelse med staden. Könsfördelningen är också mycket lik den som gäller för hela staden. 14 personer har haft en offentlig skyddad anställning (OSA) vilket helt motsvarar planeringen för året och också är ett bra resultat i en stadsjämförelse. Könsfördelningen är fem kvinnor och nio män. Under året har fem personer avslutat sina OSA-anställningar, varav två har fått lönebidragsanställningar, en har fått fortsatt OSA i annan kommun och två är arbetslösa. Förvaltningen arbetar målmedvetet med att utjämna könsskillnaderna, av de fyra nytillkommande som inväntar OSA-anställning för 2021 är tre kvinnor.

Personer som är sjukskrivna men inte får sjukpenning är fortfarande den grupp som generar den högsta kostnaden för förvaltningen. Förvaltningen har den högsta andelen sjukskrivna bland försörjningsstödmottagare i staden, medan andelen personer som har arbetslöshet som försörjningshinder är bland de lägsta i staden. Under nästa år har förvaltningen planerat för kompetensutveckling för medarbetargrupper som ingår i rehabteam som samordningsförbundet FINSAM håller i och fortsätter med det utvecklingsarbete som påbörjats under året för förstärkt intern samverkan mellan de enheter som gemensamt möter målgruppen sjukskrivna. För arbetslösa har förvaltningen planerat fortsätta följa de arbetssätt

som under året har underlättat för arbetslösa att komma vidare till nytt arbete med en fortsatt förstärkt mottagningsgrupp och hög tillgänglighet.

Under 2020 har 130 personer fått stöd av förvaltningens budget- och skuldrådgivning, vilket är något fler än 2019. Av de som tagit kontakt med budget- och skuldrådgivningen sedan april 2020 bedöms cirka 20 procent ha fått en försämrad betalningsförmåga till följd av den pågående pandemin, antingen för att de har förlorat sitt arbete eller av andra skäl. De som fått stöd från budget- och skuldrådgivningen är överlag mycket nöjda med hjälpen de fått. Nio av tio som har besvarat brukarenkäten upplever att de har fått en bättre kontroll över sin hushållsekonomi när insatsen är avslutad och alla anser sig ha fått ett gott bemötande.

Vidareutveckla och sprida effektiva insatser

För brukare med sociala och medicinska försörjningshinder pågår ett strukturerat arbete mellan förvaltningens enheter för vuxna respektive ekonomiskt bistånd. Arbetsätt som innebär att enheterna mycket konkret arbetar gemensamt med planering och bedömning tillsammans med utvalda brukare är framtagna och används för ett specifikt urval av personer. Utvärdering görs till våren men de nya arbetsätten har redan lett till kompetenshöjning och förstärkt samverkan mellan förvaltningens enheter. Att arbetsprocesserna samspelar förväntas vara till gagn för brukarna även långsiktigt. Socialförvaltningen har ett forskningsprojekt kring tidigt stöd för målgrupper inom missbruk och ekonomiskt bistånd som följer förvaltningens utvecklingsarbete.

I förvaltningens utvecklingsarbete mot familjeorienterade arbetssätt har en kartläggning gjorts under hösten som visar att 52 procent av alla barnfamiljer som har försörjningsstöd har en bidragstid på 2 år eller längre vilket är en betydande riskfaktor. Den största åldersgruppen bland barnen är mellan 11 och 15 år. Samtidigt visar kartläggningen att 50 procent av familjerna har ett eget förstahandskontrakt och 37 procent har boende genom SHIS. Förvaltningen har använt arbetsmarknadsförvaltningens föräldrasatsning och ser bra resultat av det. I år har fyra familjer fått stockholmsjobb genom föräldrasatsningen. Utifrån kartläggningens resultat blir det fortsatt viktigt att såväl förstärka motiverande arbetssätt som att utveckla stödinsatser som vänder sig till barnfamiljer som målgrupp för insatser mot självförsörjning. Behovet stämmer väl överens med det utvecklingsarbete som förvaltningen sökt och beviljats lokala utvecklingsmedel från socialförvaltningen för att utveckla under nästa år.

Det länsstyrelsefinansierade projektet Förstärkt bostadsvägledning för nyanlända som påbörjades 2019 avslutades i december 2020. Projektet har implementerat en metod för bostadsvägledning och förvaltningens medarbetare har utbildat cirka 100 av stadens personal inklusive SHIS. Projektets material har också blivit den standard som används i samverkan mellan stadens socialtjänst och SHIS samt har kompletterats med metoder för akutstyrd bostadssökning. Arbetsätt som tar hänsyn till barnrättsperspektivet, HBTQ+ samt jämställdhet är inarbetat i materialet som också finns tillgängligt på stadens gemensamma samarbetsyta. Att dessa olika perspektiv vägs in i arbetet med bostadsvägledning för nyanlända bidrar till att uppnå flera av målen inom Agenda 2030.

Regional samverkan

Att kunna erbjuda rätt insatser är avgörande för brukarens möjlighet till självförsörjning. I dessa sammanhang har samverkan en viktig roll. Ett gott exempel på snabba och effektiva

insatser är förvaltningens samverkan med Jobbtorg Unga Globen. Under året har förvaltningen tillsammans med Enskede-Årsta-Vantör och Farsta haft ett flertal träffar för att analysera och föra dialog både om befintliga verksamheter som drivs gemensamt och utreda vidare samarbeten. Gällande självförsörjning och arbetsmarknadsåtgärder har under året olika mätetal och lägesbilder delats. Förvaltningarna omfattas också av samma kluster inom samordningsförbundet FINSAM som är ett exempel på en bra struktur för samverkan för målgruppen. Förvaltningen ser att det här arbetet har påverkats av pandemin under året men har deltagit i samverkan och har bland annat kunnat genomföra samordnad planering för de personer som förvaltningen har tilldelats tider för.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1,7 %			1,8 %		2,5 %	2,7 %	VB 2020
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,4 %	1,72 %	1,43 %	1,4 %		1,5 %	1,5 %	VB 2020
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,98 %	1 %	0,96 %	0,9 %		1 %	1,0 %	VB 2020
   Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	20 st	8 st	12 st	22 st		20 st	800 st	VB 2020
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	452			545		380 st	Tas fram av nämnd	VB 2020
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	24			23		20 st	Tas fram av nämnd	VB 2020
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	58			58		42	Tas fram av nämnd	VB 2020
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	452 st	230 st	222 st	489 st		380 st	9 000 st	VB 2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska utveckla ett arbetssätt för att nå nyanlända som inte ingår i etableringsprogrammet.	2020-01-01	2020-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utveckla feriejobb och Stockholmsjobb med målet att fler kan bidra till stadens utbud av arbetsmarknadsinsatser.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Kvinnor och män är självförsörjande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen fortsätter arbetet för att öka andelen invånare i stadsdelsområdet som är självförsörjande. Samverkan sker med Arbetsmarknadsförvaltningen och FINSAM för att minska arbetslöshet inom målgrupperna. Anställning inom stadens verksamheter, Stockholmsjobb erbjuds för att minska arbetslösheten inom stadsdelsområdet.

Nyanlända personer och familjer erbjuds insatser med fokus på att öka kunskaper och förutsättningar för att snabbt etablera sig på arbetsmarknad, bostadsmarknad och i samhällslivet. Insatser utvecklas och erbjuds i samverkan med näringsliv och civilsamhälle.

Ungdomar inom stadsdelsområdet erbjuds feriearbete under loven.

Förväntat resultat

- Fler barn växer upp i hushåll som är självförsörjande.
- Fler kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden har insatser som på sikt medför ökad delaktighet och ekonomisk jämställdhet
- Sjukskrivna personer har insatser som på sikt medför ökad delaktighet och ekonomisk jämställdhet i deras livssituation.
- Unga vuxna som har försörjningsstöd går vidare till studier eller arbete
- Civilsamhälle och näringsliv medverkar till nyanländas etablering i samhället.
- Nyanlända inom stadsdelsområdet inkluderas snabbt i studier, arbetsmarknad, bostadsmarknad och samhällslivet.
- Invånare som fått stöd av budget- och skuldrådgivare har en bättre kontroll över sin hushållsekonomi och skuldsituation

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås, bedömningen grundas på att de förväntade resultaten uppnås. Den underliggande indikatorn uppnås delvis. Det genomsnittliga medelbidraget per månad och hushåll har ökat med 2,6 procent under året, och antalet hushåll som mottar ekonomiskt bistånd har ökat med fyra procent, från 428 till 446. Trots det uppnås målen för samtliga kommunfullmäktiges indikatorer under målet för verksamhetsområdet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Summa genomsnittligt medelbidrag per månad och hushåll	9 562 kr			9 316 kr		9 300 kr		VB 2020
Analys								
Det genomsnittliga medelbidraget per månad och hushåll har ökat med två procent under året, vilket främst beror på ökade kostnader för bistånd till hyresskulder och för akuta boendelösningar.								

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att fortsätta arbeta aktivt med förebyggande och trygghetsskapande arbete. Genom bland annat lokalt områdesarbete, Community Work, ökar upplevelsen av trygghet och stävjas social oro. Detta innebär ett nära samarbete mellan civilsamhället, skolor, bostadsbolag, polis och offentliga organisationer. Enligt stadens trygghetsmätning ökar tryggheten generellt i stadsdelsområdet.

Ett nytt lokalt samverkansavtal har utformats med Polismyndigheten under året. Internkontroll har genomförts gällande social prevention och situationell prevention, vilka visat att det trygghetsskapande arbetet genom lokala samverkansforum är effektivt gällande uppmärksammandet av orosmoment inom stadsdelsområdet, samtidigt som vissa förbättringsområden identifierats. För att kunna uppnå målsättningarna i samverkansforum behöver två av de tre granskade forumen konkretisera arbetssätt och uppföljning. Åtgärder var planerade under året men kunde inte genomföras på grund av pågående pandemiutbrott. Fyra trygghetsinventeringar var planerade under året varav två genomfördes. Övriga har skjutits upp eller ställts in på grund av pandemin och personalbrist hos polisen. En trygghetsdag har genomförts i samverkan med bland andra polis, kommunala bostadsbolag, trafikkontor, områdesvärdar, kommunala ordningsvakter och svenska kyrkan vid Bagarmossens tunnelbanestation. Syftet med dagen var att sprida information om förvaltningens trygghetsskapande arbete som sker i samverkan med berörda aktörer samt inhämta förslag och synpunkter från stadsdelsområdets invånare.

Det fanns vid ingången av året 30 registrerade försäljningsställen av folköl, tobak och e-cigarett inom Skarpnäcks stadsdelsområde. Under vårterminen gjordes tillsynsbesök på de flesta av dessa försäljningsställen. Ungefär hälften av dessa tillsynsbesök gjordes gemensamt med polis från lokalpolisområdet. Under augusti överfördes ansvar för tillsyn avseende tobak till socialförvaltningen. Under hösten har de kvarvarande tillsynsbesök som avser folköl och tobak genomförts. Under året har ett påkallat tillsynsbesök gjorts gemensamt med polis och ett påkallat tillsynsbesök har gjorts gemensamt med tullverket.

En jämställdhetsanalys var planerad att genomföras utifrån underlag från årets

medborgarundersökning, men kommer inte att kunna utföras då medborgarundersökningen uteblir efter beslut från stadsledningskontoret. Tidigare medborgarundersökningar har visat att upplevelsen av otrygghet är högre bland flickor och kvinnor, och förvaltningen bedriver därför ett trygghetsskapande arbete riktat till kvinnor. Resultaten från stockholmsenkäten visar samtidigt en högre andel brottsaktivitet liksom brottsutsatthet inom stadsdelsområdet jämfört med övriga stadsdelsförvaltningar, som främst rör pojkar i årskurs nio. Arbetet riktat till unga brottsoffer är därför fortsatt prioriterat under kommande år liksom insatser för att förhindra rekrytering av unga till kriminell livsstil. Majoriteten av deltagarna i dessa insatser är pojkar.

Den pågående pandemin har medfört att fler vistas i parker och grönområden. Passagerarna in i Nackareservatet har ökat med över 50 procent jämfört med 2019. Även besöken i Flatenreservatet har ökat väsentligt. Önskemål har bland annat framförts om fler sittplatser. Förvaltningen har intensifierat städningen av välbesökta platser och placerat ut bänkar och bord. Två promenadslingor har färdigställts i Flatens naturreservat och totalt finns nu fyra stycken slingor där skyltning och vägledning har förbättrats. En plats för grillning och picknick har iordningställts vid Lilla Sickla. Detta bidrar till Agenda 2030:s mål om att skapa säkra och inkluderande grönområden för alla. Under året har nämndens parkplan färdigställts och beslutats av nämnden. Planen kommer ligga till grund för framtida prioriteringar och åtgärder.

Förvaltningens arbete med informationsklassning har senarelagts på grund av pandemin. Ökade digitala arbetssätt har dock aktualiserat frågor om informations säkerhet som har hanterats under perioden. En översyn av förvaltningens krisledningsplan har genomförts. Förvaltningen har också arbetat aktivt med såväl krisledning som utformning av beredskapsplaner för olika scenarion med anledning av pågående pandemi.

Arbetet mot våldsbejakande extremism

Huvuddelen av de åtgärder av förebyggande och förhindrande karaktär som är angivna i den lokala handlingsplanen har under året fortlöpt i den ordinarie kärnverksamheten inom förvaltningen. Under året har information spridits i olika samverkansforum för att öka kännedom om stadsövergripande rutiner för hur man ska agera vid händelse eller oro kopplad till våldsbejakande extremism. Planerade informationsmöten riktad till personal inom socialtjänst har inte kunnat genomföras med anledning av pågående pandemi. Personal har dock uppmuntrats att ta del av den digitala utbildning som staden har tagit fram genom utskick per mejl och intranät.

Inga särskilda händelser har rapporterats under året. Samordnare har haft enbart ett samtal av mer rådgivande karaktär gällande eventuell radikaliserings.

Särskilda insatser i trygghetsarbetet

Förvaltningen bedriver ett kontinuerligt arbete med platssamverkan inom stadsdelsområdet, främst i områdena Skarpnäcksfältet och Bagarmossen. Arbetet bedrivs i samverkan med bland andra polis, kommunala bostadsbolag, lokala föreningar och MTR. Orosmoment i stadsdelsområdet uppmärksammas genom olika underlag från samverkande aktörer i form av bland annat trygghetsinventeringar och polis, men även information från lokala grundskolor, föräldraföreningar och bostadsrättsföreningar.

Förvaltningen har tilldelats medel för trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön. Syftet med insatsen är att öka tryggheten vid Skarpnäcks tunnelbanestation. En konsult har anlitats för att ta fram ett förslag på hur en mer trygg och välskött miljö runt tunnelbanestationen kan skapas och de föreslagna åtgärderna har genomförts. Under våren 2021 slutförs planteringar mm som inte kan genomföras under vinterhalvåret. Under året har förvaltningen även stöttat föräldrar inom området Skarpnäcksfältet att initiera nattvandring genom föreningen Nattvandring.se, vilket förväntas komma igång under 2021. Åtgärderna som genomförts bidrar till att uppfylla målet om hållbara städer och samhällen som ingår i Agenda 2030.

Fokus under året har även varit att öka upplevelsen av trygghet i området Björkhagen, med fokus på området kring tunnelbanestationen och centrum. Förvaltningen har samarbetat med trafikkontoret och Svenska Bostäder samt haft en tidig dialog med de boende för att ta fram ett förslag på hur området runt korsningen Malmövägen/Halmstadsvägen vid Björkhagens centrum kan utvecklas. Viktiga frågor att hantera har bland annat varit möjligheter till sociala möten, ökad trafiksäkerhet och upplevd trygghet. Ett förslag finns nu framtaget men en ny dialog har inte kunnat genomföras på grund av pandemin.

Åtgärder för ökad trygghet kring tunnelbanestationen i Björkhagen har planerats i samverkan med polis, bostadsbolag, trafikkontor, och MTR. Bland annat gjordes muralmålningar under gångbron av sommarjobbade ungdomar under handledning av personal från kulturskolan. Muralmålningarna har lett till att platsen uppmärksammats på ett positivt sätt och att miljön är uppskattad för sin kreativa utsmyckning.

Stadsdelsområdet har stora skogs- och naturområden som kan användas för olagliga boplatser. Det är svårt att förebygga deras uppkomst men förvaltningen samarbetar med polis angående avhysning.

I förvaltningens rutiner för det vräkningsförebyggande arbetet ingår att ge information till alla de personer som förvaltningen möter om vad olovlig andrahandsuthyrning är, risker och konsekvenser det medför samt att förtydliga att det gäller både att hyra och hyra ut olovligt i andra hand. Vräkningsförebyggande arbete är ett ansvar för alla områden inom socialtjänsten men störst behov av information till medborgare ser förvaltningen inom mottagningsfunktionerna och ekonomiskt bistånd. Även inom bostadsvägledningen ingår informationsansvaret och material om olovlig andrahandsuthyrning.

Socialtjänsten har under året tagit fram rutiner för den underrättelseskyldighet respektive anmälningsskyldighet som är följden av lagändringar i lagen underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och i bidragsbrottslagen som trätt ikraft i och med året. Vad gäller bidragsbrottslagen ingår numera ersättning för kostnader för personlig assistans och underrättelselagen medför underrättelseskyldighet till beslutande myndighet när det finns anledning att anta att ett bidrag felaktigt betalats ut av denna. Förvaltningen ser hittills att såväl verksamhet som avser personlig assistans som barn och unga kommer att komma i fråga utöver försörjningsstöd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				75 %		77 %	77 %	2020
Analys Indikatorn utgår 2020 efter beslut från stadsledningskontoret.								
  Andel ungdomar som i stockholmsekäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld	81,02 %	76	85			88,5 %	88,5 %	2020
Analys Indikatorn är ny och består av en sammanvägning av frågor gällande upplevelser om hot och misshandel. Utfallet visar att pojkar i högre utsträckning utsätts för dessa, och det sammanvägda resultatet är något högre än staden i stort. Resultaten kommer att inkluderas i analys och planering av insatser gällande trygghet inom stadsdelsområdet.								
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning				68 %		71 %	71 %	2020
Analys Indikatorn utgår 2020 efter beslut från stadsledningskontoret.								
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden				69 %		71 %	71 %	2020
Analys Indikatorn utgår 2020 efter beslut från stadsledningskontoret.								
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön				81 %		82 %	Tas fram av nämnd	2020
Analys Indikatorn utgår 2020 efter beslut från stadsledningskontoret.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska stödja stadsdelsnämnderna samt socialnämnden, utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden och kulturnämnden i arbetet med att revidera handlingsplanerna mot våldsbejakande extremism som ska innehålla lokala lägesbilder och beslutade aktiviteter.	2020-01-01	2020-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för att minska klotter i staden samt, om möjligt, samverka med privata fastighetsägare.	2020-01-01	2020-12-31	
  Trafiknämnden ska ta fram en nämndövergripande handlingsplan för att samordna, upprätthålla och innovativt utveckla stadens arbete med skadedjursbekämpning. Arbetet sker i samarbete med fastighetsnämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Stockholms Hamn AB och Stockholm Vatten och Avfall.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Parker och grönområden är trygga, välskötta och tillgängliga Uppfylls helt**Beskrivning**

Förvaltningens arbete med att utveckla parker och grönområden i nära samverkan med engagerade medborgare, föreningar och stadens förvaltningar och bolag fortsätter. Den uppdaterade lokala parkplanen är ett viktigt underlag för prioriteringar och inriktning i arbetet. Förvaltningen fortsätter arbetet med att förbättra tillgängligheten till och i parker, grönområden och naturreservat. Medel söks för naturvårdsinsatser i naturreservaten och för att utveckla de rekreativa och ekologiska värdena. Samverkan med medborgarna fortsätter, bland annat genom möjligheten att teckna brukaravtal och att odla på parkmark.

Förväntat resultat

- Parker och grönområden tas om hand, utvecklas och är uppskattade platser att vistas i.
- Parker och grönområden upplevs som trygga.
- Tillgängligheten till parker, grönområden, strandbad och naturreservat ökar för personer med funktionsnedsättning.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Den uppdaterade parkplanen presenteras för medborgarna	2020-01-01	2020-10-31	
 Lätt avhjälpna hinder inom parker och grönområden åtgärdas	2019-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Skarpnäck är ett tryggt och säkert stadsdelsområde Uppfylls helt**Beskrivning**

Förvaltningen bedriver ett aktivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete genom samverkan med bostadsbolag, polis, ordningsvakter, fackförvaltningar, lokala brottsförebyggande råd, lokalt näringsliv, föreningar och civilsamhälle. Trygghetsinventeringar genomförs tillsammans med polis och civilsamhälle. Förvaltningens säkerhetsarbete utvecklas med fokus på krisberedskap, civil beredskap och informationssäkerhet.

Förväntat resultat

- Invånarnas upplevelse av trygghet ökar.
- Invånarnas förtroende för förvaltningen ökar genom trygghetsskapande åtgärder.

- Förvaltningen, polisen och skolorna har en gemensam lokal lägesbild av trygghetsutmaningar inom stadsdelsområdet.
- En lokal handlingsplan utformas med åtgärder för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.
- Förvaltningen har en god krisberedskap.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat och samtliga underliggande aktiviteter uppnås helt.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen utformar ett nytt lokalt samverkansavtal med Polismyndigheten.	2020-01-01	2020-12-31	
▶	Förvaltningen ökar kompetensen kring våldsbejakande extremism bland berörd personal	2020-01-01	2021-12-31	
▶	Förvaltningen ökar kunskaperna om informationssäkerhet bland berörd personal	2020-01-01	2021-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för att flickor och pojkar i Skarpnäcks kommunala förskolor får en god grund för ett livslångt lärande. Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås då två underliggande nämndmål uppnåtts helt och ett nämndmål uppnåtts delvis.

Under året har barnen vistats i utemiljö i större utsträckning än vanligt som en åtgärd till följd av pågående pandemi. Förändringen har bland annat inneburit att förskolorna har behövt hitta arbetsmetoder för att genomföra undervisningen i utemiljö, och har även haft en positiv effekt i form av ökad fysisk aktivitet. De ökade utevistelserna har även förstärkt arbetet inom projektet Hållbar framtid, då hållbarhetsperspektiven kunnat integreras ytterligare i undervisningen. Projektet omfattar samtliga kommunala förskolor inom stadsdelsområdet, och innebär att förskolorna arbetar med hållbarhetsbegreppet utifrån ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv. Projektet är ett gott exempel på ett arbete kopplat till Agenda 2030 som visar målens odelbarhet, och innefattar bland annat målen om god utbildning för alla, minskad ojämlikhet och ekosystem och biologisk mångfald.

Stadsrevisionen genomförde under hösten en granskning kopplat till förvaltningens arbete med språkutveckling, som bland annat visade att uppföljningen av personalens språkliga kompetens är ett utvecklingsområde inom förvaltningen. Förvaltningen instämmer med revisionens slutsatser, och ser samtidigt ett behov av stöd på stadsövergripande nivå gällande utveckling av stödmaterial avseende krav på kunskaper i svenska språket, samt utveckling av språkhöjande insatser.

Resultaten från årets förskoleundersökning visar att vårdnadshavare fortfarande i stor utsträckning upplever att barnen är trygga i de kommunala förskolorna. Dock har förvaltningen haft lägre resultat gällande påståenden om barnens lärande, och information till vårdnadshavare. Detta bedöms vara ett resultat av ett tidigare byte av IT-leverantör, som bland annat medfört svårigheter i användningen av dokumentationsprogram som inneburit att familjer inte längre kunnat följa barns utveckling och lärande i bild på förskolan eller i digital kommunikation via Skolplattformen. Utifrån resultaten i förskoleundersökningen framkommer inga framträdande skillnader mellan kön. Förvaltningens förskolor bedriver ett aktivt normkritiskt arbete utifrån egna identifierade utvecklingsområden i jämställdhetsarbetet, med bland annat fokus på maktstrukturer och skillnader i rörelsemönster mellan könen. Arbetet för att motverka och uppmärksamma kränkande behandling och diskriminering fortsätter. Under året har tre incidenter rapporterats till huvudman rörande kränkning av barn i förskoleverksamhet. Samtliga händelser har utretts och åtgärder vidtagits.

Förvaltningens specialpedagoger erbjuder personal och ledningsgrupper i förskolan handledning och stöd kring barn i behov av särskilt stöd för att öka förutsättningarna för barnets livslånga utveckling och lärande. Under året har över 70 procent av samtliga arbetslag handletts. Handledningen har fokuserat på organisation, struktur, anpassningar i lärmiljön samt praktiska specialpedagogiska verktyg för att säkerställa att barnens behov av stöd i förskolan tillgodoses. Utöver handledning har utbildningar i Tecken som stöd (TAKK) genomförts i samarbete med logoped. Utbildningarna har medfört ökad kunskap och kompetens kring att stärka och stötta barns språk och kommunikation samt ökad användning av TAKK i vardagen på förskolan. Under året har ett ökat behov av kunskap kring autism uppmärksamats, varför specialpedagoger även har föreläst och handlett om autism i förskolorna. Insatserna har lett till ökad kunskap och kompetens kring strategier, verktyg och förhållningssätt gällande barn med autism. Insatsen "Speciella lekgrupper" har genomförts med sammanlagt sju grupper av barn, det är en insats för barn med utmaningar inom lek och samspel. Syftet med speciella lekgrupper är att ge barnen möjlighet att utifrån sina förutsättningar utveckla lekkompetens, samspel och kommunikation. Speciella lekgrupper ger även personal och barn en acceptans och vana för olikheter. Personalen får även möjlighet att utveckla sin förmåga till observation och reflektion samt stärka sin förmåga att vara närvarande med barnen och arbeta med lek.

Förvaltningens specialpedagoger har också arbetat med att tydliggöra och stärka det systematiska kvalitetsarbetet kring barn i behov av särskilt stöd, i syfte att säkerhetsställa att de barn som behöver anpassat och särskilt stöd får det. Ett heltäckande strukturstöd har utformats som innefattar såväl pedagogisk kartläggning, som handlingsplan och utvärdering av insats. Implementering av materialet har påbörjats under hösten och fortsätter under våren 2021. För barn med särskilda behov har det under året även utarbetats en tydlig struktur och arbetsgång för övergången till skola. Modellen syftar till att trygga övergången och bidra till kunskapsöverföring mellan förskola och skola och att planera för ett eventuellt fortsatt stöd till föräldrar eller pedagoger, som Skarpnäcksmodellen kan erbjuda. Målet är att det ska öka möjligheterna till att barnet får en likvärdig skolgång med utveckling och lärande utifrån barnets förutsättningar.

Skarpnäcksmodellen har haft ett nära samarbete med förskolor och skolor inom stadsdelsområdet i syfte att gemensamt identifiera lösningar för barn och familjer i behov av

stöd. Skarpnäcksmodellen stöttar och handleder arbetslag och rektorer kring frågor gällande barn och föräldrar i behov av stöd, dokumentation/handlingsplaner samt gör observationer ute på förskolorna. Skarpnäcksmodellen ger även individuellt stöd till familjer i form av samtal och gruppverksamhet. Under året har 291 föräldrasamtal hållits vilka främst handlat om förälders oro gällande barns beteende, upplevda svårigheter i föräldrarollen samt svårigheter i samarbete med förskola eller skola. Projektet erbjuder även kompetenshöjande insatser för personal på förskolor och skolor i frågor som rör oro för barn, svåra samtal och psykosocial problematik. De kompetenshöjande insatserna bygger på svårigheter och kunskapsluckor som personal på förskolorna eller skolorna själva har identifierat, ett exempel är utbildning i positiv beteendeförstärkning. Sammantaget har 124 medarbetare inom förskola deltagit i kunskapshöjande insatser.

Utbud och efterfrågan av förskola på nationella minoritetsspråk

En översyn av köhandläggningen under året visar att det enbart finns efterfrågan av förskola på finska, och inte övriga nationella minoritetsspråk. Detta överensstämmer med resultaten från årets språkinventering. Förvaltningen bedriver förskoleverksamhet på finska, genom avdelningen Ruuhi.

Uppföljning av introduktionsförskola

Sedan hösten 2019 har förvaltningen en introduktionsförskola som vänder sig till nyanlända och utrikesfödda vårdnadshavare med barn i åldrarna 0 - 5 år. Verksamheten inleddes med studiebesök för att ta del av goda exempel inom staden, och har sedan oktober 2019 erbjudit såväl öppen verksamhet som individuella besök vid behov samt arbetat uppsökande för att informera om verksamheten. Verksamheten har samarbete med interna aktörer inom förvaltningen som exempelvis samhällsvägledare, öppna förskolan och Stärkt tidigt stöd i samverkan (STIS), med syfte att kunna nå fler familjer samt erbjuda ett bredare utbud av aktiviteter. Individuella samtal med familjer har genomförts gällande förskolevägledning, och besökande familjer vars barn börjat förskola under året, har erbjudits stöd från Introduktionsförskolan under förskolans introduktionsperiod. Under året har sammanlagt 20 familjer besökt verksamheten, elva av de besökande familjernas barn har börjat i ordinarie förskola. Sex familjer väntar på plats i ordinarie förskola, och tre familjer har inte kunnat ställa sig i kö till barnomsorg inom Stockholms stad, då de inte uppfyllt kriterier för detta.

Introduktionsförskolans besökare har erbjudits möjlighet att utvärdera verksamheten. Utvärderingarna har skett muntligen, med hjälp av bildstöd och vid behov även med tolk. Nöjdheten har upplevts som hög, och besökarna har uttryckt att de genom verksamheten ges möjlighet att knyta kontakter med andra familjer vilket även ger barnen möjlighet att träffa andra barn, träna svenska samt få hjälp att söka förskola.

Introduktionsförskola 2020		
varav, tkr	Budget	Kostnader
lokaler	300	300
personal	600	620
verksamhet	200	80
summa	1 100	1 000

Utan pandemin hade verksamhetskostnaderna troligen varit högre, eftersom fler uppsökande aktiviteter och mer kompetensutveckling av personal då hade kunnat genomföras.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	37,8 %	2 %	35,7 %	41,4 %		38 %	32 %	VB 2020
Analys Resultatet ligger nära årsmålet och högre än stadens årsmål. Alla avdelningar har förskollärare.								
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	87 %	88 %	85 %	87 %		90 %	90 %	2020
Analys Vårdnadshavarnas nöjdhet är oförändrad jämfört med föregående års resultat. Nöjdheten skiljer sig mellan förskoleenheterna, från 83 procent till 90 procent. Resultatet per förskola visar också att det är ett fåtal förskolor där nöjdheten minskat kraftigt, vilket har påverkat den totala nöjdheten. Resultatet kan härledas till de svårigheter som uppstått till följd av byte av IT-leverantör samt utbrottet av covid-19. I jämförelse med stadens totala resultat har Skarpnäck en högre nöjdhet, 87 procent jämfört med stadens 85 procent, även om uppsatt årsmål inte uppnås helt.								
  Antal barn per grupp	15,7 barn/avd.			17 barn/avd.		16	16	VB 2020
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,2 st			5,1 st		4,9	4,9	VB 2020
Analys Resultatet har förbättrats något i förhållande till tertial 1 och 2 men ligger fortfarande över förvaltningens mål. Förvaltningen har en hög andel förskollärare vilket enligt forskningen har störst betydelse för verksamhetens kvalitet.								
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,6			3,6		3,2	Tas fram av nämnd	2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att alla förskolor har en strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2020-01-01	2020-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av stadens köhandläggning inom verksamhetsområde förskola med syfte att säkerställa likställighet	2020-01-01	2020-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda efterfrågan av förskoleverksamhet för förvaltningsområdet meänkieli och samiska i samråd med berörda nationella minoriteter	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Barn utvecklar sin empatiska förmåga för en hållbar framtid

 Uppfylls helt

Beskrivning

Utbildningen i förskolan lägger grunden för att barnen ska förstå vad demokrati och mänskliga rättigheter är. Barnen utvecklar kunskaper om hur de genom olika val kan bidra till en hållbar utveckling, såväl social som miljömässig. Barnen utvecklar sin förmåga att ta hänsyn till människor, natur och omvärld bland annat genom utvecklingsprojektet Hållbar framtid.

Förväntat resultat

- Barn är trygga på förskolan
- Flickor och pojkar lär sig i, och om, och för naturen för en hållbar framtid

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat uppnås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel vårdnadshavare till flickor och pojkar i förskolan som upplever att barnet känner sig tryggt på förskolan	90 %	90 %	90 %	90 %		90 %		2020

Nämndmål:

Barn utvecklas och lär genom lek och utforskande

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Förskolan stimulerar varje barns utveckling och lärande, och lägger grunden för ett livslångt lärande genom att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt. De pedagogiska relationerna har en avgörande betydelse för barns lärande. Förskolan uppmärksammar barn som av olika anledningar behöver mer stimulans eller särskilt stöd genom specialpedagogiskt stöd.

Förväntat resultat

- Flickor och pojkar i behov av särskilt stöd uppmärksammas tidigt.
- Barns lärande och utveckling synliggörs i det systematiska kvalitetsarbetet.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls delvis, då underliggande indikator inte uppfyllts helt.

Under året har egenkontroller gällande pedagogisk dokumentation delvis införts för att säkerställa att barns lärande och utveckling synliggörs i det systematiska kvalitetsarbetet. Implementeringen av egenkontrollerna har säkerställts genom internkontroll, se vidare under rubrik Internkontroll. Enheterna har kommit olika långt när det gäller systematiken i insamlandet av underlag och analys till den pedagogiska dokumentationen. Det är ett långsiktigt arbete som stöds av kontinuitet och stabilitet i personalgrupperna vilket vissa enheter har haft svårigheter med.

Stödenheten och Skarpnäcksmodellen stödjer föräldrar och handleder pedagoger i syfte att uppmärksamma barn som behöver extra stöd. Särskilda rutiner har utarbetats för att säkerställa övergången mellan förskola och skola.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel nöjda vårdnadshavare till flickor och pojkar inom området utveckling och lärande	81 %					82 %		2020
Analys								
Resultatet är oförändrat i relation till föregående år, vilket innebär att uppsatt årsmål inte uppfylls helt. Förvaltningen bedömer att resultatet delvis beror på svårigheter i kommunikationen till vårdnadshavare, som i sin tur uppstått till följd av byte av IT-leverantör. Förvaltningens resultat är högre än det sammantagna resultatet för stadens kommunala förskolor.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolornas miljö anpassas löpande så att alla barn oberoende av ålder, könstillhörighet och funktionsförmåga får likvärdig tillgång till utbildning	2020-01-01	2020-12-31	
 Förvaltningen följer antalet barn i behov av särskilt stöd i förskolan över tid	2020-01-01	2020-12-31	
 Säkerställa tillgängligheten i informationen som förvaltningen publicerar i Skolplattformen	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Flickor och pojkar är delaktiga och har inflytande i förskolans utbildning

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barn har rätt till delaktighet och inflytande. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för ligger till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen. Förskolan uppmuntrar barnen att föra fram sina tankar och idéer och skapar

förutsättningar för detta. Barnens åsikter tas tillvara i utbildningen och de får möjlighet att bilda sina egna uppfattningar och göra val utifrån sina egna förutsättningar.

Förväntat resultat

- Flickor och pojkar påverkar utbildningens innehåll.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att fortsätta att vidareutveckla det familjeorienterade arbets sättet för att uppnå en sammanhållen socialtjänst. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås. Bedömningen grundas på att alla underliggande nämndmål bedöms uppfyllas helt. Målvärden uppnås helt för 15 indikatorer och delvis för 11 indikatorer. Resultaten för samtliga indikatorer utom en har förbättrats under året.

Under perioden har 83 procent av förhandsbedömningarna av orosanmälningar gällande barn och unga gjorts inom 14 dagar vilket är ett bra resultat, detta trots de extra svårigheter som pandemin fört med sig. Under året har antalet orosanmälningar som görs inom kommunala förskolorna ökat från åtta orosanmälningar 2019 till 28 orosanmälningar 2020. Ökningen bedöms vara ett resultat av reviderade rutiner samt insatser inom förskolorna för att öka kunskapen om barn som riskerar att fara illa. Analys av det sammantagna underlaget visar att orosanmälningarna i stor utsträckning avser pojkar i 4-6 års ålder med beteendeförändringar och/eller som uttryckt våld i hemmet. Enbart 25 procent av orosanmälningarna avser flickor, vilket bedöms bero på att personalens kunskaper om tecken kring flickor som far illa behöver stärkas. Detta är ett exempel på hur en jämställdhetsanalys bidrar till att utveckla arbetet och säkerställa likvärdiga insatser för barn oavsett kön, vilket även bidrar till att uppfylla målen om jämställdhet och om god utbildning inom Agenda 2030. Arbetet med att uppmärksamma barn som riskerar att fara illa fortsätter därför vara ett prioriterat område under kommande år.

94 procent av unga anmälda för brott första gången som förvaltningen meddelats om har erbjudits allvarssamtal, merparten av dessa har sedan kunnat genomföras inom en vecka. I några fall har det dröjt längre vilket i samtliga fall varit smittskyddsrelaterat.

Arbetet för att säkerställa att barn, unga och vuxna är trygga och skyddas mot våld har bedrivits planerligt. Området har varit mycket högt prioriterat till följd av att anmälningar som inkommit under året innehållit en hög andel våld inom familj. Inflödet till

relationsvårdsteamet har ökat kraftigt under hösten. Volymökningen är 25 procent jämfört med 2019. Socialsekreterarna inom relationsvård och barn och ungdom har en välutvecklad och mycket nära samverkan. Utöver volymökningen har också våldet varit grövre. Bistånd i form av skyddat boende har sedan september varit fler än tidigare. Förvaltningens utvecklingsarbete för att nå fler våldsutövare har varit lyckosamt och nära tio procent av alla som får behandling till följd av våld i nära relationer är våldsutövare, vilket gör att förvaltningen ligger på en fullt jämförbar nivå med övriga staden.

Relationsvårdscentrum sydost som ger insatser till våldsutsatta och våldsutövande vuxna är en regionaliserad verksamhet genom stadsdelsnämnderna Farsta, Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck. Under året har verksamheten haft en lång kö, som till december 2020 kunnat reduceras till fyra veckor. En översyn av beviljade insatser kommer därför att genomföras med syfte att bidra till ett snabbare mottagande och genomströmning av ärenden, utan att påverka kvaliteten i verksamheten.

Förvaltningens arbete med att stödja människor som riskerar sin bostad eller har ett osäkert boende är särskilt inriktat på prioriterade målgrupper, till exempel barnfamiljer och äldre. Under året har antalet inkommande underrättelser från hyresvärdar fortsatt att öka. Jämfört med 2019 är ökningen 20 procent vilket innebär att ökningen planat ut något under hösten (samt att ökningen mellan 2018-2019 i sin tur var något högre).

I början av pandemin ökade tidsperioderna för beviljat akutboende men under andra tertialen har flera av dessa personer kunnat gå vidare till mer stabila boendelösningar.

Fem av årets 201 underrättelser har gått vidare till Kronofogdemyndigheten. I övriga har förvaltningens vräkningsförebyggande arbete tillsammans med hyresgästen lyckats få hyresgästen att få behålla kontraktet. Det som går vidare till Kronofogden har också förvaltningen lyckats bra med. 70 procent av Kronofogdens avhysningsbeslut har kunnat avvärjas. Förra året var resultatet 40 procent. De avhysningsbeslut som inte lyckas avvärjas har grund i omfattande störningar och omgångar av obetalda hyror alternativt i något fall olovlig andrahandsuthyrning. När förvaltningen får kännedom om att någon kan bo olovligt i andra hand är det huvudsakligen genom att förvaltningen har en underrättelse som berör kontraktssinnehavaren. Förvaltningen anstränger sig alltid för att få kontakt med den som bor i andra hand för att ge information, vara behjälpliga att hitta andra lösningar och förbereda personen inför mycket sannolikt behov av att flytta från lägenheten. Inga barnfamiljer har blivit vräkta. Antalet barnfamiljer i osäkra boenden har också minskat efter en mindre uppgång första halvåret och ligger strax under förra årets resultat. Knappt sex procent av de barn som bor i osäkra boenden har en tillfällig hotell- eller vandrarhemslösning. För övriga finns olika former av sociala kontrakt där SHIS är den i särklass vanligaste bostadslösningen. Eftersom förvaltningen har ansvar för ett stort antal personer som har eget avtalat boende med SHIS respektive andrahandskontrakt inom SHIS bestånd har förvaltningen inför 2021 utökat bosamordningen för att säkerställa förvaltningens åtaganden gällande de berörda personernas bostadskedja.

Resultaten från stockholmsenkäten visar en negativ trend gällande användning av alkohol, tobak och narkotika i kombination med ökad psykisk ohälsa. Ungdomarnas mående bedöms i viss utsträckning vara en effekt av den pågående pandemin. Även staden i stort har en negativ utveckling skett, gällande användning av alkohol, tobak och narkotika. Den ökade

användningen av substanser liksom vapen bedöms dock främst röra pojkar i årskurs nio och även vara sammankopplad med ökad brottsaktivitet och brottsutsatthet inom målgruppen i stadsdelsområdet. Inom ramen för SSP kommer förvaltningen erbjuda skolorna stöd i att prata med föräldrar om frågor som rör alkohol, droger och våldsutsatthet. Under kommande år avser förvaltningen även att fortsätta utveckla insatser för brottsutsatta unga samt förstärka arbetet genom projekt med fokus på att förhindra rekrytering till kriminalitet. Sociala insatsgruppen har under året haft 43 deltagare, varav 30 unga och 13 unga vuxna. Av dessa har sammanlagt nio personer, sju unga och två unga vuxna, kunnat avslutas från insatsen då de uppnått stabil social tillvaro.

Projektet Stärkt tidigt stöd i samverkan (STIS) har under våren erbjudit råd- och stödsamtal till familjer på barnmorskemottagning (BMM) samt barnvårdscentraler (BVC) för att föräldraskapsstödet ska upplevas som lättillgängligt och normaliserat. Genom att erbjuda fasta samtalstider på dessa mottagningar har föräldrastöd kunnat ges till familjer som i annat fall inte självmant skulle ha sökt stöd. STIS har utöver detta även samarbetat med öppen förskola, myndighetsutövande enheter, vårdcentraler och psykiatri för att nå fler familjer i behov av stöd. Familjer har i huvudsak dock hänvisats från BMM, BVC och socialtjänst, och samtalen har till stor del handlat om föräldraskap samt föräldrars relationer till varandra. Under våren har hälsofrämjande insatser och aktiviteter erbjudits, vilka i likhet med samtal på BMM och BVC, behövt begränsas till följd av pandemin. Utöver detta har insatser i form av föräldrastödsprogrammet Trygghetscirkeln och barngruppen Skilda världar genomförts. Efterfrågan av föräldrastödsprogram liksom insatsen skilda världar för barn med skilda föräldrar är hög. I insatsen skilda världar har barnen utöver att ha haft skilda föräldrar, även haft annan social problematik i familjen såsom missbruk, psykisk ohälsa och våld. Antalet Trappan-samtal, en insats för barn som upplevt våld, har ökat under året. Sammantaget har tio samtal hållits jämfört med tidigare år då fyra Trappan-samtal hölls. Årets tio samtal har varit riktade till tre pojkar och sju flickor. Socialförvaltningen har initierat en plan för utvärdering av STIS, som omfattar processutvärdering, resultatanalys och kostnadsnyttoanalys. De första resultaten kommer att komma under 2021.

På grund av pågående pandemi har ungdomsmottagningen inte kunnat erbjuda drop-in tider eller göra besök i skolor under större delar av året. Verksamheten har istället haft bemannad reception för att underlätta för unga att boka tider, och kuratorer har också haft mer utrymme att boka in tider, vilket också lett till färre uteblivna besökare. Trots minskad tillgänglighet med anledning av pandemin har antalet pojkar som besöker verksamheten ökat, och utgjort 21 procent av andelen besökare. Verksamheten har under året också tilldelats en Guldstjärna, ett pris av RFSL, för sitt goda bemötande av transpersoner.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Verksamheter och insatser till stöd för personer med funktionsnedsättning har påverkats av den pågående pandemin, bland annat genom att dagliga verksamheter var helt stängda under en period, och många insatser har behövt anpassats på olika sätt. Förvaltningen har i samverkan med entreprenaden och andra utförare arbetat för att genomföra dessa anpassningar på bästa möjliga sätt utifrån brukarnas behov och önskemål. Uppföljning i enskilda ärenden har skett individuellt. Möjligheten till delaktighet har dock i vissa fall påverkats negativt eftersom uppföljning och andra kontakter med brukare till största del har skett digitalt, vilket innebär en begränsning för vissa brukare. Förvaltningen har utarbetat en

brukarenkät/brukarintervju där frågor om trivsel och delaktighet ställs till brukare som bor på gruppbostad. Under pandemin har arbetet med enkäten pausats eftersom frågorna ska ställas i en fysisk uppföljning med pict-o-stat-bilder utifrån målgruppens funktionsnedsättningar, vilket är svårt att genomföra i nuläget.

Entreprenadverksamheten inom boende och daglig verksamhet enligt LSS har under året tagit fram ett metodverktyg med värderingsfrågor och nivåer av delaktighet inspirerad av Shiers delaktighetsmodell. Detta arbete, som sker på individnivå, ställer höga krav på individanpassade alternativa kommunikationsmedel och har i viss utsträckning kunnat kompensera för att pandemin medfört att brukarråd inom verksamheterna inte har kunnat hållas. Intentionerna kring individualisering i LSS har också därigenom fått ett förstärkt fokus vilket kommer att fortsätta tas tillvara i fortsatt utvecklingsarbete.

Förvaltningens specialpedagoger erbjuder personal och ledningsgrupper i förskolan handledning och stöd kring barn i behov av särskilt stöd för att öka förutsättningarna för barnets livslånga utveckling och lärande. Under 2020 har bland annat utbildningar i Tecken som stöd (TAKK) genomförts i samarbete med logoped. Arbetet beskrivs närmare under mål 1.3.

Under året har arbetet för att Skarpnäcks kulturhus ska bli en självklar mötesplats för personer med funktionsnedsättning fortsatt, genom samverkan med bland annat föreningar och gruppbostäder. Detta beskrivs närmare under mål 2.4.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att förbättra tillgängligheten till och i parker, grönområden och naturreservat, bland annat genom att parkvägar har asfalterats för att förbättra framkomligheten. Vid upprustning av parker och lekparkar har tillgänglighet beaktats.

Under 2020 har det inte funnits några valda ledamöter till förvaltningens funktionshinderråd, som därför inte har bedrivit någon verksamhet.

Uppföljning av utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst

Förvaltningen arbetar med samverkan skola, socialtjänst och polis (SSP), för att tidigt uppmärksamma barn och unga i riskzon för negativ utveckling. Samverkan sker även kring fysiska miljöer för att förebygga social oro och rekrytering till kriminalitet. Erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan socialtjänst och skola sker även inom ramen för andra samarbeten och projekt inom förvaltningen. Under 2020 har stadsdelsförvaltningen och utbildningsförvaltningen slutit en övergripande överenskommelse om samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst, som ligger till grund för samverkan mellan de olika verksamheterna.

Skarpnäcks skolsociala team, SST, har under året arbetat med 35 elever med hög skolfrånvaro, varav insatserna har avslutats för 14 elever. För sju av dem berodde det på att goda resultat uppnåtts medan tre elever har bytt skola och en har gått ut årskurs nio. För fyra elever avslutades insatsen eftersom den inte hade gett resultat. Av de 35 eleverna gick 17 på mellanstadiet när insatsen påbörjades och 18 gick på högstadiet. SST fokuserar på att upptäcka eleverna tidigt innan frånvaron blivit för hög, vilket har resulterat i att ett ökat antal elever på mellanstadiet fått stöd av SST. Under 2019-2020 har SST genomfört en kompetenshöjning kring tillgänglig lärmiljö med målsättningen att skolorna ska förbättra det

förebyggande arbetet kring skolnärvaro. Resultaten kommer att fortsätta följas upp under 2021.

Projektet Skarpnäcksmodellen bedrivs i samverkan mellan skola, förskola och socialtjänst med målet att öka barns möjligheter till en likvärdig skolgång med utveckling och lärande utifrån barnets förutsättningar. Arbetet inom Skarpnäcksmodellen beskrivs närmare under mål 1.3.

Sedan 2018 har andelen orosanmälningar som förvaltningen mottar från skolan minskat. Under 2019 och 2020 har andelen orosanmälningar från skolan legat kring 11 procent. Mer än hälften av orosanmälningarna kommer från Skarpnäcksfältet eller Bagarmossen. Drygt nio procent av anmälningarna totalt sett är skolrelaterade och en övervägande majoritet av dem rör problematisk skolfrånvaro. Bland dessa gäller 90 procent pojkar. Den vanligaste anmälningsgrunden rör bevittnat våld som motsvarar över 20 procent av alla anmälningar.

Uppföljning av arbete med handlingsplan i enlighet med Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019– 2022

Nämndens lokala handlingsplan i enlighet med Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019 – 2022 antogs i samband med tertialrapport 2 vid nämndsammanträdet i september.

Arbetet som beskrivs i den lokala handlingsplanen bedrivs till stor del enligt plan, men vissa aktiviteter har blivit något försenade. En konferens om det lokala arbetet med metoden "mentors in violence prevention" (MVP) som var inplanerad i november är framflyttad till våren 2021 till följd av pandemin. Grundskolan i stadsdelsområdet, förvaltningens preventionssamordnare och representanter för förvaltningens fritidsgårdar kommer att delta. En genomlysning av verksamheten kring barn och ungdomar i syfte är att utveckla kunskapsbaserade arbetssätt påbörjades under hösten 2020 och beräknas slutföras under våren 2021.

I samband med tertialrapport 2 lämnade förvaltningen även in en ansökan som medel för sociala investeringar för projektet "Lokala samordnare mot rekrytering till kriminalitet". Ansökan beviljades och projektet kommer att inledas i början av 2021. Projektet kommer att bedrivas i samverkan med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning, grundskolan och polisen, och kommer att utgöra en del av arbetet med den lokala handlingsplanen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %	100 %	100 %	100 %		100 %	100 %	VB 2020
  Andel barn och ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	94,4 %	90 %	100 %			80 %	Tas fram av nämnd	VB 2020

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats.	82,9 %	77,9 %	86,9 %	78,7 %		84 %	84 %	VB 2020
Analys 82,9 % har inte återkommit inom 12 månader jämfört med 78,5% vid senaste mätningen. Trenden har vänt under hösten och visar att åtgärder såsom familjeorienterat arbetssätt, samordnade bedömningar och ett tätt samarbete med öppenvården har gett förväntat resultat. Insatserna för barn, unga och deras familjer blir bättre matchade och fler familjer fullföljer behandlingen.								
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	87 %	86 %	86 %			89 %	öka	2020
Analys Resultatet har försämrats med tre procentenheter sedan 2018 (2019 kunde inget resultat redovisas) och når inte upp till årsmålet. Förvaltningen kommer att analysera resultaten i dialog med entreprenaden.								
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	97 %	99 %	96 %	93 %		90 %	öka	2020
  Andel brukare som trivs - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	87 %	92 %	81 %			80 %	80 %	2020
  Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	25,9	16,13 %	33,77 %	25,44	25	26 %	30 %	2020
Analys Resultatet ligger mycket nära målvärdet. I urvalet för indikatorn framgår att resultatet för kvinnor är avsevärt högre än för män. Medan resultatet för kvinnor ligger över målvärdet och har höjts jämfört med föregående år är resultatet för män under målvärdet och har sänkts jämfört med föregående år. En analys kring urvalet behöver göras för att få bättre underlag kring vad könsskillnaden kan bero på.								
  Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	100	100 %	100 %			75 %	75 %	VB 2020
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	44,2 %	48,7 %	30,8 %	50 %		42 %	42 %	VB 2020
  Andel meddelanden om avhysning som inkommit till förvaltningen från Kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas	69,23 %			40 %		30 %	Tas fram av nämnd	VB 2020
  Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller	87,5	100 %	75 %			80 %		2020

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
kontraktet efter 12 månader								
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	89 %	93 %	97 %		96 %	90 %	2020
Analys Resultatet har försämrats sedan föregående år men ligger fortfarande över Kommunfullmäktiges årsmål.								
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	77 %	82 %	71 %	88 %		84 %	78 %	2020
Analys Resultatet har försämrats med 11 procentenheter sedan föregående år. Det bedöms till stor del vara en effekt av pandemin som har haft stor påverkan på insatser, uppföljning och möjligheter till delaktighet. Vissa insatser har varit stängda under en del av året och många insatser har behövt anpassas, exempelvis genom att ske digitalt. Även uppföljning har till stor del genomförts digitalt, vilket inte alltid fungerar bra för målgruppen. Resultaten är nivå med genomsnittet för staden. Kvinnor upplever i betydligt lägre grad än män att de kan påverka insatsens utformning. Resultaten kommer att analyseras närmare i dialog med entreprenaden.								
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med sin insats	92 %	87 %	95 %	75 %		80 %	80 %	2020
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten skattar sin hälsa som god	56 %	60,7 %	50,7 %			60 %	Tas fram av nämnd	2020
Analys Indikatoren mäter upplevelsen av psykisk hälsa utifrån en sammanvägning av olika frågor om mående i stockholmsenkäten. Årets mätning visar en minskning i relation till föregående mätning 2018, som gäller för både flickor och pojkar. Ökningen av psykisk ohälsa bland unga bedöms vara en effekt av pågående pandemi. Inom samverkan för socialtjänst, skola och polis (SSP) pågår ett arbete för att stävja ohälsa bland flickor, vilket uppmärksammats inom skolväsendet.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	58 %	62 %	54 %			62 %	62 %	2020
Analys Årets resultat för unga är i nivå med staden i stort även om årsmålen inte uppnås. Vid jämförelse med senaste mätning 2018, framkommer dock en kraftig ökning av alkoholkonsumtion bland stadsdelsområdets pojkar i årskurs nio som ökat 19 procentenheter. Inom ramen för samverkan skola, socialtjänst och polis (SSP) planeras ett utvecklingsarbete för att sprida information om langning då det uppmärksammats inom skolväsende att vårdnadshavare har mer tillåtande syn på alkohol bland unga.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	83 %	80 %	87 %			92 %	92 %	2020
Analys								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Årets resultat innebär en minskning i relation till senaste mätning, som främst rör pojkar. Resultaten är något lägre än staden i övrigt.								
   Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	85 %	85 %	85 %			91 %	91 %	2020
Analys Resultaten visar en minskning om fem procentenheter i relation till senaste mätning. Användningen har ökat mest bland tjejer, som ökat med sammanlagt sju procentenheter. Ökningen av tobaksanvändning innebär att ungdomarnas användning i stadsdelsområdet är lägre eller i nivå med staden i stort, gällande både pojkar och flickor.								
   Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte burit vapen	86,03 %	82	90			88	91 %	2020
Analys Indikatorn är ny för året och resultaten visar ingen signifikant förändring bland unga över tid. Dock visar resultaten att andelen pojkar som bär vapen är högre inom stadsdelsområdet i relation till staden i övrigt. Resultatet kommer att användas som underlag inför analys och planering av insatser avseende trygghet inom stadsdelsområdet.								
   Antal vräkningar som berör barn	0	0	0	2		0	Tas fram av nämnd	VB 2020
   Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %	79 %	100 %	84 %		95 %	Tas fram av nämnd	2020
Analys Resultatet har förbättrats med två procentenheter sedan föregående år men når inte upp till det satta årsmålet. Resultaten ligger dock klart över det genomsnittliga resultatet i staden. Kvinnor svarar i betydligt högre utsträckning än män att de känner sig trygga. Resultaten kommer att analyseras närmare i dialog med entreprenaden.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2020-01-01	2020-12-31	
  Socialnämnden ska fortsätta att utbilda personal vid stadsdelsnämnderna angående unga lagöverträdare och förbereda socialtjänsten på att kunna arbeta enligt modellen snabbare lagföring.	2020-01-01	2020-12-31	
  Socialnämnden ska ha en samordnade och styrande roll i stadsdelsnämndernas och arbetsmarknadsnämndens arbete med att permanenta sociala insatsgrupper och ska i det arbetet definiera gränsdragningen mellan sociala insatsgrupper och avhoppbarverksamheten samt säkerställa att det finns en tydlig vägledning för hur staden arbetar med respektive målgrupp och verksamhet.	2020-01-01	2020-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna centralisera säkerställandet av skyddet för barn och unga vid hemgång från Barnahus Stockholm.	2020-01-01	2020-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att utöka arbetet med Bostad först och fördela fler bostäder för ändamålet samt i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla stödet till deltagarna i Bostad först.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna implementera resultatet av 2019 års utredning om hur familjehem kan erbjuda studiestöd.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samverkan med Region Stockholm fortsätta projektet STIS, Stärkt tidigt stöd i samverkan.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen ta fram en stadsövergripande boendeplan för våldsutsatta där tillgången till akut- och genomgångsbostäder säkerställs i relation till biståndsbehovet.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och Region Stockholm verka för att fler familjecentraler kan öppnas för att stärka det tidigt förebyggande arbetet med barn, unga och deras familjer	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur anhörigstödet till anhöriga drabbade av skjutningar och dödligt våld kan förbättras och se över hur samordningen av stödet med Region Stockholm och Polismyndigheten kan stärkas.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, SHIS och Bostadsförmedlingen utreda möjligheterna, i fall av våld i nära relationer, att se till att det är den våldsutsatta parten, inte våldsutövaren, som bor kvar i det gemensamma boendet.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en gemensam modell för arbetet med skolsociala team i staden som också kan omfatta hur arbetet kan utvecklas genom att myndighetsutövande socialtjänst kan arbeta mer på plats i skolan/placerar på skolor	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna säkerställa skolgången för barn som bor på skyddat boende och tillgången till förskola eller pedagogisk verksamhet för barn i förskoleålder samt utveckla stödet till placerade barn och vuxna under och efter placeringarna.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbetet med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen implementera tak över huvudet-garantin i enlighet med den översyn som gjorts.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna inventera och utreda hur samarbetet runt gruppen unga med LSS med kompletterande psykiatriska diagnoser kan utvecklas.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska samordna arbetet med att implementera strategin för att minska risken att barn, ungdomar och unga vuxna dras in i kriminalitet, och stötta utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna i deras arbete.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska ta fram ett nytt program mot hemlöshet för perioden 2020-2025 som också omfattar arbetet mot barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden samt arbeta enligt hemlöshetsprogrammet 2014-2019 och handlingsplanen för barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden till dess att ett nytt program är framtaget. I arbetet ingår att i samarbete med stadsdelsnämnderna och SHIS utreda behovet av och ta fram en modell för trygga akutplaceringar av barnfamiljer i akut bostadsnöd.	2020-01-01	2020-06-30	
✓ Socialnämnden ska utveckla och stärka arbetet med avhoppare i samverkan med berörda nämnder och bolag, samt arbeta för en breddad avhopparverksamhet dels genom att bistå	2020-01-01	2020-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
stadsdelsnämnderna i särskilt komplexa ärenden, dels genom att samordna avhoppningsplaceringar med stark hotbild över hela staden där den föreliggande risken bedöms som hög.			
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och Region Stockholm stärka samarbetet mellan socialtjänst och sjukvård kring de som både lider av psykisk sjukdom och missbruk, bland annat genom att säkerställa att socialtjänsten tar initiativ till att samordnade individuella planer upprättas.	2020-01-01	2020-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag till färdplan med tillhörande kostnadsanalys för införandet av en enhetlig yrkestitulatur inom LSS-verksamheterna.	2020-01-01	2020-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis hålls inom 48 timmar efter det att det kom socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått, eller misstänks ha begått, brott.	2020-01-01	2020-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och äldrenämnden, inom ramen för handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare, särskilt arbeta för att säkerställa att alla incidenter av hot och våld mot personalen registreras i stadens incidentrapporteringssystem IA och att drabbad personal upplever att de fått tillräckligt stöd av staden som arbetsgivare.	2020-01-01	2020-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden säkerställa att socialtjänst, skola och polis arbetar med lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst	2020-01-01	2020-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbetet med socialnämnden och utbildningsnämnden implementera SAMS-modellen för att verka för en obruten skolgång för placerade barn.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Barn, unga och vuxna är trygga och skyddas mot våld

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla verksamheter inom förvaltningen arbetar för att upptäcka våld. Alla berörda medarbetare har kunskaper om relationsvåld och hedersrelaterat våld och förtryck, vilket är avgörande för att kunna upptäcka våldsutsatthet. Genom att uppmärksamma tecken på att någon utsätts för våld och agera i enlighet med fastställda rutiner kan arbetet för att bryta våldsspiralen påbörjas och individuella insatser erbjudas till våldsutsatta och våldsutövare. Vid oro för barns behov av stöd och skydd görs orosanmälan till socialtjänsten. I det tidiga våldsförebyggande arbetet riktat mot barn och unga sker samverkan mellan förskolan och socialtjänsten.

Förvaltningen säkerställer att barn kommer till tals och att deras åsikter, behov och rädslor utgör underlag vid bedömningar och i planering och utformning av insatser. Inför beslut i våldsutredningar görs alltid en barnkonsekvensanalys. Alla verksamheter inom förvaltningen samverkar internt och externt till förmån för barnets bästa. Förvaltningen arbetar

familjeorienterat för att säkerställa att individuellt utformade insatser ges samtidigt till berörda familjemedlemmar i hushåll där våld förekommer.

Förväntat resultat

- Alla berörda medarbetare har tillräckliga kunskaper om relationsvåld och hedersrelaterat våld och förtryck för att kunna agera och uppmärksamma våldsutsatta barn, vuxna eller äldre
- Inom socialtjänsten används FREDA kortfrågor för att upptäcka våldsutsatthet
- Förvaltningen har arbetsprocesser och insatser som är anpassade för särskilt sårbara grupper
- Barnkonsekvensanalyser görs med samlad kompetens från barn- och vuxenhandläggare
- Våldsutsatta vuxna och barn får individuellt stöd och skydd
- Fler våldsutövare får insatser för att upphöra att använda våld
- Medarbetare i förskolan och de öppna verksamheterna för barn och unga har grundläggande kunskaper för att arbeta våldsförebyggande, utifrån ett normkritiskt förhållningssätt

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås, liksom målvärdet för den ena indikatorn. För den andra indikatorn har inget resultat kunnat fastställas. Två av tre aktiviteter har genomförts enligt plan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel våldsutsatta personer som upplever att de insatser de har fått har hjälpt dem att leva ett liv fritt från våld						80		2020
Analys Svarsfrekvens på årets brukarenkät har varit så lågt att det inte går att redovisa något resultat. För att öka svarsfrekvensen under nästa år kommer enkäten att sändas digitalt och löpande till personer i samband med avslutssamtal.								
 ♀ Antal orosanmälningar som görs i förskolan	28	21	7	8		28		2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Entreprenadens verksamheter ökar sina kunskaper om våld som personer med funktionsnedsättning kan utsättas för	2020-01-01	2020-12-31	
 Ta fram ett policydokument som anger hur arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ska bedrivas i verksamheterna	2020-01-01	2020-12-31	Avvikelse
Analys Aktiviteten har blivit försenad och har nu avslutats eftersom detta inte längre är ett uppdrag i stadens nya program mot våld, som har varit ute på remiss och väntas beslutas under våren.			
 Utveckla myndighetsutövningen för vuxna och äldre så att FREDA-kortfrågor ställs vid uppföljning av insatser	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Människor lever självständiga liv och är delaktiga när de behöver stöd

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barn och vuxna som har kontakt med socialtjänsten får snabb kontakt med den eller de kompetenser som behövs för att utreda hjälpbehov och rätten till insats. De får relevant information utifrån sina behov och är delaktiga i att utforma det stöd de behöver för att kunna leva på likvärdiga villkor och utifrån egna val och möjligheter. Socialtjänsten använder bedömningsinstrument och barnsamtal och kommer under året att utveckla dessa arbetsätt i återkoppling med brukare och familjer. Det bidrar till ökad träffsäkerhet, motivation och delaktighet i familjers och enskildas förändringsarbete.

Genom tidiga sociala insatser ger socialtjänsten stöd när det finns behov som inte kunnat undvikas genom ett aktivt och tillgängligt förebyggande arbete, fältförlagt arbete eller föräldraskapsstöd. Preventiva insatser i olika former genomförs för att förhindra att unga rekryteras till kriminell livsstil eller våldsbejakande extremism. I enlighet med stadens strategi samverkar förvaltningen med andra aktörer för att minska risken att barn, unga och vuxna dras in i kriminalitet.

Förväntat resultat

- Individer och familjer med stödbehov får individuellt anpassade och samordnade bedömningar och insatser
- Personer med funktionsnedsättning uppnår ökad självständighet och är delaktiga i utformningen av sina insatser
- Det finns kompetens inom alla enheter för att ge alla brukare rätt hjälp utifrån deras stödbehov
- Utredningar inom socialtjänsten genomförs på kortare tid
- Hög kontinuitet präglar insatserna för personer med funktionsnedsättning
- Personer som skrivs ut från slutenvård får intensiva funktionshöjande insatser
- Anhöriga till barn med funktionsnedsättning och personer med beroendeproblematik uppmärksammas och får stöd för egen del
- Verksamheterna bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som leder till utveckling

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås liksom målvärden för indikatorerna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andelen flickor och pojkar som i stockholmsenkäten tycker att någon i familjen dricker för mycket	9 %	7 %	11 %			12 %		2020
 Antal avslutade ärenden inom sociala insatsgruppen som har en stabil social tillvaro efter avslutad insats	9					7		2020
 Indexvärde för förvaltningens ANDT-förebyggande arbete enligt Preventionsindex mini	75 %					70 %		2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla medarbetare inom entreprenadens verksamheter informeras om stadens bemötandeguide	2020-01-01	2020-12-31	
 Förvaltningen implementerar arbetssätt för att tidigt uppmärksamma äldre i missbruk	2020-01-01	2020-12-31	
 Förvaltningen utformar en övergripande samverkansöverenskommelse med utbildningsnämnden	2020-01-01	2020-12-31	
 Förvaltningen utvecklar sitt arbete med att förbättra stödet till föräldrar med barn med funktionsvariationer	2019-01-01	2020-12-31	
 Utveckla verksamhetsuppföljningen av beställare och utförare genom framtagande av nya uppföljningsmodeller i syfte att säkerställa god kvalitet	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Människor som riskerar sin bostad eller har ett osäkert boende når ett hållbart boende

 Uppfylls helt

Beskrivning

Boende är en grundläggande förutsättning för att kunna leva ett självständigt liv. Barnfamiljer, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden är särskilt utsatta grupper som prioriteras inom förvaltningen och erbjuds stöd till mer långsiktiga och hållbara boendelösningar. Reviderade rutiner och arbetssätt för det vråkningsförebyggande arbetet följs upp och anpassas. Vråkningsförebyggande arbete för barnfamiljer fortgår genom förstärkning av budgetrådgivning och samtal enligt metoden ”Barns rätt som anhöriga” (BRA-samtal). Stöd till såväl enskilda som familjer i osäkra boendeformer och sociala kontrakt ges av bolots. Förvaltningen utvecklar arbetet med att ge stöd till personer med sociala kontrakt för att motverka skuldsättning.

Förväntat resultat

- Barnfamiljer och vuxna får information och stödinsatser för att få mer hållbara och långsiktiga boendelösningar
- Fler vuxna erbjuds insatsen Bostad först
- Antalet personer i behov av akutboende minskar
- Äldre som är eller riskerar hemlöshet får samtidigt och samordnade insatser utifrån individens helhetsbehov av stöd, vård och omsorg

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås liksom målvärdet för indikatorn. Den ena aktiviteten har genomförts enligt plan medan den andra har försenats till följd av pandemin.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal barn i osäkra boendeförhållanden	87			90		90		VB 2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen genomför ett pilotprojekt med forskare vid Ersta-Sköndal-Bräcke högskola för att utvärdera Bra-samtal med barn över sju år	2019-01-01	2020-12-31	Avvikelse
Analys Pilotprojektet har försenats till följd av pandemin men kommer att fortsätta under 2021.			
 Utveckla stödet och samhandläggningen kring äldre i hemlöshet	2020-01-01	2020-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls. Bedömningen grundas på att majoriteten av indikatorerna uppfylls helt och att de flesta aktiviteter har genomförts under året. Merparten av underliggande nämndmål uppnås, vidareutvecklingen av verksamheternas ledningssystem och systematiska kvalitetsarbete har överlag gett goda resultat. Den sammantagna bedömningen från genomförda verksamhets- och individuppföljningar, brukarundersökningar och internkontroll är att de äldre känner sig trygga med de insatser som ges och att de äldre är delaktiga under såväl utrednings- och beslutsprocess samt görs delaktiga i utförandet av insatserna. Arbetet för en mer personcentrerad äldreomsorg, med utgångspunkt i den enskildes behov och önskemål, har fortgått under hela året trots ansträngd situation i och med coronapandemin.

Pandemin har försvårat arbetet och har krävt förändrade arbetssätt inom samtliga verksamheter. Individuppföljningar har inte kunnat genomföras på vård- och omsorgsboenden, i princip alla uppföljningar av beviljade insatser har gjorts över telefon. Under våren ökade behovet av hemtjänst i form av inköp, även äldre som tidigare varit självständiga ansökte om insatsen. Många äldre har även valt att pausa sina beviljade insatser under pandemin, i dessa fall har beställarenheten för äldre gjort riskanalys för varje enskild individ som även dokumenterats i personakten. Antal ansökningar om särskilt boende har minskat under året, i likhet med övriga staden, troligtvis på grund av pågående pandemi. Samtliga verksamheter har höjt kunskapsnivån om samt utvecklat sina arbetssätt med basala hygienrutiner för att minimera risk för smittspridning av covid-19. Hemmet för gamla har under pandemin haft kontinuerligt stöd av Vårdhygien Stockholm kring det smittförebyggande arbetet, uppföljning har skett varje vecka och under hösten genomfördes en hygienrund på plats i verksamheten. Vårdhygien Stockholm gjorde bedömningen att Hemmet för gamlas rutiner och arbetssätt är väl anpassade både till rådande riktlinjer och till verksamhetens lokala förutsättningar. Vidare fick verksamheten beröm för sitt smittskyddsarbete, rutiner kring intensiv screening har lett till att smittade har upptäckts innan de fått symtom. Pandemins påverkan på äldreomsorgen beskrivs utförligare under rubriken ”Konsekvenser av covid-19-pandemin” i slutet av rapporten.

Förvaltningens jämställdhetsarbete med att säkerställa att kvinnor och män får vård- och omsorg på lika villkor har fortlöpt under året, arbetet har bidragit till mål 10 i Agenda 2030 om att minska ojämlikhet. Utifrån de individuppföljningar som kunnat genomföras under 2020 framkommer inga betydande skillnader i resultat mellan kvinnor och män. Resultaten från årets genomförda brukarundersökningar inom äldreomsorgen visar inga större skillnader utifrån kön gällande hemtjänstinsatser, gällande dagverksamhet finns ingen könsuppdelad statistik att ta del av. Brukarundersökningen riktad mot äldre på vård- och omsorgsboende visar på vissa skillnader utifrån kön, däremot är det betydligt fler kvinnor än män som besvarat enkäten vilket innebär att resultaten inte går att analysera för sig. Förvaltningen ser inga bestående skillnader utifrån kön vid jämförelse över tid.

Under året har utveckling av enheternas ledningssystem varit prioriterat, arbetet var planerat men har även visat sig vara en förutsättning för att kunna anpassa verksamheterna och deras arbetssätt i takt med att smittspridningen ökade i samhället. Beställarenheten för äldre har skapat en lärande arbetsplats där rättssäkerhet och individuella bedömningar hålls levande i arbetsgruppen under hela handlägningsprocessen. Bland annat har enheten utvecklat en mall som säkerställer att utredningarna innehåller den information som behövs för att kunna fatta ett rättssäkert beslut. Egenkontrollerna på enheten har utökats och kollegial aktgranskning har genomförts med gott resultat. Under hösten 2020 har beställarenheten startat upp projekt om ensamhet, psykisk ohälsa och suicid (PEPOS), som syftar till att utveckla förvaltningens arbetssätt med och samverkansformer kring äldre som upplever psykisk ohälsa. Projektledare har genomgått utbildningen Första hjälpare inom psykisk ohälsa, och kommer framöver att fungera som ett stöd för stadsdelsförvaltningens medarbetare genom att öka kollegornas kunskaper kring äldre med psykisk ohälsa. Beställarenheten har under året noga följt beviljade hemtjänstinsatser för att säkerställa att rätt insats ges till rätt person.

Hemtjänsten visar fortsatt goda resultat i brukarundersökningen 2020, den sammantagna nöjdheten är hög och ligger något högre än stadens genomsnitt. Fokus inom den kommunala

hemtjänsten har under året legat på att öka personalkontinuiteten, bland annat genom förbättrad samverkan runt den äldres behov och ökad flexibilitet för att tillmötesgå de äldres önskemål inom ramen för biståndsbesluten. Personal har däremot behövt omfördelas för att kunna möta utmaningarna med sjuka hemtjänsttagare och ökad sjukfrånvaro till följd av pandemin. Trots detta når en av de två kommunala hemtjänstenheterna uppsatt mål om personalkontinuitet med ett snitt på 9,8 personer en hemtjänsttagare möter under en 14-dagarsperiod.

På Hemmet för gamla har den sammantagna nöjdheten hos de äldre ökat avsevärt de senaste två åren, enligt brukarundersökningen för 2020 ligger resultaten numer över stadens genomsnitt. I de flesta av frågorna får verksamheten högre nöjdhet 2020 än föregående år. De frågor som har lägre resultat än 2019 rör information om tillfälliga förändringar inom verksamheten, förtroende för personalen, nöjdhet med erbjudna aktiviteter och möjlighet till utevistelse, samtliga kan i viss mån kopplas till coronapandemin och dess påverkan på verksamheten. Hemmet för gamla har infört flera nya rutiner och arbetssätt som har påverkat de äldre. Sedan pandemin startade har beläggningsgraden varit lägre och användandet av skyddsutrustning har ökat. Sjukfrånvaron inom personalgruppen har varit högre än normalt samtidigt som bemanningen har ökat för att kunna säkra upp risk för personalbrist och behovet av kohortvård. Ökad mängd nyanställda har haft inverkan på personalkontinuiteten och på kontaktpersonsuppdraget. Verksamheten har trots detta behållit sitt fokus på bemötande för att de boende ska känna sig trygga. Under året har även arbetet med BPSD, beteendemässiga och psykiska symtom vid demens, påbörjats. Gemensamma aktiviteter har utgått på grund av smittorisken, de äldre har istället erbjudits individuella aktiviteter. Under året har besöksförbud utfärdats på äldreboendet vid två tillfällen, verksamheten har säkerställt äldres möjlighet till kontakt med närstående genom digital kommunikation och besök utomhus. Under 2021 ska verksamhetsuppföljningar genomföras på vård- och omsorgsboenden, resultaten kommer då följas upp närmre. Verksamheten har under året fortsatt sitt arbete kring mat och måltidssituationen samt med att förbättra nutritionen hos de äldre, arbetet har bidragit till mål 2, ingen hunger, i Agenda 2030.

Resultaten från årets brukarundersökning om dagverksamhet visar att förvaltningens äldre är mindre nöjda med sin dagverksamhet än föregående år, 88 procent jämfört med förra årets resultat på 100 procents nöjdhet. Dagverksamheten har under året genomfört en översyn av verksamheten och minskat antal platser utifrån faktiskt antal gäster. Nya rutiner och arbetssätt har implementerats utifrån resultaten från genomförd kvalitetsobservation 2019 och från årets brukarundersökning. Verksamheten har inte drabbats nämnvärt av pandemin, framgångsnycklar tros vara ett närvarande ledarskap, kontinuerligt stöd från medicinskt ansvarig sjuksköterska samt upprättande av åtgärdsplaner och dagliga riskanalyser utifrån rådande rekommendationer kopplade till pandemin.

Coronapandemin har påskyndat utvecklingen av digitala arbetssätt inom äldreomsorgens verksamheter. Utförarverksamheterna har köpt in digital teknik för att dels stimulera enskilda individer och dels för att kommunicera med de äldre och deras närstående. Under hösten infördes digital fixartjänst, ett individuellt stöd för äldre inom stadsdelsområdet som behöver hjälp med digital välfärdsteknik.

Vid genomförd utvärdering av verksamheternas arbete kopplat till pandemin, avseende våren 2020, framkom att ett närvarande ledarskap var en grundförutsättning för snabbt införande av

nya rutiner och arbetssätt samt att ledarskapet möjliggjorde stöttning av medarbetare, äldre och närstående. Under de mest akuta situationerna fördelade cheferna ansvaret mellan sig för att på så sätt kunna tillgodose behovet av närvarande ledarskap oavsett tid på dygnet. Efter utvärderingen har utförarverksamheternas organisation setts över och delats i mindre enheter för att skapa bättre förutsättningar för ett närvarande ledarskap. Funktionen biträdande enhetschef tas bort inom utförarverksamheterna och ersätts med enhetschefer som då ansvarar för färre medarbetare. Den nya organisationen trädde i kraft den 1 januari 2021 och innebär att Hemmet för gamla nu har två enheter, en med inriktning demens och en med inriktning somatik. Hemtjänsten är delad i två enheter, Norra Skarpnäcks hemtjänst och Södra Skarpnäcks hemtjänst.

På förvaltningens öppna mötesplatser har arbetet med att inkludera nationella minoriteter avstannat då pandemin inte har möjliggjort för fysiska träffar. Enhetens samarbete med Farstas och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltningar kring mötesplats för Sverigefinnar återupptas under 2021.

Aktivitetscenter

Aktivitetscenter i Hammarbyhöjden arbetar utifrån ett salutogent arbetssätt, utgångspunkten för verksamhetens är att erbjuda äldre preventiva och hälsofrämjande insatser. De äldre ska känna sig trygga, uppleva meningsfullhet och ingå i en social gemenskap. Verksamheten har på grund av pandemin behövt hålla stängt under perioderna mars till maj och november till december. Funktioner som syn- och hörselinstruktör, fixartjänst och anhörigkonsulent har däremot varit tillgängliga om än i begränsad skala. Anhörigkonsulent har under året ställt om sitt arbete för att istället ha digitala anhörigrträffar, promenadsamtal och utomhusmöten. Aktivitetsutbudet har under pandemin varit begränsat och har anpassats efter gällande restriktioner, bland annat har kulturvandringar, konserter och körsång genomförts utomhus. Verksamheten har utvecklat digitala aktiviteter i syfte att upprätthålla kärnuppdraget med att minska ofrivillig ensamhet och social isolering. Under året har främst kvinnor deltagit i anordnade aktiviteter, aktiviteter som vanligtvis är mer populära bland män så som styrketräning och pingis har behövt ställas in på grund av smittorisk.

Förvaltningen har med hjälp av beviljade medel från Matlyftet arbetat med att främja social samvaro i samband med måltid samt öka kunskapen kring hur undernäring hos äldre kan undvikas. Årets planerade aktiviteter ställdes in på grund av pandemin, istället har digitala föreläsningar om kost och träning anordnats och tilltugg har serverats i anslutning till verksamhetens utomhusaktiviteter för att på så sätt främja social gemenskap mellan deltagarna. Verksamhetens arbete kring mat och måltider har bidragit till mål 2, ingen hunger, i Agenda 2030.

Tryggt mottagande i hemmet

Förvaltningen samverkar med Enskede-Årsta-Vantörs och Farstas stadsdelsförvaltning kring arbetsmodellen ”Tryggt mottagande i hemmet”, insatsen fanns tillgänglig och användes under perioden 1 januari till 14 april 2020. På grund av rådande pandemi kunde inte vidareutveckling av arbetsmodellen genomföras. Samverkan inom region östra söderort kring ”Tryggt mottagande i hemmet” återupptas under 2021.

Ungdomsbesök inom äldreomsorgen

Till följd av coronapandemin och införandet av besöksstopp på stadens särskilda boenden i april 2020 stoppades aktiviteten. På Hemmet för gamla gjorde Ung omsorg försök med

digitala lösningar som sedan upphörde, istället för fysiska eller digitala besök har ungdomar skickat brev och teckningar som de äldre har samlats kring tillsammans med personal.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	75 %	83 %	71 %	73 %		70 %	Tas fram av nämnd	2020
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	42 %	54 %	37 %	49 %		57 %	Tas fram av nämnd	2020
Analys								
<p>Resultatet har minskat med sju procentenheter sedan föregående år, nöjdheten inom Skarpnäcks stadsdelområde ligger på 42 procent i jämförelse med stadens totala resultat på 55 procent. Under coronapandemin har verksamheten behövt anpassa utvistelserna utifrån rådande situation. Under den period i våras som brukarundersökningen genomfördes bedrevs kohortvård på flera av vård- och omsorgsboendets avdelningar och situationen var ansträngd, något som de äldre troligtvis märkte av. På grund av smittorisken av covid-19 valde flera av de äldre att inte vistas utomhus under denna period eftersom de kände sig tryggare inne i sina rum. I nuläget finns utarbetade rutiner och arbetssätt som säkerställer utvistelse även för äldre i kohortvård. Utvistelse är ett fortsatt prioriterat utvecklingsområde och resultaten kommer följas upp under 2021 års planerade verksamhetsuppföljningar av vård- och omsorgsboenden.</p>								
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	89 %	88 %	89 %	90 %		86 %	86 %	2020
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	84 %	83 %	84 %	75 %		77 %	77 %	2020
  Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	83 %	85 %	81 %	84 %		82 %	Tas fram av nämnd	2020
  Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	89 %	86 %	91 %	80 %		87 %	Tas fram av nämnd	2020
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	88 %			100 %		92 %	92 %	2020
Analys								
<p>Andel äldre som är nöjda med dagverksamheten har minskat med 18 procentenheter jämfört med föregående år. Dagverksamheten har genomgått förändringar sedan Stockholms stad övertog verksamheten i november 2019, bland annat har antalet platser anpassats efter det faktiska antalet gäster. Även en större omorganisering har ägt rum under året, genomförda förändringar kan ha bidragit till minskad nöjdhet hos de äldre. Verksamheten har arbetat kontinuerligt med att systematisera inkomna synpunkter och klagomål för att få förståelse för vad de äldre upplever som bra och mindre bra i verksamheten. Vidare har verksamhetens arbete med den nationella värdegrunden för äldreomsorgen samt arbetet med salutogent förhållningssätt fortlöpt. Verksamheten har en lägre svarsfrekvens på brukarundersökningen än föregående år. Minskningen var förväntad då brukarenkäten skickades hem till de äldre istället för att besvaras på plats i verksamheten. Resultatet i årets brukarundersökning redovisas inte utifrån kön på grund av för få svar.</p>								
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	87 %	90 %	86 %	89 %		85 %	85 %	2020

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	87 %	86 %	88 %	75 %		82 %	82 %	2020
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	11,5			12,3		10	Max 10 personer	2020
<p>Analys</p> <p>Personalkontinuitet är ett fortsatt fokusområde för samtliga hemtjänstutförare. Enheterna arbetar kontinuerligt med att förbättra sina kontinuitetsiffror genom att effektivisera sin planering, ha flexibla arbetslag med fasta vikarier samt arbeta med områdesindelning med fokus på optimerade turer. Förvaltningen har ett flertal hemtjänstutförare med varierande storlek, antal kunder och geografiskt område skiljer sig åt vilket ger olika förutsättningar i förbättringsarbetet.</p> <p>Skarpnäcks kommunala hemtjänst har större geografiska svårigheter jämfört med vissa andra hemtjänstutförare. Verksamheten har under året fått en kraftig ökning av kunder samtidigt som det funnits svårigheter att rekrytera personal med rätt kompetens. Kommunala hemtjänsten har ett sammantaget snitt på 10,7 personer, en av de två hemtjänstenheterna redovisar ett snitt på 9,8 personer vilket innebär att enheten når uppsatt mål.</p> <p>Kontinuiteten har påverkats av rådande pandemi, personalen har behövt omfördelas för att kunna stärka upp och hjälpa kunder som är sjuka. Arbetet med förstärkningsteam i kombination med en högre sjukfrånvaro än vanligt bland medarbetarna har medfört en ökad rörlighet av personal hos hemtjänsttagarna. I individuppföljningen svarade 84 procent att det alltid eller oftast är samma personal som hjälper dem med beviljade insatser.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna påbörja ett pilotsamarbete med Region Stockholm för att stärka en sammanhållen vård och omsorg för äldre samt utveckla ett relevant systemstöd för detta	2020-01-01	2020-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska införa möjligheten till digitala inköp	2020-01-01	2020-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna införa IBIC inom biståndsbedömning för äldre	2020-01-01	2020-12-31	Avvikelse
<p>Analys</p> <p>Införandet av IBIC har inte genomförts enligt plan med anledning av pandemin och svårigheter att genomföra utbildningar, arbetet återupptas i införandet av Esset.</p>			
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna se över reglerna för biståndsbedömningen för och behovet av dagverksamhet	2020-01-01	2020-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna stärka tillgången till personliga ombud för äldre personer med psykisk ohälsa	2020-01-01	2020-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna se över koncepten aktivitetscenter och sociala träffpunkter och hur dessa ska förhålla sig till varandra	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Äldre är trygga, upplever delaktighet och får stöd, vård och omsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom ett strukturerat ledningssystem säkerställs kvalitet och att rätt prioriteringar görs i verksamheten. En hög rättssäkerhet och äldreomsorgens nationella värdegrund genomsyrar verksamheten. Den äldres upplevelse av trygghet är grunden inom äldreomsorgen och utgångspunkten för att vara nöjd med de insatser som ges. Ett gott bemötande, delaktighet i utredning, beslut och vid upprättande av genomförandeplan är grundläggande. Tryggt mottagande i hemmet bidrar till trygghet i en utsatt situation. Beställningar av insatser har tydliga målformuleringar som möjliggör en röd tråd mellan beställning och genomförandeplan. Intern och extern samverkan och arbete i tvärprofessionella team möjliggör en personcentrerad omvårdnad och en hög patientsäkerhet. Förebyggande arbete bedrivs på individ- och systemnivå. Äldreomsorgens verksamheter kännetecknas av god medarbetarkontinuitet för en ökad nöjdhet.

Förväntat resultat

- Införandet av IBIC, individens behov i centrum, leder till ökad personcentrering med inflytande för den äldre över val av insats och vid genomförandet av insatsen
- Hög kontinuitet präglar insatserna
- Äldre med behov av stöd från flera huvudmän erbjuds ett samordnat stöd, bland annat när de skrivs ut från sjukhus.
- Äldre med demenssjukdom möts av personer som har kunskap om demens och kognitiv svikt.
- Hälso- och sjukvården håller en hög kvalitet och följs upp systematiskt
- Anhöriga uppmärksammas och får stöd för egen del
- Verksamheterna bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som leder till utveckling
- Aktiviteter för att minska ofrivillig ensamhet genomförs

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet för året uppnås. Bedömningen grundas på att fyra indikatorer uppnås helt, fyra uppnås delvis samt att de fem indikatorer som saknar resultat bedöms uppnådda. Individuppföljningar har inte kunnat genomföras på vård- och omsorgsboende på grund av pandemin, däremot fick Hemmet för gamla överlag goda resultat i Socialstyrelsen brukarundersökning som genomfördes under våren. Närvarande ledarskap och utökat stöd till medarbetarna under pandemin har möjliggjort upprätthållandet av en personcentrerad vård och omsorg, enhetscheferna har kontinuerligt gjort egna uppföljningar och egenkontroller av verksamheten under året för att kunna säkerställa en god kvalitet.

Pandemin har inneburit påfrestningar för samtliga verksamheter och medfört att två aktiviteter inte kunnat genomföras. Trots den ansträngda situationen är bedömningen att förväntade resultat uppnås, med undantag för införandet av IBIC som pausades till följd av pandemin.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel äldre i biståndsbeslutad dagverksamhet som kan påverka vilka aktiviteter som ska finnas i dagverksamheten	67 %			81 %		70 %		2020
Analys På grund av pågående coronapandemi och Folkhälsomyndighetens riktlinjer och rekommendationer kring social distansering har de äldre inte erbjudits samma möjlighet som tidigare att påverka aktiviteterna. Personalen har kontinuerligt fört dialog med de äldre om aktiviteter och försökt efterleva deras önskemål i den mån det varit möjligt. Önskemål om aktiviteter har även skrivits in i de äldres genomförandeplaner. Verksamheten har en lägre svarsfrekvens på brukarundersökningen än föregående år. Minskningen var förväntad då brukarenkäten skickades hem till de äldre istället för att besvaras på plats i verksamheten. Resultatet i årets brukarundersökning redovisas inte utifrån kön på grund av för få svar.								
 ♀ Andel äldre i dagverksamhet som känner sig trygga i dagverksamheten	77 %			96 %		95 %		2020
Analys De äldres känsla av trygghet har minskat med 19 procentenheter jämfört med föregående år. Dagverksamheten har genomgått förändringar sedan Stockholms stad övertog verksamheten i november 2019 och en större omorganisering har ägt rum under året. Verksamheten har minskat från 35 till 20 platser, och ordinarie personal har minskat från fem till tre stycken. En del av de äldre har behövt göra avsteg från sina rutiner och kända mönster då de behövt byta avdelning och fått nya måltidskamrater vid frukost och lunch. Förändringarna kan vara en bidragande faktor till att färre äldre känner sig trygga på dagverksamheten. Även samhällsspridningen av covid-19 kan ha påverkat resultatet då risk för smittspridning både på dagverksamheten och under transport till och från verksamheten kan ha medfört oro för de äldre.								
 ♀ Andel äldre i dagverksamhet som är nöjda med sin dagverksamhet	82 %			100 %		93 %		2020
Analys Andel äldre som är nöjda med dagverksamheten har minskat med 18 procentenheter jämfört med föregående år. Dagverksamheten har genomgått en större omorganisering under året samtidigt som coronapandemin har påverkat verksamhetens innehåll som medfört att flera av gästerna har valt att stanna hemma helt eller delvis. Genomförda förändringar kan ha bidragit till minskad nöjdhet hos de äldre. Verksamheten har kontinuerligt arbetat med att systematisera inkomna synpunkter och klagomål för att få förståelse för vad de äldre upplever som bra och mindre bra i verksamheten. Verksamhetens arbete med den nationella värdegrunden för äldreomsorgen samt arbetet med salutogent förhållningssätt har fortgått under hela året.								
 ♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som tycker att de bemöts på ett respektfullt sätt						95 %		VB 2020
Analys Individuuppföljning har inte genomförts på vård- och omsorgsboende under året på grund av rådande pandemi, det finns således inga resultat att redovisa.								
 ♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som tycker att de får komma ut i den utsträckning de önskar						62 %		VB 2020
 ♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som tycker att de kan påverka hur hjälpen genomförs						75 %		VB 2020

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
■ ♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som upplever att måltiderna är trevliga						80 %		VB 2020
■ ♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som är nöjda med maten						80 %		VB 2020
● ♀ Andel äldre med hemtjänst som får hjälp på önskade tider	94 %					85 %		VB 2020
● ♀ Andel äldre med hemtjänst som får hjälp så som överenskommit	96 %					85 %		VB 2020
● ♀ Andel äldre med hemtjänst som tycker att de får ett respektfullt bemötande	100 %					95 %		VB 2020
● ♀ Andel äldre med hemtjänst som tycker att det är ungefär samma personer som hjälper dem	84 %					75 %		VB 2020
◆ ♀ Andel äldre som upplever att biståndsbeslutet är anpassat efter behovet	72 %					73 %		2020
Analys								
Resultatet har minskat marginellt med en procentenhet sedan föregående år, nöjdheten inom Skarpnäcks stadsdelsområde ligger på 72 procent i jämförelse med stadens totala resultat på 70 procent. Biståndshandläggarna har under perioden för genomförd brukarundersökning inte kunnat göra hembesök hos de äldre på grund av coronapandemin. Handläggarna har således inte träffat de äldre fysiskt för individuella uppföljningar, vilket har försvärat utredning och uppföljning av beviljade stödinsatser som i sin tur kan ha påverkat resultatet.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ser över behovet av antal platser i Enskededalens dagverksamhet och anpassar verksamheten efter behovet	2020-01-01	2020-04-30	
⏸ IBIC införs inom äldreomsorgens myndighetsutövning	2020-01-01	2020-12-31	Avvikelse
Analys			
Arbetet återupptas i samband med införandet av Esset.			
▶ Myndighetsutövningen på individ- och verksamhetsnivå utvecklas i syfte att säkerställa att insatser ges effektivt och att det inte finns osakliga skillnader utifrån kön	2020-01-01	2021-12-31	
✓ Möjligheterna att samordna och utveckla funktionerna fixartjänst, heminstruktör och anhörigkonsulent utreds tillsammans med övriga stadsdelsförvaltningar inom region östra söderort	2020-01-01	2020-12-31	
! Möjligheterna till aktivt deltagande i Verklighetslabbet - innovationscenter undersöks i samverkan med övriga inom region östra söderort	2020-01-01	2020-12-31	Avvikelse
Analys			
Aktiviteten har inte varit möjlig att genomföra då Verklighetslabbet på grund av pandemin har behövt minska ner antal projekt och främst fokusera på sin grundverksamhet.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Möjligheterna till utbildning i innovationsledning för äldreomsorgens chefer undersöks tillsammans med övriga inom region östra söderort	2020-01-01	2020-12-31	Avvikelse
Analys Aktiviteten har inte kunnat genomföras på grund av pandemin, fokus har legat på att bibehålla en fungerande grundverksamhet.			
 Uppföljningen av hälso- och sjukvård inom nämndens berörda verksamheter utvecklas	2020-01-01	2020-12-31	
 Uppföljningen av verksamheternas kvalitetsarbete med egenkontroller utvecklas	2020-01-01	2020-12-31	
 Utvecklingen av aktiviteter, lokaler och mötesplatser för äldre fortsätter	2020-01-01	2021-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att fyra verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt och ett uppnås delvis. Av de underliggande nämndmålen uppnås åtta helt och ett delvis.

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att samverka och ha en dialog med det lokala näringslivet, och tillsammans arbeta för att lokala näringsidkare ska uppleva stadsdelsområdet som företagsvänligt och tryggt. Under våren hölls ett möte med Skarpnäcks näringslivsråd och i september hölls en digital näringslivsdialog. Genom att bevaka de lokala intressena och säkerställa att förskolor, grupp- och servicebostäder och vård- och omsorgsboenden planeras in, bidrar förvaltningen till att Skarpnäck byggs hållbart och att människor och verksamheters olika behov av samhällsservice tillgodoses.

Resor och transporter inom nämndens verksamheter genomförs på ett så hållbart sätt som möjligt - medarbetare ska så långt det är möjligt gå, cykla eller åka kollektivt. Parkvägar renoveras och underhålls för att förbättra framkomlighet och tillgänglighet. Användningen av digitala distansmöten har ökat kraftigt i och med pandemin, och de behov som har uppstått hos medarbetare i form av utrustning och instruktioner har tillgodosetts.

Målet om att Stockholm ska vara en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring bedöms uppnås delvis under året, liksom underliggande nämndmål. Flera verksamheter inom målområdet har påverkats av pandemin, bland annat har en stor del av de planerade evenemangen och aktiviteterna på Skarpnäcks kulturhus ställts in. Dock har vissa anpassade aktiviteter genomförts under sommaren, bland annat sommarlovsaktiviteter för barn och unga. Förvaltningen fortsätter att arbeta för att bedriva en aktiv och trygg fritidsverksamhet med besökarnas delaktighet och inflytande som grund i verksamheten.

Nämndens verksamheter följer Stockholms stad miljöprogram och arbetar kontinuerligt med klimat- och miljöåtgärder, i syfte att minska energiförbrukningen, stärka den biologiska mångfalden och öka de ekologiska och rekreativa värdena. Beviljade klimatinvesteringsmedel har bland annat använts till att energieffektivisera belysning, och för klimatsmarta åtgärder vid upprustning av parker. Arbete för minskat matsvinn har inletts under året. Förvaltningens verksamheter serverar en hög andel ekologisk mat.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att samverka och ha en dialog med det lokala näringslivet. Ett möte med Skarpnäcks näringslivsråd hölls under våren. Under september hölls en digital näringslivsdialog i samarbete med Stockholm Business Region och flera av stadens centrala förvaltningar. Elva företag från stadsdelsområdet anmälde sig till dialogen där även företrädare för nämnden deltog. Alla näringslivsföreträdare som lyfte frågeställningar i dialogen fick en personlig återkoppling efter mötet. De frågor som lyftes var kopplade till trygghet och renhållning vilket också är de frågor där stadsdelsförvaltningarna har en viktig roll för att genomföra stadens näringslivspolicy.

Förvaltningen har spridit information om de åtgärder som staden har vidtagit för att underlätta för företag under pandemin.

Nämndmål:

Det är attraktivt att vara företagare i Skarpnäck och fler småföretag väljer att etablera sig i området

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen samverkar med företrädare för det lokala näringslivet inom ramen för näringslivsrådet. Förvaltningen har en kontinuerlig dialog och uppföljning av de företag som bedriver verksamhet på entreprenad inom nämndens ansvarsområden. Förvaltningen bistår Stockholm Business Region AB:s arbete för ökad hållbar tillväxt och företagande i Skarpnäcks stadsdelsområde inom ramen för stadens nya näringslivspolicy.

Förväntat resultat

- Lokala näringsidkare upplever stadsdelsområdet som tryggt och välskött och att samarbetet med stadsdelsförvaltningen är gott.
- Företagare vet vart de ska vända sig för att få hjälp i olika frågor.
- Fler företag etablerar sig inom stadsdelsområdet

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat har uppnåtts samt att planerade aktiviteter har genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen genomför en digital dialog med det lokala näringslivet	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Nämndens arbete med näringslivsfrågor utgår från stadens Näringslivspolicy	2020-01-01	2020-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att bevaka de lokala intressena och säkerställa att förskolor, grupp- och servicebostäder och vård- och omsorgsboenden planeras in tidigt i detaljplaneprocessen. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet och det underliggande nämndmålet uppnås.

Förvaltningen har deltagit på möten inför kommande bostadsprojekt, planering av nya förskolor, bostäder med särskild service och boenden för äldre samt grönkompensationsåtgärder. Förvaltningen har i boendeplanen gällande funktionsnedsättning lyft behovet av grupp- och servicebostäder belägna i markplan eller i fristående fastigheter för att kunna möta behovet hos målgruppen.

Förvaltningens arbete bidrar till målet i Agenda 2030 om hållbara städer och samhällen. Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering som i sin tur kräver ny teknik och samarbete mellan flera sektorer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			6		0	Tas fram av nämnd	2020

Nämndmål:

Skarpnäck byggs hållbart och människor och verksamheters olika behov av samhällsservice tillgodoses

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen bevakar de lokala intressena inom de områden förvaltningen har rådighet över när nya bostäder planeras i stadsdelsområdet. Förvaltningen framför tidigt behov av

exempelvis nya förskolor, bostäder med särskild service och boenden för äldre, samt initierar samarbete för att säkerställa att förutsättningar skapas för att bedriva kommunal verksamhet. Förvaltningen bevakar också att parkmark som används för bostäder kompenseras.

Förväntat resultat

- Vid nybyggnation i Skarpnäcks stadsdelsområde planeras invånarnas behov av kommunal verksamhet in tidigt i processen.
- Använd parkmark kompenseras.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens verksamheter genomför sina resor och transporter på ett så hållbart sätt som möjligt och genom att ansvara för parkvägar inom stadsdelsområdet. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås. Bedömningen grundar sig i att underliggande nämndmål uppnås genom de förväntade resultaten.

Medarbetare går, cyklar eller åker kollektivt i tjänsten så långt det är möjligt. Förvaltningen erbjuder medarbetare SL-kort för kollektivt resande i tjänsten, har tjänstecyklar och enbart miljöklassade bilar. Förvaltningen har inte utökat fordonsflottan med fler bilar under året. Äldreomsorgen har köpt in nio stycken elcyklar med klimatinvesteringsmedel, vilket har gett effekt i form av en förbättrad arbetsmiljö. Den el-lådcykel som tidigare köpts in har bland annat använts till matinköp vilket har underlättat för verksamheten och möjliggjort mer effektiva inköp. Arbetet med hållbara transporter bidrar till två av de globala målen i Agenda 2030, att skapa en hållbar infrastruktur och att bekämpa klimatförändringarna.

Parkvägar har asfalterats under året för att förbättra tillgängligheten och framkomligheten.

De digitala distansmötena har ökat markant under året på grund av pandemin. Förvaltningen har kunnat tillgodose medarbetarnas behov av ökade kunskaper och digital utrustning. Två utbildningstillfällen för Skypemöten har hållits varav ett med inriktning för arrangörer och ett för användare. Medarbetare har fått hjälp med beställning och hantering av digital utrustning.

Nämndmål:

Parkvägarna har god framkomlighet och det är enkelt och tryggt att cykla och promenera

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att hålla en god framkomlighet rustas parkvägarna upp enligt plan. Förvaltningen kommer delta i stadens genomförande av gångplan för Stockholm och planera utifrån ett jämställdhetsperspektiv med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar. Förvaltningen kommer bistå trafikkontoret i arbetet med att skapa fullvärdiga cykelpendlingsstråk och bidra till att anpassa stadsmiljön så att konfliktytor mellan gående och cyklister minskar. För att säkerställa en god kvalitet på vinterväghållning och renhållning av parkvägnätet kommer en modell för systematisk uppföljning utvecklas i samverkan med trafikkontoret.

Förväntat resultat

- Framkomligheten på stadsdelsområdets parkvägar är god och lätt avhjälpta hinder åtgärdas kontinuerligt.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat bedöms uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Delta i genomförandet av stadens Gångplan	2019-01-01	2020-12-31	
 Samverkan sker med trafikkontoret för att utveckla den systematiska uppföljningen av avtal gällande vinterväghållning och renhållning	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Transporter inom nämndens verksamheter är hållbara

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens verksamheter genomför sina resor och transporter i tjänsten på ett så hållbart sätt som möjligt. Medarbetare ska så långt det är möjligt gå, cykla eller åka kollektivt samt ha kännedom om stadens nya rese- och mötespolicy. Förvaltningen erbjuder tjänstecyklar och har enbart miljöklassade bilar. Förvaltningen bevakar implementeringen av stadens cykelplan inom stadsdelsområdet.

Förväntat resultat

- Resor, transporter och leveranser inom förvaltningen är hållbara.
- Minskade utsläpp av växthusgaser av nämndens transporter

- Medarbetare har kännedom om stadens nya rese- och mötespolicy
- Förvaltningen ökar användningen av digitala distansmöten

Analys

Förvaltningen uppfyller nämndmålet genom att nämndens verksamheter genomför sina resor och transporter på ett så hållbart sätt som möjligt och genom att ansvara för parkvägar inom stadsdelsområdet.

Medarbetare går, cyklar eller åker kollektivt så långt det är möjligt. Förvaltningen har lagt beställning till entreprenör för att utöka cykelstället vid personalingången vid förvaltningshuset i syfte att underlätta för fler medarbetare att cykla till jobbet.

Förvaltningen erbjuder medarbetare SL-kort för kollektivt resande i tjänsten, tjänstecyklar och har enbart miljöklassade bilar. Äldreomsorgen har köpt in nio elcyklar med klimatinvesteringsmedel. Den el-lådcykel som tidigare köpts in har bland annat använts till matinköp vilket har underlättat för verksamheten och möjliggjort mer effektiva inköp. Cyklarna har gett effekt i form av en förbättrad arbetsmiljö för den enhet där de används.

De digitala distansmötena har under året ökat markant på grund av pandemin. Förvaltningen har kunnat tillgodose medarbetarnas behov av ökade kunskaper och digital utrustning. Två utbildningstillfällen för Skype har hållits varav en med inriktning för arrangörer och en för användare. Medarbetare har fått hjälp av med beställning och hantering av digital utrustning. Arbetet med hållbara transporter bidrar till två av de globala målen i Agenda 2030, att skapa en hållbar infrastruktur och att bekämpa klimatförändringarna.

Stadens rese- och mötespolicy har ännu inte tagits av kommunfullmäktige därför har förvaltningen inte kunnat sprida kunskap om den till medarbetarna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen implementerar stadens nya Rese- och mötespolicy	2020-01-01	2020-12-31	Avvikelse
Analys			
Den nya rese- och mötespolicy har inte blivit beslutad och har därför inte kunnat implementeras.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens verksamheter arbetar för att möjliggöra kultur- och fritidsaktiviteter för personer som annars har svårt att tillgodogöra sig dessa. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet och underliggande nämndmål har uppnåtts delvis under året då tre av fem underliggande indikatorer inte kunnat uppnås helt.

Sommarlovsaktiviteter har erbjudits till stadsdelsområdets barn och unga i form av bland

annat Sportskamp och olika former av utflykter. Förvaltningen har avtal med tre föreningar som har bedrivit verksamhet under sommaren i parklekarna. Aktiviteterna som erbjudits under sommaren har varit kostnadsfria för att säkerställa att alla barn kan ta del oavsett förutsättningar, vilket bidrar till att uppnå minskad ojämlikhet i enlighet med mål 5 i Agenda 2030. Förvaltningen har under året haft fortsatt fokus på att erbjuda aktiviteter i samverkan med lokalt föreningsliv i syfte att skapa intresse för idrotts- och fritidsaktiviteter hos barn inom föreningsliv. Resultaten från stockholmsenkäten visar att förvaltningen har en hög andel barn och unga som deltar i föreningsliv, vilket bedöms vara en skyddsfaktor.

Förvaltningens arbete med "Jämställda fritidsgårdar" fortsätter med syfte att öka upplevelsen av trygghet och att fler unga oavsett kön och bakgrund ska uppleva att fritidsgårdarna är till för dem. Arbetet har även målsättningen om att fler flickor ska besöka verksamheterna, i enlighet med mål 5 i Agenda 2030 om ökad jämställdhet. I jämförelse med föregående år har andelen flickor som besöker verksamheterna minskat. Av de tre fritidsgårdarna är det i synnerhet Skarpnäcks fritidsgård som inte lyckas öka andelen flickor, medan Bagarmossens fritidsgård har lyckats väl, då 47 procent av besökarna är flickor. Besöksantalet har behövt begränsas under året för att tillmötesgå rekommendationer utifrån pandemin, vilket försvårat arbetet med att locka nya besökare och flickor till verksamheterna. Under året har Skarpnäcks fritidsgård flyttats till Skarpnäcks kulturhus och tjejkvällar har införts, vilket bedöms öka antalet flickor som besöker verksamheterna på kort och lång sikt. Fritidsgårdarna arbetar utifrån ett normkritiskt förhållningssätt och utvecklar arbetssätt för att tillsammans med besökarna uppnå en hög grad av trygghet i verksamheterna. Under hösten genomfördes en mätning av upplevd trygghet inom fritidsgårdarna som visade att 95 procent av besökarna kände sig trygga. I enkäten har besökarna fått möjlighet att lämna ytterligare information om upplevelsen på fritidsgården, vilka kommer ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet. Under året har även ett nytt arbetssätt introducerats som innebär att besökarna uppmanas lämna kontaktuppgifter till vårdnadshavare i syfte att kunna etablera kontakt och relation mellan vårdnadshavare och verksamhet kring de unga besökarna. Syftet är att skapa en utökad känsla av trygghet inom verksamheten för såväl besökare som vårdnadshavare. Besökarnas delaktighet och inflytande är en viktig grund i verksamheten. Utöver trygghetsenkät görs barn och unga i verksamheten delaktiga genom såväl urval av aktiviteter som utvärderingar samt gårdsråd.

Förvaltningen har under året fortsatt att arbeta för att Skarpnäcks kulturhus ska bli en självklar mötesplats för personer med funktionsnedsättning genom samverkan med bland annat föreningar och gruppbestäder. Samarbete har fortsatt mellan förvaltningens fritidsgårdar, idrottsförvaltningens fritidsgård och Resurscenter Syd Kulturskolan för att utveckla kulturinriktad fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning. Tillsammans med kulturförvaltningen har ett samarbete inletts kring aktiviteter för prioriterade målgrupper som kommer att bidra till att nå målet om minskad ojämlikhet i Agenda 2030. Arbetet har dock skjutits upp med anledning av covid-19.

Den pågående pandemin har resulterat i att nästan samtliga evenemang och aktiviteter har ställts in sedan april. För Skarpnäcks kulturhus har det inneburit att öppettider anpassats. Vissa aktiviteter har planerats och genomförts under sommaren med anpassningar utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Det har bland annat varit utställningar, danskurser, körsång och sommarlovsaktiviteter riktade till barn och unga.

Pandemin har inneburit att kultur- och fritidsaktiviteter inom vård- och omsorgsboendet Hemmet för gamla samt aktivitetscentret behövt anpassas, för att tillmötesgå gällande rekommendationer för målgruppen. Aktiviteterna har i större utsträckning erbjudits digitalt i form av exempelvis träningspass och föreläsningar. Möjligheten till digitala lösningar försvåras av målgruppens begränsade kunskaper inom teknik. Förvaltningen har samarbetat med pensionärsorganisationer och civilsamhälle för att möjliggöra aktiviteter som bland annat bidrar till att bryta isolering, social gemenskap och god hälsa enligt mål 3 i Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	71 %	73 %	69 %	83,7 %		84 %	75 %	2020
Analys I förhållande till föregående år har nöjdheten hos barn och unga minskat, främst bland flickor. Förvaltningen har under året erbjudit idrottsaktiviteter med anpassningar utifrån rådande rekommendationer gällande pandemin i form av bland annat Sportscamp, spontanfotboll m.m. Den minskade nöjdheten bedöms dock vara ett resultat av pandemin som trots allt påverkat utbudet av idrottsaktiviteter i vissa perioder.								
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter	75,5 %	74 %	77 %	78,6 %		79 %	75 %	2020
Analys Resultaten visar att nöjdheten bland ungdomar har minskat i förhållande till föregående år, vilket bedöms vara en effekt av pandemin då evenemang har behövt anpassas alternativt ställas in. Även om uppsatt årsmål inte uppnåtts är förvaltningens resultat högre än stadens årsmål.								
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	68 %	72 %	63 %			65 %	65 %	2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Idrottsnämnden ska i samarbete med berörda nämnder utreda möjligheten att i vattennära stadsdelar att anlägga bryggor där föreningar kan förtöja föreningsflottor, exempelvis bastufloppar och förråd för utrustning till vattenidrotter, för självkostnadspris.	2020-01-01	2020-12-31	
  Idrottsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att från 2021 samla ansvaret för stadens samtliga motionsspår under idrottsförvaltningen.	2020-01-01	2020-12-31	
  Idrottsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, kulturnämnden och arbetsmarknadsnämnden ta fram en modell för hur man ska arbeta uppsökande mot nyanlända för att få dem aktiva i föreningslivet.	2020-01-01	2020-12-31	
  Kulturnämnden ska i samråd med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och bolagsstyrelser utforma en strategi för gatukonst och muralmålningar i stadsmiljön genom ökad samverkan med fastighetsägare samt förenklad tillståndshandling.	2020-01-01	2020-12-31	
  Kulturnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, fastighetsnämnden, exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och bolagsstyrelser ta fram en	2020-01-01	2020-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
stadsövergripande strategi för att främja fler kulturlokaler- och scener i staden.			

Nämndmål:

Barn, unga och vuxna har en inkluderande, aktiv och trygg fritid

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningen erbjuder ett brett och varierat utbud av fritidsaktiviteter i samverkan med civilsamhälle och näringsliv. Fritidsgårdarnas verksamheter ska präglas av att vara en trygg, riskfri och drogfri mötesplats. Fritidsverksamhet utvecklas utifrån ett normkritiskt förhållningssätt, jämställdhet och tillgänglighet samt i fortsatt samverkan med andra stadsdelsförvaltningar. Äldre erbjuds ett varierat utbud av aktiviteter genom förvaltningens aktivitetscenter och den öppna mötesplatsen för äldre. Barn, unga och äldre har inflytande och delaktighet i planering av verksamheternas innehåll.

Förväntat resultat

- Fler flickor, nyanlända barn och unga samt barn och unga med funktionsnedsättning ska delta i fritidsverksamhet.
- Fritidsgårdarna ska upplevas som trygga mötesplatser med fokus på delaktighet och inflytande.
- Äldre ges möjlighet till fysisk aktivitet i olika former på aktivitetscenter, öppna träffpunkter och vård- och omsorgsboende.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls delvis, då en av två underliggande indikatorer inte uppfyllts helt.

Under året har förvaltningen fortsatt arbeta enligt normkritiskt förhållningssätt samt utifrån strategin om Jämställda fritidsgårdar för att öka antalet flickor som besöker verksamheten. Andelen flickor som besöker verksamheten är hög inom Bagarmossens fritidsgård följt av Björkhagens fritidsgård. Andelen flickor som besöker Skarpnäcks fritidsgård är låg, varför tjejkvällar har införts i den fritidsgården också. Skarpnäcks fritidsgård har under året bytt lokal som ett led i att bland annat öka tryggheten i och kring fritidsgården. En förhoppning är att ökad trygghet även leder till att fler flickor besöker verksamheten. Effekterna av de satsningar som gjorts under året har begränsats med anledning av pågående pandemi, då antalet besökare i verksamheterna har begränsats och fritidsgårdarna även behövt stängas för att följa rekommendationer från Folkhälsomyndigheten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel flickor som besöker verksamheterna	24,79 %			27,23 %		35 %		2020
Analys								
Under året har åtgärder vidtagits inom ramen för Jämställda fritidsgårdar samt tjejvällar för att öka antalet flickor som besöker fritidsgårdarna. Trots åtgärder har årsmålet inte uppnåtts, vilket bedöms bero på att antalet flickor som besöker Skarpnäcks fritidsgård är fortsatt låg. Under året har Skarpnäcks fritidsgård bytt lokal samt infört tjejvällar vilket, efter pandemin, förväntas leda till ökat antal tjejer som besöker fritidsgården under kommande år.								
  Andel unga som känner sig trygga på förvaltningens fritidsgårdar	95 %	100 %	94 %	93 %		90 %		2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen inkluderar barn och unga med funktionsnedsättningar i stadens egna kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter.	2020-01-01	2021-12-31	
 Förvaltningen samverkar med kultur-, idrotts- och fritidsverksamheter i syfte att kunna erbjuda personer med funktionsnedsättning en aktiv fritid.	2020-01-01	2021-12-31	

Nämndmål:

Invånarna i Skarpnäck tar del av ett mångsidigt kulturutbud som utgår från delaktighet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen samverkar med civilsamhälle och aktörer inom staden för att erbjuda mångsidig kultur. I Skarpnäcks kulturhus erbjuds lokaler och kurser för att möjliggöra eget kulturskapande och lokalt engagemang. Barn och äldre ges möjlighet till kulturskapande och kulturupplevelser genom mötesplatser, aktiviteter och verksamheter inom förskola och äldreomsorg. Det är prioriterat att nå de målgrupper som vanligtvis inte deltar i stadens kulturutbud. Genom uppföljning av föreningsstöden säkerställs att nämnden stödjer föreningar med demokratiska värderingar.

Förväntat resultat

- Invånare i alla åldrar, oavsett kön, etnisk bakgrund och funktionsförmåga använder Skarpnäcks kulturhus som en mötesplats för kultur och eget skapande.
- Inom förskolan, fritidsgårdar, aktivitetscenter och lokala mötesplatser för äldre ges möjlighet till kulturupplevelser och skapande verksamhet.
- Boende på vård- och omsorgsboenden får ökad tillgång till kulturupplevelser.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att följa Stockholms stad miljöprogram och kontinuerligt arbeta med miljö- och klimatåtgärder i verksamheterna i syfte att bidra till en hållbar utveckling och till att uppfylla målen i Agenda 2030. Detta görs bland annat genom att arbeta med minska energiförbrukning, resurseffektiv avfallshantering, stärka den biologiska mångfalden och öka de ekologiska värdena. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås. Bedömningen grundar sig i att målvärden för indikatorer och underliggande nämndmål uppnås.

Skarpnäcks nya parkplan blev klar under året och förvaltningen har i samverkan med miljöförvaltningen påbörjat de stadsdelsvisa åtgärdsplanerna för biologisk mångfald samt författat en egen åtgärdsplan för perennplanteringar. Naturvård har genomförts vid Orhem i Flatens naturreservat med syfte att vidareutveckla de ekologiska värdena och för att främja pollinatörers livsmiljöer har ängsytor anlagts på delar av Nytorps gärde. Detta arbete bidrar till mål 15 om ekosystem och biologisk mångfald i Agenda 2030. Förvaltningen har beviljats medel från länsstyrelsen för att anlägga en "humlepark" på platsen. Parken är anlagd och bedrivs tillsammans med engagerade medborgare.

Nämnden har ansökt om och beviljats 2,1 mnkr i klimatinvesteringsmedel, som bland annat har använts till att energieffektivisera belysning i stadsmiljö och förvaltningshuset. Klimatnyttan med armaturbytet som avsågs har uppnåtts då energiförbrukningen och utsläppen har minskat. Förvaltningen har genomfört en upprustning av parken Nattsländan med växtbäddsrenovering, nya perennplanteringar och buskage i växtbäddar med biokol. Växtbäddarna är mångfunktionella och bidrar till förbättrad dagvattenhantering samtidigt som de agerar kolsänka. Förvaltningen har med klimatinvesteringsmedel tillhandahållit dragning av el till Drevvikens fritidsträdgårdar för laddning av eldrivna handverktyg. Fossilfri skötsel av fritidsträdgård är ett steg i stadens arbete med fossilfritt Stockholm som ger minskad klimatpåverkan och minskat buller.

En lokal miljö- och klimathandlingsplan har tagits fram i enlighet med budgetuppdrag. Där förvaltningen har genomförandeansvar i stadens nya miljöprogram har aktiviteter och indikatorer inarbetats i verksamhetsplaner från förvaltnings- till enhetsnivå.

Under året har åtgärder genomförts för att skapa en kemikaliesmart miljö för alla brukare och medarbetare. Verksamheterna gör medvetna val vid inköp av kemikalier och använder både stadens system och verktyg för att säkerställa en minskad användning av skadliga kemikalier. Medel för giftfri förskola har använts för att säkerställa att samtliga verksamheter har genomfört nivå 2 i vägledningen för kemikaliesmart förskola och bytt produkter mot bättre

alternativ.

All kökspersonal inom förskolan och förskolans miljöombud har fått vetskap om stadens mål om minskad klimatpåverkan från livsmedel och stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat. Kökspersonalen har deltagit i en utvecklingsdag med tema vegetarisk mat för barn ur ett näringsperspektiv och framgångsrikt genomfört en mätning av tallrikssvinn under hösten. Resultatet från mätningarna utgör underlag för kommande års indikator för minskat matsvinn. Detta bidrar även till målet om hållbar konsumtion inom Agenda 2030, där en indikator är att matsvinnet i världen ska halveras. Förvaltningen deltar i arbetet med att ta fram ett gemensamt mått, mätmetod och instruktion för att kunna följa upp och redovisa matsvinn i stadens måltidsverksamheter, vilket är en del av arbetet med stadens matstrategi samt det nya miljöprogrammet 2020-2023. Förskolan serverar en stor andel ekologiska och klimatsmarta livsmedel som bidrar till goda förutsättningar för den biologiska mångfalden och låga utsläpp av växthusgaser samt god hälsa.

Förvaltningen fortsätter arbetet med resurseffektiv avfallshantering och under året har insamlingen av samtliga återvinningsfraktioner och matavfallsinsamlingen utökats och information om återbruketjänsten Stocket sprids kontinuerligt i verksamheterna.

Hållbarhetsforum 2020 hölls som en verksamhetsnära hållbarhetsdag med tema medveten konsumtion och resurshushållning. Skarpnäcks kulturhus anordnade ett säkert event där besökare fick prova på el-cykel och el-lådcykel. Flertalet av förskolorna planterade vårsådden. Förvaltningen har haft dialog med lokala föreningar om miljöarbetet i stadsdelsområdet.

Arbetet med Chemsoft kemikaliehanteringssystem fortsätter och efter att verksamheterna har rensat kemikalier med skadliga ämnen och ersatt dessa med andra alternativ finns nu inga utfasningsämnen kvar. Arbetet bidrar till målet om ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall inom Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %		100 %	100 %	2020
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	89 %			89 %		85 %	70 %	2020
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	59,26			57,15		55 %	55 %	2020
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,8					1,9	1,9 kg CO2 per kg	2020

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
							livsmedel	
  Totalt köpt energi i stadens verksamheter	0,94 GWh			1,12 GWh		1,2 GWh	1945 GWh	2020
  Återbruk inom stadens egen verksamhet (Stocket)	46					45 st	4 500 st	2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall AB utarbeta en handlingsplan för klimatanpassning, främst inriktad på skyfall och värmeböljor.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Boende, verksamma och besökare i stadsdelsområdet inspireras till en hållbar livsstil

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen i samarbete med det civila samhället och det lokala näringslivet kommer arbeta med att inspirera boende, verksamma och besökare i stadsdelsområdet till en hållbar livsstil. Ett lokalt hållbarhetsforum kommer att hållas under året.

Förväntat resultat

- Förvaltningen inspirerar till en hållbar livsstil och omställning inom stadsdelsområdet
- Förvaltningen genomför hållbarhetsforum 2020

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att aktiviteterna har genomförts enligt plan och att förväntat resultat uppnås.

Hållbarhetsforum 2020 hölls som en verksamhetsnära hållbarhetsdag med tema medveten konsumtion och resurshushållning. Skarpnäcks kulturhus anordnade ett säkert event där besökare fick prova på el-cykel och el-lådcykel. Flertalet av förskolorna planterade vårsådden. På grund av den rådande pandemin beslöt förvaltningen att inte anordna ett större evenemang för medborgarna i år. Förvaltningen har haft dialog med lokala föreningar om miljöarbetet i stadsdelsområdet. Förvaltningen följer stadens arbete kring närodling.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen anordnar hållbarhetsforum	2020-01-01	2020-09-30	
✓ Förvaltningen följer stadens arbete för ökade möjligheter till närodling	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

I Skarpnäck utvecklas parkernas, grönområdenas och naturreservatens ekologiska och rekreativa värden och de bidrar till att stabilisera nya klimatförutsättningar

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen kommer utöka antalet slätterängar både i naturreservaten och i parker. Inriktningen på att utveckla ekmiljöer, återskapa det gamla kulturlandskapet och spara död ved i naturen fortsätter. På så sätt stärks den biologiska mångfalden och de ekologiska värdena ökar. Förvaltningen kommer fortsätta att möjliggöra stadsodling på parkmark. För att lindra konsekvenser av klimatförändringar kommer förvaltningen i planerade parkupprustningar beakta frågan, bland annat genom att inte anlägga mer hårdgjord yta än nödvändigt, anlägga växtbäddar med biokol och plantera större träd för skugga och svalka. Förvaltningen samverkar i detta arbete med berörda fackförvaltningar och utgår från de kartläggningar, bland annat skyfallskartläggningen, som staden tagit fram.

Förväntat resultat

- De ekologiska värdena utvecklas positivt.
- De rekreativa värdena utvecklas positivt.
- Upprustade parker har klimatanpassats.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppnåtts under året.

Skarpnäcks nya parkplan blev klar under året och fastställd av nämnden i november. Förvaltningen har i samverkan med miljöförvaltningen påbörjat det stadsdelsvisa åtgärdsplanerna för biologisk mångfald och författat en egen åtgärdsplan för perennplanteringarna.

Naturvård har genomförts vid Orhem i Flatens naturreservat enligt gällande skötselplaner med syfte att vidareutveckla de ekologiska värdena.

För att främja pollinatörers livsmiljöer har ängsytor anlagts på delar av Nytorps gårde, vilket bidrar till målet om ekosystem och biologisk mångfald. Förvaltningen har beviljats medel från länsstyrelsen för att anlägga en "humlepark" på platsen. Humleparken är anlagd och bedrivs tillsammans med engagerade medborgare. Flera av förvaltningens perennplanteringar har under hösten restaurerats med växtlighet som ska bidra till ekosystemtjänster. Nämnden har ansökt om och beviljats klimatinvesteringsmedel, som använts till klimatanpassade växtbäddar i en kvarterspark. Växtbäddarna är mångfunktionella och bidrar till förbättrad

dagvattenhantering samtidigt som de agerar kolsänka.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	För att på ett bättre sätt ta hand om nederbörd söker förvaltningen klimatinvesteringsmedel till växtbäddar i samband med en lekparksupprustning	2020-01-01	2020-05-31	
✓	Förvaltningen anlägger nya rabatter som främjar pollinatörer	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Förvaltningen tillgängliggör bostadsnära natur och stärker den biologiska mångfalden	2019-01-01	2020-12-31	
✓	Förvaltningen undersöker förutsättningarna för att stärka Lilla Sickla gård som besöksmål för allmänheten	2019-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är miljö- och klimatsmarta

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsförvaltningen genomför åtgärder för att bidra till en hållbar utveckling för alla brukare och medarbetare. Andelen ekologiska och vegetariska livsmedel i verksamheterna, vid representation, catering och övriga inköp ökar. Verksamheter som köper in livsmedel och måltider ska förhålla sig till stadens Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat. Medarbetare ska göra kemikaliesmarta val vid inköp av kemikalier och förbrukningsmateriel och minska användningen av plast och engångsartiklar. Förvaltningen fortsätter arbeta med resurseffektiva kretslopp utifrån EU:s avfallshierarki genom förbättrad återvinning av material och energi samt återbruk via Stocket. Arbetet med energieffektivitet och minskade utsläpp bedrivs med klimatinvesteringsmedel. Förskolan bedriver ett aktivt arbete med att genomföra vägledning för kemikaliesmart förskola.

Förväntat resultat

- Förvaltningens enheter har en hög andel ekologisk och vegetarisk mat
- Medarbetarna har tillräckliga kunskaper för att kunna fatta klimatsmarta beslut.
- Verksamheterna minskar användningen av plast och engångsartiklar och gör kemikaliesmarta inköp
- Verksamheter använder återbrukstjänsten Stocket
- Resurseffektiva kretslopp i förvaltningen fortsätter att förbättras
- Energiförbrukningen fortsätter att minska i förvaltningens verksamheter

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att aktiviteterna har genomförts enligt plan och att förväntat resultat uppnås, liksom målvärden för alla indikatorer.

Trots de speciella omständigheter som pandemin har medfört så har förvaltningens köks- och miljösamordnarnätverk fortlöpt enligt plan. Till exempel så har kökspersonal och miljöombud arbetat med och utvecklat sina kunskaper om minskad klimatpåverkan från livsmedel och

stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat. Under hösten deltog de förskolor som har tillagningskök i stadsdelsområdet i matsvinnsmätningar under två veckor. Andelen ekologiska och klimatsmarta livsmedel i verksamheterna har fortsatt öka.

Den lokala miljö- och klimathandlingsplanen har författats i enlighet med budgetuppdrag. Där förvaltningen har genomförandeansvar i stadens nya miljöprogram har aktiviteter och indikatorer inarbetats i verksamhetsplaner från förvaltnings- till enhetsnivå.

Information om stadens återbrukstjänst Stocket har spridits till verksamheterna. Förvaltningen fortsätter arbetet med resurseffektiv avfallshantering och under året har hämtning av farligt avfall skett i samtliga verksamheter som begärt hämtning. Insamlingen av återvinningsfraktionerna inklusive matavfall har utökats.

De klimatinvesteringsmedel som förvaltningen har tilldelats har använts för ökad energieffektivitet och minskade växthusgasutsläpp. Äldre armaturer har bytts mot LED-lampor i förvaltningshuset och på belysningsmaster i stadsmiljö. Dessa åtgärder ledde enligt leverantörens beräkningar till en minskning av växthusgasutsläpp med 53 procent. Drevvikens fritidsträdgårdar arbetar för att bli fossilfria genom att bland annat övergå till eldrivna handverktyg. Förvaltningen har med klimatinvesteringsmedel tillhandahållit dragning av el till deras laddningsstation. Fossilfri skötsel av fritidsträdgård är ett steg i stadens arbete med fossilfritt Stockholm som ger minskad klimatpåverkan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel ekologiska livsmedel i förvaltningens förskolor	66,18 %			64,25 %		65 %		2020
 Andel vegetariska måltider i förskolan	40 %			40 %		40 %		2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen analyserar och implementerar Stockholm stads miljöprogram 2020-2023	2020-01-01	2020-12-31	
 Förvaltningen utreder möjligheterna att arbeta med matsvinnprojekt	2020-01-01	2020-12-31	
 Förvaltningens verksamheter är aktiva på Stocket, stadens återbrukstjänst	2020-01-01	2020-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås under året. Bedömningen grundas på att det ena verksamhetsområdesmålet som är kopplat till inriktningsmålet uppnås helt och det andra delvis. Två nämndmål bedöms uppnås helt under året och två bedöms uppnås delvis.

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom en effektiv ekonomistyrning och ett proaktivt arbete med åtgärder vid avvikelser, samt genom att använda resurser för att

skapa resultat och positiva effekter för stadsdelsområdets invånare. Den pågående pandemin har påverkat förvaltningens ekonomi i hög grad och har gjort det ekonomiska läget under året svårbedömt. Statlig ersättning för merkostnader till följd av pandemin, bland annat för hög sjukfrånvaro har varit avgörande för årets resultat. För att ha en långsiktig ekonomisk balans behöver förvaltningen fortsätta arbetet med att prioritera och effektivisera verksamheter.

Den pågående pandemin har påverkat förvaltningens sjukfrånvaro negativt, framför allt den kortare frånvaron. Riktlinjer för att minska smittspridning har gjort att sjukfrånvaroperioderna har blivit fler och längre. I flera verksamheter har pandemin medfört ökande bemanningsbehov, behov av ny kunskap och anpassningar av arbetssätt. Förvaltningen har klarat kompetensförsörjningen och ställt om verksamhet och arbetssätt för att möta de utmaningar och den påverkan på verksamheterna som har varit. Aktivt medarbetarskap och närvarande ledarskap har varit framgångsrikt.

Under året har många nya digitala arbetssätt och arbetsmetoder prövats till följd av pandemin, bland annat har en stor andel möten skett genom digitala verktyg. Det har visat på nya möjligheter med digitala sätt att mötas och bidragit till lärande. Även i verksamheterna har digitala lösningar använts, exempelvis för att hjälpa äldre som bor på vård- och omsorgsboende att hålla kontakt med närstående.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom en effektiv ekonomistyrning och ett proaktivt arbete med åtgärder vid avvikelser, samt genom att använda resurser för att skapa resultat och positiva effekter för stadsdelsområdets invånare. Målet och underliggande nämndmål uppnås helt.

2020 års budget förutsatte omedelbara åtgärder för att anpassa verksamheterna. Alla verksamheter såg över arbetssätt och prioriteringar. En ny och förändrad förvaltningsorganisation har under året trätt i kraft för att bättra möta uppdrag och förväntningar.

Den pågående pandemin har sedan påverkat förvaltningens ekonomi i hög grad och har gjort det ekonomiska läget under året svårbedömt. Den extraordinära situation förvaltningen befinner sig i har medfört förändringar i kostnadsnivåer som inte påminner om ett normalt år och som har varit svåra att förutse. En del av de merkostnader som uppstått i verksamheterna under pandemin har varit möjliga att söka ersättning för via staten. Ersättningar har även utbetalats för kostnader relaterat till hög sjukfrånvaro. Dessa faktorer har haft en avgörande inverkan på förutsättningarna att klara årets resultat.

Enheter som har prognostiserat underskott har tagit fram handlingsplaner för att nå en ekonomi i balans. De största ekonomiska utmaningarna under året har funnits inom individ- och familjeomsorgens barn och ungdom, som fått utökat stöd av ett team bestående av personer från verksamhet och stödfunktioner i att upprätta och följa upp åtgärdsplaner.

Målen i verksamhetsområdenas budgetar har inte kunnat infrias i alla verksamheter, vilket har kunnat mötas med medel reserverade för oförutsedda händelser. För att nå målen för budgetföljsamhet och ha en ekonomi i balans för året har förvaltningen även tagit tidigare fonderade statliga medel i anspråk.

För att ha en långsiktig ekonomisk balans behöver förvaltningen fortsätta arbetet med att prioritera och effektivisera verksamheter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			100 %		100 %	100 %	VB 2020
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,3 %			100 %		100 %	100 %	VB 2020
  Nämndens prognossäkerhet T2	-1 %			0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2020

Nämndmål:

Nämndens resurser används väl med fokus på resultat för invånare i Skarpnäck

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen följer stadens system för uppföljning med fokus på måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena samt förvaltningens budget. Förvaltningens budget följs upp månadsvis med prognos på helårsutfall. Förvaltningen strävar efter att varje verksamhetsområde bär sina kostnader utifrån tilldelade medel, men omfördelar medel för att enheter ska få rimliga förutsättningar att uppfylla målen. Åtgärder vidtas vid avvikelser. Alla verksamheter arbetar kontinuerligt med utveckling och effektivisering för att uppnå bästa möjliga resultat för stadsdelsområdets invånare.

Förväntat resultat

- Förvaltningen har en budget i balans och uppfyller målen i stadsdelsnämndens verksamhetsplan
- Förvaltningens prognossäkerhet är god
- Invånarna får största möjliga nytta för sina skattepengar.
- Ekonomiska resurser fördelas lika, och i enlighet med den enskildes behov, mellan män och kvinnor, flickor och pojkar.

Analys

Nämndmålet uppfylls genom att nämndens totala kostnader ryms inom budget. Dock bär inte varje verksamhetsområde sina egna kostnader.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på att resultaten för flera av indikatorerna inte är i nivå med nämndens mål. Den pågående pandemin har påverkat bland annat förvaltningens sjukfrånvaro negativt. Förvaltningen har dock klarat kompetensförsörjningen och ställt om verksamhet och arbetssätt för att möta de utmaningar och den påverkan på verksamheterna som har varit. Aktivt medarbetarskap och närvarande ledarskap har varit framgångsrikt.

Kompetensförsörjning

Förvaltningens arbete med kompetensförsörjning har under året påverkats av pandemin. Det har i flera verksamheter lett till ökande bemanningsbehov, behov av ny kunskap och anpassningar av arbetssätt. Den kortare sjukfrånvaron bland personalen har ökat under perioder, till framför allt under mars-maj samt november-december.

Förvaltningen har arbetat på olika sätt för att möta behovet av personal. Ett intensifierat arbete med att rekrytera ny personal har skett, både genom egna rekryteringskanaler och nya digitala rekryteringskanaler men också genom dialog och kompetensinventering bland befintlig personal för att förstärka olika funktioner. Verksamheter har överbemannat och anställt extra personal på längre perioder än normalt. En god och delvis förstärkt introduktion för nya medarbetare har genomförts i alla verksamheter. Digitala utbildningar har varit en del av det. De kompetensutvecklingsinsatser som var planerade för året har i många fall ställs in eller anpassats. Tid har istället lagts på att utveckla kunskap för att hantera pandemins påverkan på verksamheterna.

Under våren samarbetade förvaltningen med stadsledningskontoret och arbetsmarknadsförvaltningen för att matcha intresserade kandidater med förvaltningens behov av personal inom äldreomsorg och socialtjänst. Under hösten har hög sjukfrånvaro bland personalen inom förskolans verksamheter lett till en ansträngd bemanningssituation.

Alla verksamheter har snabbt ställt om och löpande anpassat sig till nya förutsättningar, ny kunskap, nya rekommendationer och riktlinjer. Löpande förändringar och nya riktlinjer i samhället och för olika verksamheter har lett till ett stort behov av omvärldsbevakning, information och kommunikation både internt och med verksamheternas olika målgrupper. Förvaltningsledningen har arbetat med krishantering, beredskapsplanering och uppföljning. En extern granskning av krisledningsarbetet genomfördes i slutet av året för att återföra lärdomar och stärka det fortsatta arbetet.

Medarbetare och chefer har tillsammans utvecklat och prövat nya arbetssätt för att kunna upprätthålla verksamheten och ge stöd och service till sina målgrupper. Det har krävt lösningsfokus, samarbete och uthållighet. Medarbetare och chefer har visat stort engagemang och flexibilitet. Förvaltningen har under hela pandemin prioriterat närvarande ledarskap med

fokus på ett tillgängligt, kommunikativt och stödande ledarskap.

Flera nya digitala arbetsätt och arbetsmetoder har utvecklats med lärande som följd. Digitala arbetsätt har blivit en del av lösningen för att på ett smittsäkert sätt kunna bedriva vissa delar av verksamheterna. Det har visat på nya möjligheter med digitala sätt att mötas, ha dialog med målgrupper, vårdnadshavare och anhöriga. Förvaltningsledningen har under hösten genomfört workshops kring stadens modell för innovationsledning och gjort en nulägesmätning och identifierat utvecklingsområden. Under hösten har förvaltningens chefer diskuterat stadens nya vision och hur vi kan omsätta den i styrning och inspiration i verksamhetsplanering och utveckling.

Förvaltningen sjösatte en ny organisation under våren med tre verksamhetsavdelningar istället för fyra. Dessa tre är avdelningen för individ- och familjestöd, avdelningen för äldreomsorg och avdelningen för förskola och fritid. Syftet med förändringen är att stärka förutsättningarna för verksamhetsavdelningarna att klara svängningar i uppdrag och ekonomi. Den nya avdelningsorganisationen är också utformad för att förbättra samarbete mellan olika kompetenser och funktioner inom förvaltningen, samt ge förbättrade förutsättningar för extern samverkan.

Långt och hållbart arbetsliv

Det systematiska arbetsmiljöarbetet har fått stort fokus under året med nära samarbete med skyddsombuden på alla nivåer i organisationen. Skyddsarbetet har intensifierats för att möta ökat behov av att dela information, kunskap och tillsammans arbeta med lösningar. Verksamheterna har arbetat med ett förstärkt och aktivt riskbedömningsarbete som uppdaterats kontinuerligt utifrån att hantera risker för smitta, ny kunskap, behov av nya rutiner och uppföljning av åtgärder.

Arbetsbelastningen har tidvis varit hög under pandemin och åtgärder för tydliga prioriteringar, stöd och uppföljning har varit viktiga. Upplevelser av osäkerhet, oro och stress har varit vanligt. För en del arbetsgrupper har pandemin också inneburit en ökad psykisk belastning då personal mött fler svårt sjuka och fler i livets slutskede än normalt. Insatser och stöd har erbjudits från chefer och företagshälsovård samt genom handledning.

Sjukfrånvaron har ökat under pandemin, både för män och kvinnor, även om ökningen är störst för kvinnor. Det är den kortare frånvaron som ökat mest, den upp till dag 14 samt till dag 90. Riktlinjer om att vara hemma vid minsta symptom, stanna hemma flera symptomfria dagar samt familjekarantän har lett till att sjukfrånvaroperioderna blivit fler och längre. Förvaltningsledningen beslutade under våren om en fortsatt förstärkt inriktning på arbetet med den längre sjukfrånvaron utifrån en analys av sjukfrånvarostatistik och orsakssamband.

Olika typer av stöd och riktlinjer har tagits under året fram för att ge vägledning i alla de nya frågor och utmaningar som verksamheterna ställts inför. Förvaltningens information till verksamheter och chefer har förstärkts. Under hösten har en ny mall för avslutssamtal för chefer tagits fram samt en ny struktur för medarbetarsamtal med chefer som bygger på personalpolicyns områden.

Förvaltningen startade under hösten arbetet med Aktivt medarbetarskap enligt en särskild metodik. Utvecklingsarbetet genomförs på samtliga enheter över flera år. Syftet med arbetet är att stärka det aktiva, engagerade medarbetarskapet och bidra till en förbättrad social och

organisatorisk arbetsmiljö.

Lika rättigheter och möjligheter samt diskriminering

Arbetet med lika rättigheter och möjligheter har bedrivits på varje enhet utifrån förvaltningens årshjul för systematiskt arbetsmiljöarbete. Rutiner och diskussionsmaterial har funnits som stöd i arbetet med aktiva åtgärder. Arbetet i förvaltningen med Aktivt medarbetarskap är ett led i att stärka den sociala och organisatoriska arbetsmiljön. Förvaltningens rutin för en arbetsmiljö fri från kränkande särbehandling har i samverkan med skyddsombud reviderats under året.

Förvaltningen har inte haft några diskrimineringsärenden under året.

Internationella sammanhang och samverkansytor

Under 2020 avslutades Erasmus+projektet ”Making the parts whole” där några av förvaltningens förskolor har ingått, tillsammans med förskolor i Spanien, Rumänien och England. Samarbetet har vidgat pedagogernas erfarenheter och förståelse för hur olika länders kultur, förutsättningar och historia påverkar hur vi tänker och gör. Detta beskrivs närmare under rubriken systematiskt kvalitetsarbete, samarbeten med akademien. I övrigt har förvaltningen inte haft några internationella samarbeten under 2020.

Välfärdsteknik och digitala arbetssätt

Under året har många nya digitala arbetssätt och arbetsmetoder prövats till följd av pandemin, bland annat har en stor andel möten skett genom digitala verktyg. Det har visat på nya möjligheter med digitala sätt att mötas och bidra till lärande. Förvaltningen har även erbjudit utbildning i digitala mötesformer för mötesanordnare och -deltagare.

Förberedelserna inför införandet av det nya verksamhetssystemet Esset, inom socialtjänsten, äldreomsorgen och den kommunala hälso- och sjukvården, har fortsatt under året med anpassad planering utifrån den pågående pandemin och framskjuten tidsplan. Förvaltningen har deltagit med representation på flera nivåer inom projektorganisationen för Esset. Förvaltningen har under året kartlagt utvecklingsbehov för att kunna effektivisera verksamheten i så stor utsträckning som möjligt i och med införandet av Esset och nya moderna arbetssätt. I den sammanfattande analysen inför 2021 framgår att behov finns av att höja förvaltningens IT-mognad och av att utveckla arbetssätt som främjar digitalt innanförskap för alla invånare oavsett förutsättningar. Förvaltningen fortsätter under 2021 att ha en löpande dialog med projektet kring utmaningarna för att skapa goda förutsättningar för förändringsarbetet och för att tydliggöra vilka förändringar som krävs för att kunna ta det nya systemet i bruk.

Äldreomsorgen har utifrån besluten om besöksförbud på vård- och omsorgsboende arbetat med att kartlägga och tillgodose behov för att ur individ- och verksamhetsperspektiv kunna erbjuda olika möjligheter för kontakt med närstående, dels genom fysiska besök som sker på ett säkert sätt och dels genom en ökad användning av digitala lösningar för att skapa värde för individen. Kartläggningen har också visat på behov av inköp av fler tekniska lösningar, vilket tillgodosetts genom de riktade statsbidragen för digital utveckling.

Under året har förskolorna haft svårigheter med olika delar av skolplattformen. Dokumentation av barnens lärande i de delar av skolplattformen som bygger på Office 365

har inte fungerat då personuppgifter i form av text eller bild inte kan säkras om de lagras eller publiceras i molntjänst. För frånvaro- närvarosystemet (FNS) saknas fortfarande en effektiv inloggningslösning. Det som från början var ett effektivt digitalt verktyg har blivit resurskrävande och svårarbetat. Utvecklingsarbetet med att förskoleenheterna ska använda skolplattformens olika moduler har gått framåt och kommer att fortsätta under 2021.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	78	80	78	79		80	82	2020
Analys Resultatet på 78 är något lägre än förra året, då 79. Utfallet är högre för män än för kvinnor. Indexet är uppdelat i tre delar: ledarskap, motivation och styrning. Ledarskap och motivation har gått ner något, medan styrning har ökat. Svarsfrekvensen är lägre än förra året, nu 76 procent att jämföra med 85 procent förra året.								
  Andel av personalkostnader inom socialtjänstens myndighetsutövning som är för externa konsulter	2,36 %					4 %	Tas fram av nämnd	VB 2020
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	86,67 %			88,89 %		100 %	Tas fram av nämnd	VB 2020
Analys Av de tjänsteutlåtanden som upprättats inom förvaltningen hittills under året saknas jämställdhetsanalys i två tjänsteutlåtanden där det hade varit relevant att tillföra en analys.								
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			87 %		90 %	90%	2020
  Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts	100 %					90 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2020
  Index Bra arbetsgivare	78			79		80	84	2020
Analys Index Bra arbetsgivare har gått ner till 78 från 79 föregående år. Indexet baseras på sjukfrånvarostatistik och på vissa frågor från medarbetarenkäten. Det består av tre delar; jämställdhet, attraktiv arbetsgivare och rekommendera arbetsgivare. Attraktiv arbetsgivare har gått upp i årets mätning, medan jämställdhet och rekommendera arbetsgivare har gått ner.								
  Sjukfrånvaro 	10,4 %	6,4 %	11 %	8,2 %		7,5 %	Tas fram av nämnd/styrelse	VB 2020
Analys Den totala sjukfrånvaron har stigit kraftigt under pandemin, både för män och kvinnor. Med nya riktlinjer om att sjukanmäla sig vid minsta symptom, samt att vara helt symptomfri flera dygn innan man går tillbaka till arbetet har sjukperioderna förlängts.								
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	3,8 %	3,2 %	3,9 %	2,5 %		2,4 %	Tas fram av nämnd/styrelse	VB 2020

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Den korta sjukfrånvaron har ökat kraftigast under pandemin. Den har ökat för både kvinnor och män, men är högre bland kvinnor.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med kulturnämnden: kulturförvaltningen och stadsdelsnämnderna utreda möjligheten till ökad samlokalisering mellan folkbibliotekens verksamheter och stadsdelarnas medborgarservice i syfte att förenkla för medborgarna, effektivisera stadens lokalförsörjning och stärka stadens offentliga mötesplatser	2020-01-01	2020-12-31	
  Kommunstyrelsen ska stödja stadsdelsnämnderna och berörda nämnder i deras arbete med vidareutbildning och kompetensutveckling av medarbetare som saknar relevant grundutbildning	2020-01-01	2020-12-31	
  SISAB ska i samarbete med kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra anpassningar i lokalprogrammet för att säkerställa att investeringsutgifterna per elevplats blir så låga som möjligt	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Skarpnäck har en inkluderande och hälsofrämjande arbetsmiljö som präglas av ett engagerat och närvarande ledarskap

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Genom ett engagerat, kommunikativt och närvarande ledarskap skapas en hälsofrämjande och tillitsfull arbetsmiljö. Utifrån verksamheternas förutsättningar arbetar cheferna med att skapa det närvarande ledarskapet. Ledarskapet stärks regelbundet genom kontinuerliga förvaltningsinterna utbildningar. Förvaltningen har välkända rutiner om kränkande särbehandling, hot och våld samt handlingsplan för att minimera diskriminering i arbetslivet. Genom att fokusera arbetet på korttidsfrånvaron förebygger förvaltningen en ökning av den långa sjukfrånvaron.

Kompetensförsörjningsplanerna används vid planering inför rekrytering och förvaltningen arbetar med aktiviteter för att behålla och attrahera medarbetare och chefer. För att skapa trygga anställningar arbetar förvaltningen med en handlingsplan för att öka heltidsarbete och minska ofrivillig deltid, samt minskad andel allmänna visstidsanställningar. Med tydliga rutiner, utbildningar och övrigt stöd skapas goda organisatoriska förutsättningar för förvaltningens chefer att utveckla sin roll och skapa en hälsofrämjande arbetsmiljö. Med det som grund skapar cheferna goda förutsättningar för sina medarbetare och de kan tillsammans nå verksamhetens mål.

Förväntat resultat

- Ledarskapsindex ökar
- Sjukfrånvaron minskar
- Chefsförsörjningen säkras genom kontinuerligt arbete enligt stadens process
- Andelen allmänna visstidsanställningar och ofrivilliga deltider minskar
- Indexet bra arbetsgivare ökar
- Personalomsättningen i förvaltningen minskar

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls delvis, då en underliggande indikator uppfylls delvis och en inte uppfylls.

Under året har förvaltningen fortsatt arbeta för att öka sysselsättningsgraden för de deltidsanställda som önskar arbeta fler timmar. Det är en relativt liten grupp medarbetare som fortfarande är ofrivilligt deltidsanställda och det är färre än förra året. Svårigheter att organisera om arbete och schema, men också medarbetares utbildning och kompetens påverkar resultatet. Ledarskapsindex ligger straxt under förra årets värde och är ett resultat av hur medarbetare svarat på frågor kring ledarskap, uppskattning och möjlighet att ta ansvar i sitt arbete i årets medarbetarenkät. Arbete för att åtgärda och förbättra detta har genomförts under året utifrån respektive enhets resultat och dialog kring utvecklingsområden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel deltidsanställda medarbetare som har en ofrivilligt deltidsanställning	16 %	19 %	81 %	19 %		10 %		2020
Analys Förvaltningen har nu 16 medarbetare som är ofrivilligt deltidsanställda, vilket är lägre än föregående år. Det rör framför allt vårdbiträden och kökspersonal. Det har i en del fall varit svårt att planera arbetet för att kunna öka sysselsättningsgraden. Medarbetare kan också ha önskemål om att bara arbeta dagtid eller bara i en del av stadsdelsområdet vilket har påverkat möjligheterna.								
 Ledarskapsindex	77			78		80		2020
Analys Ledarskapsindex är den del av den årliga medarbetarenkätundersökningen. Indexet har gått ner något sedan förra året, 77 att jämföra med 78. Frågorna undersöker medarbetares upplevelse av förutsättningar att ta ansvar för sitt arbete, om chef visar förtroende för medarbetaren och uppskattning för arbetsinsatserna.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra aktiviteter för att behålla och attrahera medarbetare	2020-01-01	2020-12-31	
 Stärka chefers kompetens gällande tidiga signaler – fånga upp och förebygga korttidssjukfrånvaro	2020-01-01	2020-12-31	
 Öka förvaltningens kompetens i kommunikativt ledarskap och förändringsarbete	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Skarpnäcks medarbetare utövar ett aktivt medarbetarskap

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Medarbetare och chefer arbetar gemensamt med att stärka det aktiva medarbetarskapet genom att förtydliga uppdrag och roller. Genom att medarbetarna ser vilka delar i arbetet de själva kan påverka och stärka kan de ta ansvar för sitt uppdrag och fokusera på det. Medarbetare har möjlighet att aktivt utveckla och omsätta idéer till konkreta verksamhetsförbättringar, vilket även skapar möjligheter till internt och externt samarbete. Därmed kan medarbetare och chefer arbeta tillsammans för att uppnå verksamhetens mål för stadens invånare. Att ha möjlighet att påverka sitt arbete skapar arbetsglädje och en bättre psykosocial arbetsmiljö.

Förväntat resultat

- Medarbetarnas upplevelse av att de har en bra arbetssituation stärks
- Genom tydliga arbetsbeskrivningar och lönekriterier stärks medarbetarskapet
- Medarbetarna är ansvarstagande och kreativa och lyfter innovativa idéer för verksamhetsutveckling

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls delvis, då den underliggande indikatorn delvis uppfylls. Indikatorn bygger på en fråga i medarbetarenkäten om hur medarbetarna upplever sin arbetssituation. Resultatet ligger i nivå med förra året men når inte årsmålet. Alla enheter har diskuterat resultat och prioriterat bland utvecklingsområden samt på ett delaktigt sätt formulerat åtgärder som följts upp under året. Arbetet med aktivt medarbetarskap som startat på alla enheter i förvaltningen under 2020 bidrar till utveckling av arbetssituation och förutsättningar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Medarbetarna har en bra arbetssituation	65 %			65 %		67 %		2020
Analys Indikatorn bygger på svar på en fråga i årets medarbetarenkät, där resultatet blev 65 vilket är samma som förra året.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förankra de reviderade befattningsbeskrivningarna och lönekriterierna hos medarbetarna	2020-01-01	2020-12-31	
 Ge stöd till chefer för att utveckla det aktiva medarbetarskapet	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Välfärdsteknik och digitala arbetssätt effektiviserar och utvecklar förvaltningens verksamheter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter har en digital mognad och kompetens där man ser att digitalisering är en del av verksamhetsutvecklingen. Digitalisering är ett hjälpmedel för att lösa konkreta utmaningar för invånarna och inom verksamheterna. Digitala arbetssätt ökar effektiviteten inom verksamheterna och bidrar på det sättet till att klara välfärdens kvalitet och kompetensförsörjningen. Genom dialog med invånarna och omvärldsbevakning utvecklar förvaltningen användandet av digitalisering och välfärdsteknik.

Förväntat resultat

- Genom innovation och förnyelse kring digitalisering och ny teknik erbjuder förvaltningen samhällstjänster med hög kvalitet och effektivitet.
- Personer som har hemtjänst har möjlighet att få inköp genom digitala lösningar
- Varje avdelning genererar idéer och förslag på digitala arbetssätt och användning av välfärdsteknik utifrån faktiska problem och analyser om var digitala lösningar och arbetssätt gör störst nytta.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås och att aktiviteterna har genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Digitalisera nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete	2020-01-01	2020-12-31	
 Förbereda och inleda projekt Modernisering av sociala system	2020-01-01	2020-08-31	
 Öka kunskapen om innovativa och digitala arbetssätt	2020-01-01	2020-08-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Den pågående pandemin har påverkat förvaltningens ekonomi i hög grad och har gjort det ekonomiska läget under året svårbedömt. Den extraordinära situation förvaltningen befinner sig i har medfört förändringar i kostnadsnivåer som inte påminner om ett normalt år och som har varit svåra att förutse.

Nämnden redovisar en budget i balans med ett överskott om 7,7 mnkr och i bokslutet ett överskott om 0,1 efter resultatöverföring.

Mnkr	Budget 2020 (inkl. budgetjusteringar)	Bokslut 2020 (utfall)	Avvikelse	Bokslut 2019
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	1 146,3	1 138,6	7,7	1 141,3
Intäkter	-183,0	-188,2	5,1	-183,7
Kostnader	1 329,3	1326,7	2,6	1 324,9
Prognos/avvikelse före resultatdispositioner		7,7	7,7	0,1
Resultatenheterna överskott från 2019		2,6	2,6	2,5
Resultatenheterna överskott till 2021		10,2	10,2	2,6
Prognos/avvikelse efter resultatdispositioner		0,1	0,1	0,0

I föreliggande bokslut redovisas ett överskott om 7,7 mnkr före resultatöverföring och ett överskott om 0,1 mnkr efter resultatöverföring. I bokslutet för 2019 redovisades ett överskott om 0,1 mnkr före resultatöverföring och en ekonomi i balans efter resultatöverföring.

Mnkr	Budget 2020 (kostnader)	Budget 2020 (intäkter)	Budget 2020 (netto)	Bokslut 2020 (före resultat överföringar)	Bokslut efter resultat överföringar)	Avvikelse efter resultatöverföringar (+/-)
Nämnd och administration	40,3	-2,0	38,3	35,4	35,4	2,9
Individ- och familjeomsorg	149,2	-28,4	120,8	137,6	137,6	-16,8
<i>varav socialpsykiatri</i>	40,8	-9,0	31,8	31,0	31,0	0,8
<i>varav vuxen</i>	21,6	-2,5	19,1	23,7	23,7	-4,6
<i>varav barn och ungdom</i>	86,8	-16,9	69,9	84,9	84,9	-15,0
<i>varav flykting</i>	30,0	-30,0	0,0	-2,0	-2,0	2,0
Stadsmiljöverksamhet	16,7	-3,5	13,2	14,3	14,3	-1,1
avskrivningar	9,5	0,0	9,5	7,9	7,9	1,6
internräntor	0,9	0,0	0,9	0,5	0,5	0,4
Förskoleverksamhet	283,3	-32,0	251,3	243,9	251,5	0,0
Äldreomsorg	397,1	-55,1	342,0	322,5	322,5	19,5
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	292,1	-13,4	278,7	279,9	279,9	-1,2
Barn, kultur och fritid	22,3	-4,0	18,3	17,5	17,5	0,8
Arbetsmarknadsåtgärder	13,0	-2,8	10,2	10,4	10,4	-0,2
Ekonomiskt bistånd	74,9	-11,8	63,1	68,7	68,7	-5,6
Övrig verksamhet						
Totalt utfall	1 329,3	-183,0	1 146,3	1 138,6	1 146,2	0,1

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 2,9 mnkr. För utfört säkerhetsarbete har nämnden fått 0,4 mnkr. Resterande överskott beror till del på vakanser i anslutning till rekryteringar, men också lägre IT-kostnader och avskrivningar än budgeterat.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet på ett bättre resultat om 2,0 mnkr, främst på grund av minskade personalkostnader under andra halvåret

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet på ett förbättrat resultat om 2,4 mnkr.

Bokslut 2020 i förhållande till bokslut 2019

I förhållande till år 2019 har nettokostnaderna ökat med 0,3 mnkr. Ökningen beror på ökade kostnader i förvaltningskontoret där bevakning och städkostnader ökat på grund av pandemin.

Individ- och familjeomsorg, inklusive socialpsykiatri

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 16,8 mnkr.

Barn och unga redovisar ett underskott om 15,0 mnkr. Underskottet beror huvudsakligen på allvarliga förhållanden som har inneburit kostsamma placeringar, främst HVB samt jourhem. Under början av året togs en åtgärdsplan fram, och under slutet av året märks en försiktig minskning av kostnader för HVB.

Vuxna, missbruk redovisar ett underskott om 4,6 mnkr, vilket beror på högre kostnader för placeringar, såväl som kortare insatser som medfört höga kostnader.

Socialpsykiatri redovisar ett överskott om 0,8 mnkr. Kostnaderna för framförallt sysselsättning har varit höga, men detta kompenseras av lägre kostnader för andra insatser, samt även högre statsbidragsintäkter.

Nyanlända redovisar ett överskott om 2,0 mnkr. Överskottet beror på att eftersläpande statsbidrag från Migrationsverket har varit högre än vad som tidigare beräknats. Dock ses en tydlig minskning av de totala intäkterna jämfört med föregående år.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet för verksamhetsområdet ett försämrat resultat om 5,4 mnkr. Detta förklaras främst av flera dyrare placeringar inom barn och unga, kostnaderna minskade inte under hösten i den takt som prognostiserades i samband med tertialrapport 2. Samtidigt har statsbidragsintäkter avseende nyanlända blivit högre.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet för verksamhetsområdet ett försämrat resultat om 17,1 mnkr. Detta förklaras också av att placeringskostnaderna inom barn och unga inte minskat i den takt som prognostiserades vid detta tillfälle.

Bokslut 2020 i förhållande till bokslut 2019

Vid en jämförelse med bokslutet 2019 har verksamhetsområdet en ökad nettokostnad om 9,8 mnkr, vilket motsvarar en procentuell ökning om 7,1 %. Det är verksamhetsområde barn och unga som står för den huvudsakliga ökningen (ökning med 11,8 mnkr, motsvarande 13,9 %), vilket förklaras av de ökade placeringskostnaderna. Socialpsykiatri har något lägre nettokostnader jämfört med föregående år.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 5,6 mnkr.

Kostnaderna för utbetalt försörjningsstöd har varit högre än budgeterat, och antal hushåll som har fått försörjningsstöd har i snitt varit 43 st över budgetnivå. Antalet hushåll som fått försörjningshinder till följd av arbetslöshet har ökat till följd av pandemin vilket har inneburit ökning av kostnaderna för utbetalt försörjningsstöd.

Jämfört med år 2019 har antalet hushåll ökat med 36 st.

Medelbidraget per hushåll har varit i linje med genomsnittet för staden, men över lagd budget.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet en förbättring med 0,2 mnkr.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet en försämring med 2,3 mnkr. Det beror främst på att kostnaderna ökade under sommarmånaderna.

Bokslut 2020 i förhållande till bokslut 2019

I förhållande till år 2019 har nettokostnaderna ökat med 5,4 mnkr, vilket motsvarar en procentuell ökning om 7,9 %. Ökningen hänförs främst till det ökade antalet hushåll.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 0,2 mnkr.

Underskottet beror framförallt på omstruktureringskostnader inom arbetsmarknadsområdet.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet ett förbättrat resultat om 1,0 mnkr. Antalet arbetsmarknadsinsatser blev något lägre under hösten än vad som tidigare varit beräknat.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet på ett förbättrat resultat om 0,7 mnkr. Se förklaring ovan.

Bokslut 2020 i förhållande till bokslut 2019

I förhållande till år 2019 har nettokostnaderna ökat med 0,6 mnkr, vilket motsvarar en procentuell ökning om 5,8 %. Ökningen beror på omstruktureringskostnaderna inom verksamhetsområdet.

Stadsmiljö

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 1,0 mnkr. Mer renhållning och underhåll än vad som förutsattes i budget har utförts då fler tillbringar mycket tid hemmavid på grund av pandemin.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet ett försämrat resultat om 1,0 mnkr. Det beror på att nivån på kostnadsökningarna för renhållning och underhåll på grund av pandemin inte var kända vid detta prognostillfälle.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet ett försämrat resultat om 1,0 mnkr. Det beror på att nivån på kostnadsökningarna för renhållning och underhåll på grund av pandemin inte var kända vid detta prognostillfälle.

Bokslut 2020 i förhållande till bokslut 2019

I förhållande till år 2019 har nettokostnaderna ökat med 2,0 mnkr. Ökningen beror på högre kostnader för renhållning och underhåll.

Förskoleverksamhet

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott före resultatöverföring om 7,4 mnkr och ett underskott om 0,2 mnkr efter resultatöverföring. En del av förvaltningens gemensamma reserv för oförutsedda händelser har lagts inom förskolan. Förskolan har haft kostnader för projektering av kommande förskolor om 1,6 mnkr jämfört med förra året om 2,3 mnkr.

Vid en jämförelse med bokslutet 2019 har nettokostnaden minskat med 12,8 mnkr. Detta förklaras främst med färre barn i förskolan och därmed lägre personal- och lokalkostnader. En förskola har omstrukturerats och slagits ihop med annan förskola i augusti. Det är 31 barn färre i snitt för året jämfört med 2019. Inskrivna barn i december var 37 färre än 2019.

Resultatenheterna redovisar ett överskott om 7,6 mnkr som analyseras under rubriken ”Resultatenheter”.

Antal barn enligt prestationsavläsning

Månad	Allmän förskola	Yngre barn	Äldre barn	Summa
Januari	1	660	1 149	1 810
Februari	1	671	1 143	1 815
Mars	0	678	1 140	1 818
April	0	684	1 130	1 814
Maj	1	682	1 126	1 809
Juni	1	668	1 078	1 747§
Juli	1	655	1 006	1 662
Augusti	0	978	742	1 720
September	0	983	743	1 726

Månad	Allmän förskola	Yngre barn	Äldre barn	Summa
Oktober	0	995	741	1 736
November	0	1 006	736	1 742
December	0	1 001	730	1 731
snitt	0	805	955	1 761

Vid SCB:s avläsning av barn på pedagogiska verksamheter den 15 oktober, var det 15,7 barn per grupp; detta är också underlag för en av stadens indikatorer. Siffran är lägre än motsvarande avläsning 2019 (17,0 barn per grupp). Några förskolor har fått bidrag från Skolverket för mindre barngrupper, färre barn i gruppen. Det vill säga det är fler grupper än förra året. Barnomsorgsgarantin har hållits under året.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 2

Vid en jämförelse med tertialrapport 2 redovisar verksamheten ett förbättrat resultat med 6,4 mnkr. Under det sista tertialet har resultatenheter förbättrat resultatet med 7,6 mnkr vilket härrör sig främst till statlig ersättning för sjuklönekostnader. Övergripande förskoleverksamhet har ett underskott om 0,2 mnkr. En del av förvaltningens reserv var placerad inom förskolan. Kostnad för avveckling av en tidigare förskola 2018 uppgick till 3,7 mnkr

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till tertialrapport 1 visar verksamheten ett förbättrat resultat om 3,5 mnkr. Resultatenheterna förbättrar resultatet med 7,6 mnkr, vilket härrör främst till statlig ersättning för sjuklönekostnader samt fler barn än prognosen i tertialrapport 1. Övergripande förskoleverksamhet har försämrats med 3,7 mnkr, vilket härrör främst till högre kostnader för avveckling av en tidigare förskola.

Bokslut 2020 i förhållande till bokslut 2019

Vid en jämförelse med bokslutet 2019 har nettokostnaden minskat med 12,8 mnkr. Detta förklaras främst med färre barn i förskolan och därmed lägre personal- och lokalkostnader. En förskola har omstrukturerats och slagits ihop med annan förskola i augusti. Det är 31 barn färre i snitt för året jämfört med 2019. Inskrivna barn i december är 37 färre än jämfört med 2019.

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 19,5 mnkr. Verksamhetsområdet erhåller ersättning för ökade kostnader i samband med covid-19 samt ersättning för sjuklönekostnader.

Beställarenheten redovisar ett överskott om 18,3 mnkr. Detta beror på att antalet vård- och omsorgsboendeplatser minskat betydligt under pandemin till följd av en lägre efterfrågan på vård- och omsorgsboenden. Budget år 2020 är beräknad på 258 personer per månad. I genomsnitt under 2020 har antalet månadsplaceringar varit 32 färre än budget. Inom insatserna hemtjänst och servicehus har volymerna och kostnaderna ökat jämfört med innan pandemin, dock inte i samma omfattning som förändringen inom vård- och omsorgsboenden. Detta är kopplat till färre personer som ansöker om vård- och omsorgsboende med följderna att fler personer väljer att bo kvar hemma med mer hemtjänstinsatser under rådande pandemi.

Skarpnäcks kommunala hemtjänst redovisar ett underskott om 3,6 mnkr, vilket är en förbättring jämfört med föregående år. Verksamheten arbetar kontinuerligt med att anpassa schemaläggning och arbetssätt samt att öka utförda timmar hos kund. En stor del av underskottet beror på höga personalkostnader kopplat till ökad bemanning under pandemin. Enheten har under året haft ett förstärkningsteam för att ge insats till personer med smitta. En del av de ökande kostnaderna har enheten fått ersättning för via staten.

Skarpnäcks vård- och omsorgsboende i egen regi, Hemmet för gamla, redovisar ett underskott om 3,6 mnkr. Med anledning av covid-19 har beläggningsgraden sjunkit betydligt jämfört med innan pandemin, vilket har lett till stor intäktsförlust hittills under året, detta i kombination med att enheten har haft kraftigt ökade lönekostnader för extrabemanning under pandemin för att säkerställa god omvårdnad. En del av de ökande kostnaderna har enheten fått ersättning för via staten.

Aktivitetscenter redovisar ett överskott om 0,7 mnkr, vilket beror på lägre driftkostnader i förhållande till att verksamheten ställts om för att förhindra smittspridning av pågående pandemi.

Enskededalens dagverksamhet prognostiserar ett överskott om 0,5 mnkr.

Äldreomsorgens ledning redovisar ett överskott om 7,2 mnkr, vilket förklaras av en avdelningsreserv för oförutsedda händelser samt den förvaltningsövergripande reserven.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet på ett förbättrat resultat om 2,5 mnkr. Detta förklaras främst av fortsatt minskade kostnader för vård- och omsorgsboende.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet på ett förbättrat resultat om 18,3 mnkr. Detta förklaras av att kostnader för vård- och omsorgsboende blev betydligt lägre än förväntat.

Bokslut 2020 i förhållande till bokslut 2019

I förhållande till år 2019 har nettokostnaderna minskat med 15,8 mnkr. Detta beror på kraftigt minskade kostnader för vård- och omsorgsboende hos beställaren. Förändringen är kopplat till att antalet äldre som väljer insatsen har minskat på grund av covid-19.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 1,2 mnkr.

Verksamheterna har haft höga kostnader för hemtjänst, personlig assistans som inte täcks av statlig assistansersättning, samt köp av bostad med särskild service utanför LOV (lag om valfrihetssystem). Däremot har verksamheterna under året arbetat aktivt med att sänka kostnaderna för köpta insatser, vilket också gett effekt. Verksamheterna har även sett effekter av pandemin såsom att kostnaderna för turbundna resor minskat, samtidigt som kostnaderna för personlig assistans ökat. Under slutet av året började dock kostnaderna för turbundna resor att öka, samtidigt som kostnaderna för personlig assistans började minska.

Lokalkostnaderna inom de entreprenaddrivna verksamheterna (gruppboende samt dagliga

verksamheter) redovisar ett underskott. Underskottet har ökat under året och beror främst på ökade lokalomkostnader för till exempel renovering i samband med ut- och inflyttning i LSS-lägenheter. Underskottet beror även till viss del på lägre hyresintäkter.

Personligt stöd, som avser utförande av personlig assistans i kommunal regi, redovisar ett mindre underskott om 0,1 mnkr. Verksamheten har höga personalkostnader i förhållande till aktuellt insatsbeslut.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet ett försämrat resultat om 0,2 mnkr.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet ett förbättrat resultat om 0,9 mnkr. Verksamheterna har arbetat aktivt med att sänka kostnaderna för köpta insatser.

Bokslut 2020 i förhållande till bokslut 2019

I förhållande till år 2019 har nettokostnaderna ökat med 9,7 mnkr, vilket motsvarar en procentuell ökning om 3,5 %. Det förklaras främst av ökade prestationer, fler brukare.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 0,8 mnkr.

Överskottet beror främst på att Kulturhuset har haft lägre kostnader under året, på grund av att evenemang ställts in och behovet av timvikarier varit lägre än förväntat. Ombyggnationen av lokalerna i Kulturhuset i syfte att inrymma Skarpnäcks fritidsgård är avslutade och har rymts inom budget.

Sommarkoloniverksamhet har ett underskott om 0,3 mnkr. Fler barn har haft resurspersonal under vistelsen.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till tertialrapport 2 visar bokslutet ett förbättrat resultat med 0,3 mnkr.

Bokslut 2020 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet på ett förbättrat resultat om 0,4 mnkr.

Bokslut 2020 i förhållande till bokslut 2019

I förhållande till år 2019 har nettokostnaderna minskat med 0,9 mnkr. Det beror framförallt på de lägre nettokostnaderna för Kulturhuset till följd av pandemin.

Jämförelse T1, T2 och bokslut 2020 (totalt för förvaltningen)

Period	Netto
T1	0,0
T2	0,0
Bokslut	0,1

Tertialrapport 2

I tertialrapport 2 prognostiserades ett nollresultat för nämndens samlade verksamheter innan resultatöverföringar. Bokslutet 2020 redovisar ett överskott om 0,1 mnkr efter resultatöverföringar och ett överskott på 7,7 mnkr innan resultatöverföringar. Förändringar mot tertialrapport 2 beskrivs och analyseras under respektive verksamhetsområde under rubriken ”Analys av resultaträkning per verksamhetsområde”.

Tertialrapport 1

I tertialrapport 1 prognostiserades en ekonomi i balans före resultatöverföring för nämndens samlade verksamheter. Bokslutet 2020 redovisar ett överskott om 0,1 mnkr efter resultatöverföringar och ett överskott om 7,7 mnkr före resultatöverföringar. Förändringar mot tertialrapport 1 beskrivs och analyseras under respektive verksamhetsområde under rubriken ”Analys av resultaträkning per verksamhetsområde”.

Bokslut 2020 i förhållande till bokslut 2019

Bokslutet 2020 redovisar ett överskott om 0,1 mnkr efter resultatöverföringar och ett överskott på 7,7 mnkr innan resultatöverföringar. I bokslutet 2019 redovisas en ekonomi i balans och ett överskott om 0,1 mnkr innan resultatöverföring. Förändringar mot bokslut 2019 beskrivs och analyseras under respektive verksamhetsområde under rubriken ”Analys av resultaträkning per verksamhetsområde”.

Kostnader och intäkter i bokslut 2020 i jämförelse med bokslut 2019

Utveckling, mnkr	VB 2020	VB 2019	Förändring	Förändring
Personalkostnader	471,5	469,2	-2,3	-0,5%
Lokalkostnader	102,2	101,4	-0,8	-0,8%
Köp av verksamhet	561,4	569,2	7,8	1,4%
Övriga kostnader	191,7	185	-6,7	-3,5%
Intäkter	-188,2	-183,6	4,6	-2,4%
Totalt:	1 138,6	1 141,2	2,6	0,2%

Personalkostnader

Kostnadsutvecklingen för förvaltningen avseende personalkostnader har mellan åren ökat med 0,5 procent, 2,3 mnkr. Flera faktorer påverkar kostnaden - avtalsrörelsen, färre anställda, ökad sjukfrånvaro och fler timanställda som ett resultat av pandemin.

Lokalkostnader

Kostnaderna har ökat med 0,8 procent, 0,8 mnkr i förhållande till år 2019. Avtalsuppräknings på lokaler påverkar kostnaden.

Köp av verksamhet

Kostnaderna för köp av verksamhet har minskat med 1,4 procent, 7,8 mnkr. Framför allt inom verksamhetsområdet äldreomsorg har kostnaderna minskat, vilket förklaras av minskade kostnader för vård- och omsorgsboende.

Övriga kostnader

Övriga kostnader har ökat med 3,5 procent, 6,7 mnkr. Ökning av kostnader för underhåll av parker. Kostnader för ekonomiskt bistånd har ökat under pandemin. Ökade kostnader för personlig assistans.

Intäkter

Intäkterna har ökat med 2,4 procent, motsvarande 4,6 mnkr, i förhållande till år 2019. Intäkterna avser främst ersättning för merkostnader Covid-19, statlig ersättning för sjuklön samt bidrag för mindre barngrupper.

Resultatenheter

Av de fyra resultatenheterna redovisar alla enheter överskott för årets verksamhet. Sammantaget redovisar resultatenheterna ett överskott om 7 606 tkr för årets verksamhet.

Resultatenhetens namn	Resultatenheternas bruttobudget 2020	Varav 5 % av resultatenheternas bruttobudget 2020	Resultatöverföring från 2019 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2020 Överskott (-) Underskott (+)	Har resultatet uppkommit av resultatenhetens eget handlande? JA / NEJ	Resultatöverföring till 2021 (max 10 %) Överskott (+) Underskott (-)
Hammarby/Björkhagens förskolor	43 747,1	2 187,4	-763,9	-1 494,4	JA	2 258,3
Kärrtorps förskolor	65 504,6	3 274,5	-132,1	-2 834,4	JA	2 966,5
Bagarmossens förskolor	70 636,2	3 531,8	-16,8	-1 523,8	JA	1 540,6
Skarpnäcksfältets förskolor	49 288,3	2 464,4	-1 688,0	-1 753,1	JA	3 441,1
Summa resultatenheter	229 176,2		-2 600,8	-7 605,7		10 206,5

Hammarby/Björkhagens förskolor

Enheten redovisar ett överskott om 1 494 tkr för årets verksamhet. Inklusivt 2019 års resultatfond redovisas ett överskott om 2 258 tkr som överförs till 2021. Den främsta orsaken till enhetens överskott beror på ersättning för sjuklönekostnader.

Kärrtorps förskolor

Enheten redovisar ett överskott om 2 834 tkr för årets verksamhet. Inklusivt 2019 års resultatfond redovisas ett överskott om 2 966 tkr som överförs till 2021. Den främsta orsaken till enhetens överskott beror på ersättning för sjuklönekostnader.

Bagarmossens förskolor

Enheten redovisar ett överskott om 1 524 tkr för årets verksamhet. Inklusivt 2019 års resultatfond redovisas ett överskott om 1 541 tkr som överförs till 2021. Överskottet beror främst på ersättning för sjuklönekostnader.

Skarpnäcksfältets förskolor

Enheten redovisar ett överskott om 1 753 tkr för årets verksamhet. Inklusivt 2019 års resultatfond redovisas ett överskott om 3 441 tkr som överförs till 2021. Överskottet beror främst på ersättning för sjuklönekostnader.

Investeringar

Mnkr, netto	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse bokslut	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2020
Parkinvesteringar	4,0	3,6	0,4	-0,4
Reinvesteringar	3,0	3,1	-0,1	0,1
Investeringar med nycklade medel	5,2	4,5	0,7	-0,7
Inventarier och maskiner	1,7	0,4	1,3	-1,3
Klimatinvesteringar	2,1	1,2	0,9	-0,9
Trygghetsinvesteringar	0,3	0,7	-0,4	-0,4
Totalt	16,3	13,5	2,8	-3,6

Investeringar på parkmark

Upprutningen av kvartersparken Nattsländan i Hammarbyhöjden har pågått under perioden och arbetena har till största delen slutförts. Arbetet med att renovera plaskdammen i Magnebergsparken har slutförts och den kunde tas i drift under sommaren. För medlen som fördelas genom fördelningsnyckeln har åtgärder gjorts vid två koloniområden. För att förbättra tillgängligheten har parkvägar asfalterats.

Förvaltningen har tilldelats medel för trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön. Syftet med insatsen är att öka tryggheten vid Skarpnäcks tunnelbanestation. En konsult har anlåtats för att ta fram ett förslag på hur en mer trygg och inbjudande miljö runt tunnelbanestationen kan skapas. Anläggningsarbetet är klart, under 2021 tillkommer plantering och viss asfaltering. Projektet redovisas i bilaga 10.

Medel för lokaländamål

Förskolor

För 2020 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyran som ligger mellan 1 769 kr - 2 500 kr/kvm och 40 procent för den del av hyran överskrider 2 500 kr/kvm. För hyresnivåer över 3 000 kr/kvm och år utgår bidrag motsvarande 2/3 av 40 procent av hyreskostnaden. Bidrag utgår för högst 10 kvm per inskrivet Stockholmsbarn. Bidraget fördelas via budgetjustering. För 2020 har nämnden fått 2,4 mnkr i bidrag.

Gruppbostäd

Staden har särskilda stimulansbidrag som nämnden kan söka för utbyggnad av särskilda boenden. Bidragen till nämnderna finansieras med i bokslut avsatta medel och fördelas via budgetjustering. Stadsdelsnämnden har sökt bidrag för merkostnader för ny gruppboostadsplats LSS på Fogdevägen 112. Bidraget utgår med 250 kronor per dygn. Bidraget till nämnden blev under 2020 0,5 mnkr.

Analys av balansräkning

Stadsdelsnämnden fastställer att kostnader och intäkter som överstiger 50 tkr ska periodiseras. Förvaltningens balansomslutning har ökat med 9,2 mnkr. Endast större avvikelser kommenteras.

TILLGÅNGAR

Tillgångar, mnkr	31/12 2019	31/12 2020	Förändring
Anläggningstillgångar	106,4	110,1	3,7
Kundfordringar	13,0	14,8	1,8
Diverse kortfristiga fordringar	8,3	7,3	-1,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	26,1	30,8	4,7
Kassa och bank	0,6	0,6	0
Summa tillgångar	154,4	163,8	9,2

Anläggningstillgångar har ökat med 3,7 mnkr. Ökningen är till följd av investeringar gjorda enligt plan.

Kundfordringar har ökat med 1,8 mnkr. Ökningen beror på statsbidrag för ökade kostnader till följd av Covid-19, fakturering av ansökan omgång 1 till stadsledningskontoret.

Diverse kortfristiga fordringar har minskat med 1,0 mnkr. Förändringen beror på minskade väntade utbetalningar av statliga migrationsmedel för ensamkommande flyktingbarn på grund av volymminskning. Även förväntade intäkter från Arbetsförmedlingen är lägre i år beroende på att det nu är färre personer i arbetsmarknadsinsats. Förvaltningen har inte några eftersläpande intäkter från Försäkringskassan längre.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 4,7 mnkr. Förändringen beror på uppbokning av ansökan omgång 2 för statsbidrag för ökade kostnader till följd av Covid-19.

SKULDER

Skulder och eget kapital, mnkr	31/12 2019	31/12 2020	Förändring
Eget kapital	-22,2	-48,5	-26,3
Långfristiga skulder	-1,1	-1,0	0,1

Skulder och eget kapital, mnkr	31/12 2019	31/12 2020	Förändring
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-1,0	-0,6	0,4
Leverantörsskulder	-84,9	-74,0	10,9
Övriga kortfristiga skulder	-22,7	-17,2	5,5
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-22,5	-22,3-	0,2
Summa skulder och eget kapital	154,4	-163,6	-9,2

Eget kapital har ökat med 26,3 mnkr. Ökningen är i förhållande till övriga förändringar i balansräkningen. Förvaltningen har ökat resultatfonderna med 7,6 mnkr.

Kortfristiga skulder till kreditinstitutioner och kunder har minskat med 0,4 mnkr. Minskningen beror på att två av förvaltningens leasade bilar som 2019 redovisats finansiellt, har uttrangerats till staden enligt anvisningar från stadsledningskontoret.

Leverantörsskulderna har minskat med 10,9 mnkr. Fler leverantörsfakturer har åtgärdats i tid jämfört med året innan.

Övriga kortfristiga skulder har minskat med 5,5 mnkr. Generalschabloner från Migrationsverket avseende flyktingmottagande har minskat i takt med att antalet nyanlända minskar.

Alla ovanstående avvikelser får anses vara av naturlig variation.

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Nämndens kärnverksamheter bidrar på många sätt till att uppfylla ett stort antal av de globala målen i Agenda 2030, vilket har beskrivits under respektive verksamhetsmål. Inför 2020 planerade förvaltningen olika aktiviteter för att stärka arbetet med Agenda 2030 i sitt i analys- och utvecklingsarbete. Vissa aktiviteter som planerades under 2020 har dock försenats på grund av pandemin och kommer istället att genomföras under 2021. För att förvaltningens chefer ska kunna leda arbetet kommer ett chefsforum på tema Agenda 2030 att hållas i början av året. Den interna och externa kommunikationen kommer också att utvecklas för att synliggöra hur nämndens verksamheter bidrar till arbetet med att uppnå de globala målen.

Jämställdhet

Förvaltningen arbetar systematiskt med att analysera könsuppdelade resultat och vidta åtgärder om omotiverade skillnader mellan könen identifieras, vilket beskrivs närmare under relevanta mål. Alla enheter har i uppdrag att i arbetet med sina verksamhetsberättelser för 2020 analysera sina resultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Analysen ska utgöra en grund för arbetet med verksamhetsplanen där de ska beskriva hur de planerar att arbeta med jämställdhetsintegrering under 2021.

Arbetet med barns rättigheter

Året inleddes med en föreläsning för förvaltningens medarbetare på tema barnrätt. Föreläsningen handlade om toxisk stress hos barn.

Socialtjänstens barnrättsambassadörer utgör en grupp som tillsammans driver arbetet med att göra barnkonsekvensanalyser och är stöd gentemot berörda enheter. Samtliga enheter arbetar med att införliva barnrättsperspektivet i ordinarie arbetssätt, vilket går enligt plan.

Inom socialtjänsten pågår ett projekt delvis finansierat med utvecklingsmedel från socialförvaltningen för att utveckla ett familjeorienterat arbetssätt. En av målsättningarna är att ha ett tydligt barnrättsperspektiv. Under året har projektet fokuserat på samordnad handläggning i ärenden som rör våld i familjer. Testperiod tre av framtagna arbetssätt har förlängts och kommer följas upp första kvartalet 2021. En initial kartläggning av barnfamiljer som har ekonomiskt bistånd har genomförts under november för att få mer kunskap om familjer med flera kontakter med vår socialtjänst och där samordning i utredning och ärendebedömning skulle kunna ha påverkan på hur vi lyckas stödja familjerna genom mer sammanhållna arbetssätt. Kartläggningen har bland annat visat att drygt en tredjedel av barnfamiljerna har kontakt med fler handläggare inom socialtjänsten. Nästa steg kommer vara att fördjupa sig i hur samverkan fungerar gällande dessa barnfamiljer.

Socialtjänsten fortsätter implementera verktyget Stafettspinnen som tagits fram inom förvaltningen för att säkerställa att den oro som ursprungligt kommit in vid en orosanmälan för barn följs upp under handläggningens samtliga delar. Detta görs mot bakgrund av att forskning har visat att oron runt ett barn ofta omformuleras på ett sätt som riskerar att barnets röst förloras eller förminskas genom att ett föräldraperspektiv tar över.

Förvaltningen deltar fortsatt i pilotstudien av BRA-samtal med barn i osäkra boendeförhållanden som görs i samarbete med forskare vid Ersta Sköndal Bräcke Högskola och Stiftelsen Allmänna barnhuset som utvecklat modellen. BRA står för Barns rätt som anhöriga. Pilotstudien pågår fram till sommaren 2021.

Förskolan arbetar på många olika sätt för barn att ska kunna uttrycka sina tankar och idéer, bli lyssnade till och få mer utrymme och inflytande i vardagen. Genom att stötta barns både verbala och icke verbala kommunikation synliggörs barns olika perspektiv och åsikter. Flera enheter vittnar om att det lett till kritiskt tänkande och acceptans för olikheter mellan barn. Flera medarbetare har gått utbildning i TAKK, tecken som alternativ och kompletterande kommunikation. Detta är en del i ett demokratiskt arbete som gynnar varje barns språk- och identitetsutveckling. Varje förskoleenhet har barnombud som ska verka för att barnperspektivet stärks och beaktas i arbetet, och att barnens behov beaktas. Ombuden ska också vara en stödfunktion vid misstanke om att barn far illa.

Vid projekteringen av en ny förskola har barnen som går i förskolan som ska ersättas varit delaktiga i arbetet med att identifiera identitetsskapande miljöer i området som är värda att bevara till den nya gården. Det var till exempel en enorm sten med en djup spricka mitt i, en stor stock med ett ansikte på och ett träd som barnen uppskattade.

Barns intressen har tagits tillvara i utvecklingen av stadsmiljön, exempelvis vid upprustning av lekparker och parker. Under året har en ”humlepark” på Nytorps gärde anlagts, för att gynna pollinatörer och biologisk mångfald. Humleparken kan bidra till att öka barns

möjligheter att upptäcka djur och natur i sin närmiljö, och väcka deras intresse för detta. Förskolor i närheten av Humleparken följer utvecklingen där, vilket passar väl in i deras tema ”Hållbar framtid”.

Nationella minoriteter

Förvaltningen anordnar årligen riktade aktiviteter till finska seniorer i öppna mötesplatser tillsammans med stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör och Farsta. Dessa har dock behövt ställas in under året med anledning av pandemin. Kulturaktiviteter som planerats för barn har inte heller kunnat genomföras på grund av förändrade rekommendationer från Folkhälsomyndigheten, varför det istället gjorts inköp av digitala hjälpmedel till förvaltningens finska förskoleavdelning med förvaltningsmedel. Syftet med inköpen är att öka möjligheterna till kulturaktiviteter på plats genom digitala verktyg, samt möjliggöra för barnen att ta del av kultur på ett mer varierat och lättillgängligt sätt. Under året har en språkinventering genomförts inom förskolorna bland personal och barn, som visat att det inom kommunala förskolor finns få som talar samiska och meänkieli, men flera som talar finska och romani chib. I likhet med resultaten från språkinventeringen, visar en översyn av köhandläggningen att det enbart efterfrågas förskola på finska, och inte övriga nationella minoritetsspråk.

Konsekvenser av Covid-19-pandemin

Förvaltningens arbete med konsekvenser av pandemin

Pandemin har inneburit utmaningar och påverkan på verksamheterna på flera sätt med nya riktlinjer och rutiner att förhålla sig till och anpassningar av verksamhet. Behovet av information och kommunikation har ökat, både inom organisationen och externt mot invånare, brukare och anhöriga. Förvaltningen har arbetat med flera interna och externa kommunikationskanaler då läget hela tiden förändrats. Behovet av personal har ökat inom flera verksamheter utifrån att sjukfrånvaron har ökat samt behov av anpassningar och förstärkningar i verksamheterna. Arbetsmiljöarbetet har varit prioriterat med ett nära samarbete med de fackliga förbunden. Förvaltningen betonade tidigt under pandemin behovet av närvarande ledarskap och ett aktivt medarbetarskap har krävts för att möta nya behov, ny kunskap och nya arbetssätt. Digitala sätt att arbeta och mötas har utvecklats, både inom förvaltningens, nämndens och rådens arbete.

Individ- och familjestöd

Verksamhet

Under perioden har personalbemanningen i huvudsak varit hanterlig. Några perioder har varit ansträngda med hög sjukfrånvaro. Rutiner kring distansarbete har anpassats med följsamhet till både rekommendationer och sjukfrånvarosituationen. Genomsnittligt utförs cirka fyrtio procent av arbetet på distans.

Ekonomiskt bistånd har haft ett något ökat inflöde som är kopplat till arbetslöshet som en följd av pandemin. Totalt sett har antalet hushåll med försörjningsstöd ökat med fyra procent. Antalet nya ansökningar har periodvis ökat under året. Förvaltningens vräkningsförebyggande arbete har också hanterat ett ökat inflöde liksom budget- och skuldrådgivningen.

Planering och uppföljning av insatser för barn och unga, personer med missbruk och akutlogi

har varit försvårad vilket medfört längre placeringsperioder än avsett. Målgruppen våldsutsatta har ökat markant, i övrigt har pandemin inte påverkat ärendemängden nämnvärt utöver att inkommande orosanmälningar, aviseringar och behov av rådgivning och vägledning ökat. Däremot har orosanmälningarna som inkommit under perioden indikerat större social utsatthet och då framför allt utsatthet för våld såväl gentemot barn som vuxna samt gentemot barn även allvarlig försummelse. Patientflödet från regionen varit lågt under hela året.

Stängningen av dagliga verksamheter var personalkrävande att hantera för att säkerställa rättssäkerhet, planera och genomföra alternativa insatser samt bedöma verksamheternas förmåga att erbjuda alternativa innehåll i insatsen för brukarnas bästa och i linje med intentionerna med stängningen. Planering och uppföljning av övriga insatser för brukare har försvårats till följd av olika behov av att förhålla sig till smittorisker.

Under perioden har förvaltningen vad gäller ökad efterfrågan på insatser framför allt sett en ökning av volymen gällande hemtjänst.

Öppenvårdsinsatser och andra gruppaktiviteter har kunnat genomföras med storleks- och lokalanpassningar.

Ekonomi

Ökningen av antal hushåll som mottar ekonomiskt bistånd har en märkbar koppling till pandemin som har påverkat både in- och utflöde.

Oplanerat förlängda placeringstider under pandemin har lett till märkbart ökade kostnader. Efter första vågen kunde den här situationen förbättras för akutboenden medan det inom barn och ungdom varit stora svårigheter även under hösten, bland annat utifrån bakgrunden till flera placeringar och skolsituationen.

Kostnader med anledning av stängning av daglig verksamhet inom LSS har ökat till följd av att andra insatser behövt sättas in för de brukare som inte bor på LSS-boende. Flera beslut om utökad personlig assistans har behövt fattas vilket genererat kostnader hos beställaren. Behovet av turbundna resor minskade under motsvarande period och under sommaren. Kostnadsminskningen har inte helt motsvarat kostnadsökningarna. De ekonomiska konsekvenserna inom verksamhetsområdet har under året till viss del begränsats då ekonomiskt stöd för merkostnader till följd av covid-19 har erhållits enligt en separat ansökningsprocess.

Förskola

Verksamhet

Förskolan har haft en hög andel frånvarande personal sedan pandemins början. I inledningsskedet och delvis under hösten har personalens sjukfrånvaro legat på mellan 30-50 procent. Verksamheten har i stort sett hanterat situationen eftersom andelen sjuka barn eller barn som hölls hemma av föräldrar, inledningsvis, var ungefär lika stor.

Under det tidiga skedet stängde två förskolor då många i personalgruppen var sjuka. Barnen omfördelades i det fallet till närliggande förskolor. I övrigt har man i stort sett hanterat den höga frånvaron genom ett ökat antal timanställda vikarier i verksamheten, omflyttning av personal till närliggande förskolor samt att man i några enstaka fall bett föräldrar hålla sina barn hemma.

Det ökade behovet av vikarier till följd av hög personalfrånvaro har lett till ökat fokus på att säkerställa omsorg för barnen, vilket påverkat undervisningen inom verksamheterna. Flera rektorer beskriver dock att utemiljöerna har utvecklats till att bli lika pedagogiskt viktiga som inomhusmiljöerna, eftersom en stor del av dagen har tillbringats ute. På några förskolor har oron att själva bli smittade varit tydligare under hösten. Det har krävts stärkt stöd av närvarande chefer och HR.

Perioden har även utmärkts av att fortbildning och olika stadsdelsövergripande nätverk har lagts vilande. Förskolläraarnas planerings- och utvecklingstid har delvis tagits i anspråk i barngruppen då kompetens och trygghet av fast personal varit prioriterat.

Inskolningen av nya barn har påverkats av pandemin och varje förskoleenhet har utarbetat rutiner för hur man på bästa sätt ska ta emot nya barn och föräldrar. Det är antalet nya barn och olika lokala förutsättningar som utgjort grunden för att rutinerna kan se olika ut mellan enheterna. Målet har varit att skapa en så säker och trygg introduktion som möjligt för barn, vårdnadshavare och personal.

I december skickades ett brev med en vädjan till vårdnadshavare om att hålla sina barn hemma under jul- och nyårsperioden. Syftet var att avlasta personalen och kunna bevilja semester i så stor utsträckning som möjligt. Gensvaret från vårdnadshavare var stort och det anmälda barnantalet under perioden gick ned.

Öppna förskolan har anpassat sin verksamhet under hösten till att i så stor utsträckning som möjligt bedrivs utomhus. I december stängdes verksamheten helt.

Ekonomi

Farhågor har under året har funnits om att inskrivning av barn i förskolan skulle skjutas upp som en följd av pandemin; så har dock inte blivit fallet.

Förvaltningen har inom verksamhetsområdet sett ökade kostnader relaterat till stigande sjukfrånvaro och vikariekostnader. Den ekonomiska effekten av detta under året har dock kompenseras då förvaltningen fått full täckning för sjuklönekostnaderna via ersättning från staten.

Äldreomsorg

Verksamhet

Den pågående pandemin har inneburit stora konsekvenser för äldreomsorgen under året. Verksamheterna har prioriterat kärnverksamheten och gjort nödvändiga omprioriteringar. Situationen har ställt stora krav på såväl chefer som medarbetare. Utförarverksamheterna har arbetat med en förhöjd grundbemanning för att minska sårbarhet och ge goda förutsättningar att omgående upprätta kohortvård med god kvalitet samt för att hålla en hög kontinuitet.

Efterfrågan på vård- och omsorgsboende minskade påtagligt under våren för att öka något under sommaren och sedan minska igen. Mönstret i minskad efterfrågan följer tydligt hur smittan har ökat, minskat och sedan ökat igen i samhället och tros därför till största del hänga samman med oro. Hemtjänsten har inte ökat i motsvarande nivå. Förvaltningen ser en ökad social isolering och psykisk ohälsa som angiven orsak hos de personer som ansöker om stöd.

Förvaltningens förebyggande verksamhet med aktivitetscenter och öppen mötesplats hade

stängt för inomhusaktiviteter under våren och genomförde istället utomhusaktiviteter som förbokades, exempelvis har kulturvandringar, utomhuskonserter, boule och rollatorgympa genomförts. Vid en del av utomhusaktiviteterna har mellanmål serverats inom ramen för Matlyftet. Under november och december hade aktivitetscenter och öppen mötesplats stängt igen och det kom en avrådan även för utomhusaktiviteter varför digitala aktiviteter och telefonkontakter har erbjudits.

Beläggningen på förvaltningens vård- och omsorgsboende i egen regi, Hemmet för gamla, har sjunkit något jämfört med prognos för året men ligger fortfarande på över 90 procent. Verksamheten har omfattats av besöksförbud under april-maj och november-december vilket har inneburit krav och rutiner för att på ett säkert sätt kunna säkerställa kontakten mellan de äldre och deras närstående, grunden i det arbetet är det strukturerade riskanalyserarbetet. Riskanalyserna görs på såväl individnivå som verksamhetsnivå och de görs inom ramen för verksamheternas ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbetet. Rutinerna för isolering av personer med misstänkt eller konstaterad smitta har implementerats, reviderats och följts upp löpande vartefter nya riktlinjer har kommit, detta har inneburit ett behov av kraftigt ökad bemanning som i sin tur påverkat verksamheterna ekonomiskt och också kontinuiteten för de äldre. Bedömningen efter utvärderingar är att arbetet har fungerat väl, rutiner har implementerats snabbt, nya behov som inneburit löpande kompetensutveckling och uppföljning på medarbetarnivå har snabbt kunnat tillmötesgå.

Förstärkningsteamet i hemtjänsten fick utbildning i ett inledande skede och har varit aktivt april-augusti och november-december, i september och oktober samordnades insatsen med Enskede-Årsta-Vantör och Farsta stadsdelsförvaltningar men utvärdering visade att teamen behöver finnas lokalt i varje förvaltning. Medarbetarna i förstärkningsteamet har också utsetts till hygienombud, de är tillsammans med cheferna i verksamheten ansvariga för att kompetensutveckla och stödja övriga medarbetare i frågor som rör basala hygienrutiner och smitta.

Det har skett en tydlig utveckling under året när det gäller både kunskaper om, och följsamhet till, basala hygienrutiner och användning av skyddsutrustning i äldreomsorgens verksamheter. Chefer, sjuksköterskor och undersköterskor har utbildat och följt upp kompetensnivån i verksamheterna. Medicinskt ansvarig sjuksköterska har gjort övergripande uppföljning och under hela perioden stöttat chefer och sjuksköterskor i arbetssätt, analyser och utveckling av arbetssätt och rutiner. Vårdhygien inom Region Stockholm har i betydligt högre utsträckning än vanligt varit tillgängliga för utbildning och stöd i hygienrutiner.

Chefernas arbetsbelastning har varit hög utifrån helgberedskap under våren och en ökad oro hos äldre, närstående och personal. Under våren genomfördes riktad handledning i svåra samtal och att möta oro då flera chefer upplevde det som tungt och som en tillkommen belastning. Utöver handledning har enhetschefer haft tätare individuella avstämningar med avdelningschef för att chefernas arbetssituation skulle kunna följas och åtgärder vidtas vid behov. Veckovisa avstämningar med alla verksamheter har genomförts i syfte att ge stöd och att samla information till övergripande rapportering.

Samverkan mellan enheter har ökat genom att man haft fler uppföljningsmöten gemensamt för att säkra rätt arbetssätt, rutiner och god tillgång på skyddsutrustning i alla verksamheter.

Samverkan med regionen har ökat på övergripande nivå med region Stockholm, smittskydd

och vårdhygien. Samverkan på verksamhetsnivå har ökat för hemtjänst med primärvård och för vård- och omsorgsboende med läkarorganisation och vårdhygien. Förvaltningen har också förstärkt och utvecklat sin samverkan med stadsdelsförvaltningarna i region östra söderort på flera nivåer, främst kring strukturella frågor.

Ekonomi

Antalet placeringar på vård- och omsorgsboende har minskat kraftigt under året, minskningen består främst av att antalet nya beslut om boende minskat. Antalet dödsfall per månad avseende personer som bor på vård- och omsorgsboende ökade under mars-maj men har efter det återgått till en normalnivå. Sammantaget har detta lett till minskade kostnader kopplat till placeringar, vilket hållit i sig hela 2020. Det är dock svårt att göra en långsiktig prognos över när, och i vilken takt, återgång till tidigare nivåer kommer att ske.

Förvaltningen ser delvis ökade hemtjänstinsatser, både till personer med personlig assistans och i form av utökade insatser för personer som har hemtjänst sedan tidigare. Samtidigt har en viss ökning setts av personer som avsäger sig insatser inom hemtjänsten beroende på rädsla för smitta.

Merkostnader sedan pandemiutbrottet har uppstått i form av utökad bemanning. Förvaltningen har följt uppsatt beredskapsplan för hälso- och sjukvård, vilket innebär att vid varje misstänkt fall av smitta har kohortvård använts till dess att provsvar kommit, det har vid varje enskilt tillfälle inneburit en bemanningsökning. Verksamheterna har arbetat med ökad grundbemanning för att möta behoven hos de äldre och för att minska påfrestningen i verksamheterna vid hög korttidssjukfrånvaro. Särskilda covid-team har inrättats på vård- och omsorgsboende och som förstärkningsteam i hemtjänsten, vilka rör de vårdbiträden, undersköterskor, sjuksköterskor som ingår i den bemanningen som närmast vårdar den som är smittad. De som ingår i ett sådant team får ett lönetillägg. Den ökade sjukfrånvaron har också inneburit behov av ökad rekrytering och introduktion vilket medför ökade kostnader. Utöver den utökade bemanningen har förvaltningen också sett ökning av kostnader för förbrukningsmaterial och skyddsutrustning. De ekonomiska konsekvenserna av dessa effekter har i slutändan för 2020 dock begränsats då ekonomiskt stöd för merkostnader till följd av covid-19 har erhållits enligt en separat ansökningsprocess.

Barn, kultur och fritid

Verksamhet

Inom familjebehandlarverksamheten har medarbetare varit sjuka i olika perioder och insjuknandet fortsätter, dock i mindre utsträckning. Ärenden har tagits emot och nya sätt att möta familjer har introducerats. Familjebehandlare och föräldrar har haft möten via Skype, telefon eller promenadmöten. Uppstartsmöten och uppföljningsmöten med familjer och socialsekreterare tillsammans har dock varit svårt att upprätthålla, då sjukfrånvaron påverkat dessa. Nätverksmöten och andra liknande möten där många deltar har ställts in.

Fritidsgårdar och sociala insatsgrupper bedrev under våren verksamhet i stort sett enligt plan, många aktiviteter skedde dock utomhus. Skarpnäcks kulturhus anpassade sina öppettider, då biblioteket och Kulturskolan under en period, hade stängt sina verksamheter. Alla evenemang ställdes in under våren. Aktiviteter för barn och ungdomar planerades och genomfördes under sommaren med anpassningar utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Under

hösten beslutades om en maxgräns på 25 individer på fritidsgårdarna för att undvika smittspridning och i december stängde både fritidsgårdar och Kulturhuset sina verksamheter. Fritidsledarna har funnits ute i området de kvällar som man skulle ha bedrivit verksamhet.

I stället för en spridningskonferens har projektet "Förstärkt bostadsvägledning till nyanlända" erbjudit ett antal webinarier för samhällsvägledare, som arbetar med frågan inom staden.

Ekonomi

Kulturhuset i Skarpnäck har under året konstaterat ett intäktsbortfall orsakat av att evenemang från arrangörer bokas av. Detta har till viss del vägts upp av minskade vikariekostnader. Faktorn har dock ingen större påverkan på förvaltningens totala budget.

Stadsmiljö

Verksamhet

Den pågående pandemin har medfört att fler vistas i parker och grönområden. Passagerarna in i Nackareservatet har ökat med mer än 50 procent jämfört med 2019. Även besöken i Flatenreservatet har ökat väsentligt. Önskemål har bland annat framförts om fler sittplatser. Förvaltningen har intensifierat städningen av välbesökta platser och placerat ut bänkar och bord. Inför badsäsongen vid Flatenbadet sattes affischer och banderoller upp med budskapet att hålla avstånd.

Ekonomi

Med anledning av att fler har vistats i utemiljöerna har kostnaderna för renhållning ökat väsentligt, då tätare städning av välbesökta platser beställts. Även kostnader för underhåll och reparationer har påverkats. Fler bänkar har köpts in och placerats ut än planerat.

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Skarpnäcks stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under 2020 har varit tillräcklig.

Nämndens uppföljning av den interna kontrollen bygger dels på det arbete som följts upp inom ramen för väsentlighets- och riskanalys (VoR) och plan för intern kontroll. Utöver det används underlag från uppföljning av verksamheter internt och externt, uppföljning av avtal med aktörer som bedriver verksamhet på entreprenadavtal och det operativa arbetet inom förvaltningen.

Planen för intern kontroll är upprättad utifrån väsentlighets- och riskanalysen. Nämndens arbete med intern kontroll är integrerat i verksamheternas löpande arbete, uppföljningen genomförs på enhets-, avdelnings- och förvaltningsnivå. Uppföljning och analys av åtgärder i väsentlighets- och riskanalys har genomförts i enlighet med anvisningar tillsammans med uppföljning och analys av kontrollaktiviteter i plan för intern kontroll. Nämnden har efter

avslutad uppföljning noterat mindre avvikelser avseende följande arbetssätt:

- FREDA kortfrågor ställs i enlighet med rutin, inklusive tilläggsfrågor
- Genomgångar på enhets- och avdelningsledningsgrupp, systematisera resultat
- Säkerställa kompetens lex Sarah och övrig avvikelshantering genom kompetensutveckling samt personalens inställning till dessa.

Att ställa FREDA kortfrågor är en metod för att upptäcka våldsutsatthet. Planerade utbildningar i FREDA kortfrågor försenades av pandemin och alla enheter inom avdelningen för individ- och familjestöd har därför inte använt metoden under året. Däremot har de använt andra arbetssätt för att upptäcka våldsutsatthet bland de personer de kommer i kontakt med, vilket har följts upp under året. Under hösten har utbildningar i FREDA kortfrågor genomförts och arbetet med att implementera metoden fortsätter under 2021.

Vid uppföljning av egenkontrollprogram på enhetsnivå inom äldreomsorgen framgick det att en enhet inte genomför kontroller enligt upprättad plan och att en enhet inte har redovisat hur de säkerställer att alla egenkontroller utförs enligt årshjul. Samtliga enheter behöver förbättra systematisering och analys av utförda egenkontroller, vidareutveckling av detta kommer ske under 2021.

Personalens inställning till lex Sarah och övrig avvikelshantering har inte dokumenterats, personalen har däremot varit delaktiga i diskussion och analys av lex Sarah och avvikelser under året. Personalens kompetens och inställning till lex Sarah och övrig avvikelshantering kommer följas upp på avdelningsnivå under 2021.

Systematiskt kvalitetsarbete

Förvaltningen arbetar strukturerat med systematiskt kvalitetsarbete, vilket under 2020 har påverkats av den pågående pandemin på flera olika sätt. Under 2019 påbörjades en riktad satsning för att stärka chefernas analys- och uppföljningsförmåga vilket ledde till en förbättring av kvaliteten i resultatredovisningarna, samt att framgångsrika arbetssätt såväl som utvecklingsområden identifierades i högre utsträckning. Förvaltningen ser behov av att fortsätta detta arbete, men det har inte kunnat genomföras som planerat under 2020 på grund av pandemin. Samtidigt har pandemin bidragit till att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet på många områden, exempelvis utveckling av digitala arbetssätt samt av arbetet med riskanalyser, egenkontroller och rutiner som bidragit till att förhindra smittspridning och hantera konsekvenser av pandemin.

Förvaltningsledningen har genomfört utvecklingsdialoger med samtliga enhetschefer som fick presentera verksamheternas resultat. Detta bidrar till att stärka förvaltningens arbete med ständiga förbättringar, liksom verksamheternas innovationsförmåga. Förvaltningen har en planering för vilka verksamheter som ska delta i kvalitetsutmärkelsen under 2021 och 2022.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Förvaltningen har under 2020 fortsatt arbetet med att integrera ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt SOSFS 2011:9, som gäller för socialtjänst och äldreomsorg, i ILS webben. Detta görs i syfte att underlätta för verksamheterna att följa upp

det systematiska kvalitetsarbetet, och kommer att slutföras under 2021. I nuläget deltar fyra enheter inom förvaltningen, för övriga berörda enheter finns en planering för när under 2021 de ska gå in i projektet. Inför digitaliseringen av ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete fortsätter arbetet med att revidera rutiner inom de berörda enheterna.

Ett utvecklingsarbete pågår även kring systematisk hantering av avvikelser, synpunkter och klagomål samt lex Sarah-rapportering, vilket beskrivs närmare nedan. Förvaltningen har under 2020 utvecklat sina rutiner för hantering, analys och återkoppling av invånarnas synpunkter och klagomål, samt av avvikelser som inträffar i verksamheterna, och under 2021 kommer implementeringen av detta att fortsätta. Utvecklingsarbetet syftar till att förebygga och rätta till fel och brister för att utveckla och förbättra verksamheten.

Lex Sarah och lex Maria-rapportering samt hantering och rapportering av avvikelser

Under året har totalt 29 lex Sarah-rapporter inkommit till förvaltningen, vilket är något färre än föregående år. Lex Sarah-rapporterna har berört verksamhetsområdena äldreomsorg, funktionsnedsättning, barn och ungdom, vuxen/socialpsykiatri samt kvinnojour (relationsvårdscentrum). En rapport har anmälts vidare till Inspektionen för vård och omsorg. 16 lex Sarah-rapporter har inkommit från verksamheter som drivs i privat regi eller på entreprenad. Av dessa har alla rört verksamheter som arbetar enligt LSS. Inga lex Maria-rapporter har gjorts under 2020.

Utifrån de rapporter som gjorts under året ser förvaltningen ett behov av utvecklingsarbete gällande vissa rutiner för handläggning och rättssäkerhetsfrågor, en planering för det arbetet har gjorts inför 2021. Tre av de rapporter som gjorts har koppling till den pågående pandemin, två av dem gäller äldreomsorg och en gäller insatser för personer med funktionsnedsättning.

Under året har förvaltningen fortsatt sitt utvecklingsarbete för att öka kompetensen och förbättra rutinerna kring lex Sarah-rapportering och utredning. Samtliga enheter har under året haft genomgång av förvaltningens lex Sarah-rutiner och kring lex Sarah-rapporteringsskyldigheten. Arbetet har framför allt gett gott resultat inom avdelningen för äldreomsorg där rapporteringen har ökat markant sedan föregående år. Identifierade framgångsfaktorer är en tydlig styrning och uppföljning av lex Sarah-rapportering från avdelningschef, samt personbundna faktorer. Inom andra enheter kvarstår behovet av att förankra rutiner med alla medarbetare, särskilt inom enheter som har gjort få eller inga lex Sarah-rapporter under året som gått.

Överlag ser förvaltningen ett behov av att fortsätta utvecklingsarbetet gällande rapportering, hantering och analys av avvikelser, och att se samband med lex Sarah-rapporteringen. Verksamheterna behöver fortsätta bygga upp en säkerhetskultur och öka kompetensen bland medarbetare och chefer kring vad en avvikelse är, hur de ska rapporteras och dokumenteras, och hur bedömningen ska göras av om avvikelsen ska rapporteras enligt lex Sarah. Inom flera enheter behöver rapporteringen av både avvikelser och lex Sarah öka, vilket innebär att det systematiska arbetet med analysera, utreda och vidta åtgärder utifrån rapporterade avvikelser behöver förbättras.

Regelbundna uppföljningsmöten mellan verksamhetscontrollers och avdelningschefer i syfte att systematisera bedömningar och lärande kring lex Sarah har också fortsatt under 2020. Förvaltningen ser ett behov av att fortsätta utveckla och förtydliga rutinerna kring återkoppling av slutförda lex Sarah-utredningar till verksamheterna.

Synpunkter och klagomål

Sammanlagt har förvaltningen registrerat 920 synpunkter under året, varav 303 klagomål, 95 beröm, 100 idéer och förslag och 422 felanmälningar.

Synpunkten gäller	Antal	Varav			
		Klagomål	Beröm	Idé/förslag	Felanmälan
Tillgänglighet	22	13	8	1	
Bemötande	52	23	29	0	
Kompetens	20	3	17	0	
Kontinuitet	12	11	1	0	
Information	19	8	11	0	
Handläggning	6	6	0	0	
Insatsens innehåll/fysisk miljö	43	25	14	4	
Annat	37	29	3	5	
Stadsmiljö	709	185	12	90	422
Totalt	920	303	95	100	422

Antalet registrerade synpunkter och klagomål inom förvaltningen har minskat något sedan föregående år då 931 synpunkter och klagomål registrerades. Inom stadsmiljö har antalet synpunkter ökat, och de utgör 77 procent av de totalt inkomna synpunkterna år 2020. I flera andra verksamheter har antalet registrerade synpunkter och klagomål minskat, vilket bedöms ha ett samband med den pågående pandemin. Under pandemin har ett mycket intensivt arbete med information och kommunikation gentemot brukare och närstående bedrivits. Detta bedöms ha haft positiv effekt genom att det har gett ökad kunskap och skapat förståelse och trygghet hos invånarna, vilket gör att färre klagomål uppkommer. Förvaltningens erfarenhet är att många klagomål grundar sig i bristande information eller missförstånd, vilket har kunnat förebyggas genom den utökade kommunikationen. Många invånare har framfört att de upplevt den ökade kommunikationen och informationen kring effekter av pandemin positivt.

Förvaltningen har under året fortsatt arbetet med att utveckla rutiner och system för rapportering av synpunkter och klagomål, samt för att öka medvetenheten inom verksamheterna om hur uppföljning och analys av synpunkter och klagomål kan bidra till kvalitetsutveckling. Med något undantag använder nu alla enheter inom förvaltningen det gemensamma systemet för rapportering av synpunkter och klagomål. Det finns dock fortfarande behov av att utveckla arbetet med hantering och analys av synpunkter och klagomål, vilket är en del av utvecklingsarbetet gällande avvikelsehantering som kommer att fortsätta under 2021.

Avdelningen för förskola och fritid har mottagit sammanlagt 122 klagomål, beröm och förslag varav tretton klagomål avsett det trygghetsskapande arbetet med ungdomar som vistats på kvällstid i utemiljö, exempelvis spelar basket till sent på kvällen eller spelar hög musik under kvällstid utomhus. Dessa klagomål har åtgärdats, exempelvis i form av ökad personalnärvaro på kvällstid och föräldramöte i samverkan med polis. Resterande inkomna klagomål, beröm och synpunkter har rört stadsdelsområdets kommunala förskolor. Både beröm och klagomål

har i viss utsträckning rört förändringar som uppstått utifrån covid-19, då personalen fått beröm för hantering av utmaningar men samtidigt fått klagomål gällande krav om symptomfria barn inom förskolan. Tre incidentrapporteringar har inkommit till avdelningschef rörande kränkning av barn i förskoleverksamhet. Händelserna har utretts och åtgärder har vidtagits.

Avdelningen för äldreomsorg har mottagit 68 synpunkter varav 50 klagomål, 15 beröm och tre idéer/förslag. Klagomålen rör främst insatsens innehåll/fysisk miljö, bemötande och tillgänglighet. Hemtjänsten har under året mottagit fyra klagomål gällande underleverantör av nattpatrull, dessa handlar om bemötande och tillgänglighet. Beröm som registrerats inom avdelningen gäller främst bemötande, väl utförda serviceinsatser och omvårdnad i livets slut. Idéer och förslag som inkommit är få och rör tillgänglighet eller insatsens innehåll/fysisk miljö. Förebyggandeenheten fick i juni förslag om att anordna rollatorgympa utomhus, ett önskemål verksamheten snabbt kunde tillgodose med gott resultat. Inkomna synpunkter har handlagts skyndsamt av verksamheterna och diskuterats både på enhets- och avdelningsnivå för att sprida exempel på förbättringsåtgärder. Förvaltningen fortsätter sitt arbete med att implementera äldreomsorgens nationella värdegrund i syfte att förbättra medarbetarnas bemötande. Det övergripande arbetet med att systematisera och utveckla kvalitetsarbetet har omfattat hanteringen av synpunkter, utvecklingen har medfört att inkomna synpunkter och klagomål numer registreras snabbare.

Avdelningen för individ- och familjestöd har tagit emot 15 synpunkter varav 14 klagomål och ett beröm. Klagomålen rör främst bemötande (53 procent) och handläggning (27 procent). Alla som lämnat en synpunkt får individuell återkoppling och synpunkterna används i avdelningens utvecklingsarbete. Avdelningen behöver utveckla arbetet med synpunkts- och klagomålshanteringen och förtydliga i rapporteringen var i handlägningsprocessen olika typer av klagomål är vanligast för att bättre kunna använda detta i förbättringsarbetet.

Förvaltningen har totalt under året tagit emot 709 synpunkter rörande stadsmiljö, vilka registreras i synpunktportalen enligt stadens anvisningar. Huvuddelen av synpunkterna kommer in via stadens tyck till-app eller tyck till-funktion på stadens hemsida. Till skillnad från tidigare år har frågor om stadsmiljö räknats bort i det här sammanhanget. 60 procent av synpunkterna inom stadsmiljö är felanmälningar och 26 procent är klagomål. De flesta synpunkter har handlat om nedfallna eller skadade träd, lekredskap i park, buskar, parkunderhåll och gräsklippning.

Ekonomiavdelningen har registrerat fem synpunkter och klagomål under året, varav tre klagomål, ett beröm och en idé/förslag. Berömmet, liksom ett av klagomålen gäller medarbetares bemötande, övriga klagomål gäller handläggning och problem med utskrift/kopiering i receptionen. Avdelningen för HR och kansli har mottagit ett klagomål gällande posthantering då ett rekommenderat brev skickades till fel mottagare. Händelsen har även utretts enligt lex Sarah.

Samarbeten med akademien

Förvaltningen har ett pågående samarbete med forskare vid Ersta Sköndal Bräcke högskola kring ett pilotprojekt för att utvärdera Bra-samtal med barn över sju år som bor i osäkra boendeförhållanden. Projektet har inte kunnat bedrivas som planerat under 2020, eftersom samtal med föräldrarna och med barnen i stor utsträckning inte har kunnat genomföras.

Tidplanen för projektet har därför skjutits fram, men förvaltningen har haft löpande kontakt med högskolan, ett antal planeringsmöten har hållits och en inspirationsdag kring BRA-samtal.

Sedan halvårsskiftet 2020 deltar förvaltningen också i ett forskningssamarbete mellan Stockholms stad, Region Stockholm och Stockholms universitet som syftar till att förbättra datautbytet mellan regionen och stadens äldreomsorg. Projektet är nu i en kartläggningsfas.

Under 2020 avslutades Erasmus+ projektet ”Making the parts whole” där några av förvaltningens förskolor har ingått. Projektet var ett samarbete mellan förskolor i Kärrtorp och på Skarpnäcksfältet, samt förskolor i Spanien, Rumänien och England. Projektet har varit viktig för fortbildningen inom alla förskolor som deltagit eftersom lärarna kontinuerligt har visat, berättat om och reflekterat över deras arbete i nätverk. Samarbetet med förskolor från Rumänien, England och Spanien har vidgat pedagogernas erfarenheter och förståelse för hur landets kultur, förutsättningar och historia påverkar hur vi tänker och gör. Projektet har utmanat, och fortsätter att utmana, invanda tankemönster och har inspirerat förskollärarna att se och lyssna till barnens sätt att förstå sin omvärld på ett mer komplext sätt. De har fått en mer stabil teoretisk grund att stå på och fler tankeverktyg till hjälp för att förena förskolans läroplan med ett Reggio Emilia-inspirerat arbetssätt.

Under året har totalt 58 högskolestudenter från olika lärosäten gjort praktik eller verksamhetsförlagd utbildning inom förvaltningens verksamheter. Förvaltningen samverkar med universitet och utbildningsanordnare för att säkra kompetensutveckling och för att följa utvecklingen inom utbildningarna, för att bättre kunna möta studenters behov vid verksamhetsförlagd utbildning.

Utveckling av verksamheternas innovationskapacitet

Förvaltningen stödjer en verksamhetskultur som uppmuntrar innovation och nytänkande. Genom samverkan och dialog, inom förvaltningen, inom staden, med andra aktörer och inte minst med invånare och brukare, tar verksamheterna del av nya arbetssätt, goda exempel och erfarenheter som bidrar till utveckling. Förvaltningsledningen har under 2020 genomfört workshops för att analysera förvaltningens innovationsförmåga utifrån åtta innovationsledningsprinciper. Förvaltningen behöver säkerställa struktur, framtidsfokuserade ledare och att ledare och medarbetare har adekvata insikter runt målgruppernas behov. Under 2021 kommer förvaltningen bl.a. att fokusera på att kommunicera internt kring struktur och strategisk inriktning samt fortsätta öka förmågan att genomföra analyser.

Den pågående pandemin har bidragit till att stärka verksamheternas innovationskapacitet, framför allt när det gäller digitala arbetssätt. Till exempel har utförrarverksamheterna inom äldreomsorgen använt digital teknik, dels för att stimulera enskilda individer och dels för att kommunicera med de äldre och deras närstående. Under hösten infördes digital fixartjänst, ett individuellt stöd för äldre inom stadsdelsområdet som behöver hjälp med digital välfärdsteknik.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Mathiasson Laxvik, Stadsdelsdirektör	2021-02-01